

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Rozvoj obce Nový Malín a její perspektivy

Martina Kukulová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Kukulová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozvoj obce Nový Malín a její perspektivy

Název anglicky

Development of Nový Malín municipality and its prospects

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení rozvoje obce Nový Malín na základě vývoje demografických ukazatelů, finančních ukazatelů, hospodaření obce a zjištění nejvýznamnějších slabých a silných stránek života obyvatel v základních kategoriích občanské vybavenosti. Hospodaření obce bude srovnáno s rozpočtovým výhledem. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce. Podkladové údaje zjištěny z dat Českého statistického úřadu, dále přímo na Obecním úřadu a součástí tvorby databáze může být i dotazníkové šetření.

Metodika

Vytvořená databáze bude statisticky vyhodnocena pomocí metod z oblasti časových řad, indexní analýzy, popř. z oblasti analýzy závislosti kvalitativních znaků.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

státní správa, veřejná správa, obec, veřejné prostředky, rozvojové programy, dotace, demografický vývoj, rozpočet obce, investice, zdravotnictví, školství, doprava, bytová výstavba, sociální služby, bezpečnost, kultura, sport

Doporučené zdroje informací

ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R.: Základy veřejné správy. Praha: ČZU, 2009. ISBN 978-80-213-1626-3.

Další literatura bude doporučena v průběhu zpracování diplomového úkolu.

HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J.: Statistika pro ekonomy. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-59-2.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A.: Regionalistika, regionální KOUDELKA Z., Obecní samospráva – Zákon o obcích v komentovaném znění, 1. vydání, Třebíč: Akcent, 2006. ISBN 80-7239-193-3.

KOUDELKA, Z.: Samospráva. Praha: Linde Praha, 2007. ISBN 80-86473-80-5

PEKOVÁ, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M.: Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2005. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, R.: Financování, měst, obcí a regionů. Praha: GRADA Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

rozvoj a rozvoj venkova. Praha: ČZU, 2006. ISBN 80-213-1413-3.

WOKOUN, R.: Strukturální fondy a obce I. Praha: ASPI, 2006. ISBN 978-80-7357-138-2.

ŽEHROVÁ J., PFEIFEROVÁ D., Finance municipalit, 2. vydání, 1. dotisk Praha: ČZU v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2012. ISBN 978-80-213-2024-6.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 15. 10. 2014

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozvoj obce Nový Malín a její perspektivy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc., za vedení a odbornou pomoc při tvorbě této diplomové práce. Upřímně také děkuji svým blízkým, že vydrželi moji časovou zaneprázdněnost.

Rozvoj obce Nový Malín a její perspektivy

Development of Nový Malín municipality and its prospects

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na analýzu rozvoje obce Nový Malín, ležící v Olomouckém kraji, v blízkosti okresního města Šumperk. Řešení práce je rozděleno do čtyř částí. Nejdříve je na základě údajů Českého statistického úřadu za období let 2000 – 2014 sledován demografický vývoj a je stanovena prognóza vybraných demografických ukazatelů. V další oblasti je zhodnoceno hospodaření obce za období let 2010 - 2014 na základě podkladů poskytnuté Obecním úřadem Nový Malín. Je posouzen vývoj a struktura příjmů, výdajů, celkové hospodaření, zadlužení obce a porovnán rozpočtový výhled se skutečným rozpočtem. V třetí části je na základě dotazníkového šetření zjišťována úroveň spokojenosti s vybranými okruhy poskytovaných služeb a na základě těchto výsledků jsou vyhodnoceny silné a slabé stránky v základní občanské vybavenosti v obci. Statistickou analýzou je posouzena závislost mezi vybranými kvalitativními znaky. Na základě provedených analýz jsou závěrem formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce.

Summary

This graduation thesis deals with a development analysis of a village and municipality Nový Malín located in Olomouc region, Šumperk district. The thesis is divided into four parts. The first part, based on data from the period 2000 - 2014 taken from Czech Statistical Office, describes demographic process and determine prognosis of chosen demographic indicators. Next part assesses financial management during years 2010 - 2014 on the basis of data provided from Municipal Authority of Nový Malín. This part also sums up progress and structure of earned incomes, expenses, general view of management, municipal indebtedness and compares planned budget with real budget. Third part proceed from the results of questionnaire research to detect level of satisfaction with chosen offered services and subsequently interprets weak and strong points of local life conditions in the village. Statical analysis assesses relation between chosen features of

quality. In terms of analysis of this thesis, closing section suggests and recommends improvement for municipal development.

Klíčová slova: státní správa, veřejná správa, obec, dotace, demografický vývoj, rozpočet obce, investice, zdravotnictví, školství, doprava, sociální služby, kultura, sport.

Keywords: administration, public administration, municipality, grants, demographic process, budget, investment, health care, education, transport, social services, culture, sport.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Cíl práce a metodika	6
2.1	Cíl práce.....	6
2.2	Metodika	6
2.2.1	Časové řady.....	6
2.2.2	Demografické ukazatele	10
2.2.3	Závislost kvalitativních znaků	11
2.2.4	Ekonomické ukazatele	13
3	Literární rešerše	14
3.1	Veřejná správa	14
3.1.1	Charakteristika veřejné správy.....	14
3.1.2	Členění veřejné správy.....	14
3.1.3	Způsoby výkonu veřejné správy	15
3.2	Územní samospráva.....	15
3.2.1	Vznik územní samosprávy.....	15
3.2.2	Reforma územní samosprávy.....	16
3.2.3	Územní samospráva v současnosti	17
3.2.4	Předpoklady fungování územní samosprávy	18
3.3	Obec	18
3.3.1	Základní vymezení.....	18
3.3.2	Orgány obce	19
3.3.3	Působnost obcí	21
3.3.4	Druhy obcí	22
3.4	Financování územní samosprávy.....	23
3.4.1	Rozpočtový proces.....	23
3.4.2	Rozpočtový výhled	24
3.4.3	Charakteristika rozpočtu	25
3.4.4	Příjmy rozpočtu obce	27
3.4.5	Výdaje rozpočtu obce	30
3.5	Regionální politika.....	31
3.5.1	Podpora regionálního rozvoje ČR.....	31
3.5.2	Strukturální a regionální politika EU	32

4	Charakteristika obce Nový Malín	34
4.1	Historický původ obce a významné mezníky	34
4.2	Historie Českého Malína na Volyni.....	35
4.3	Současnost obce	36
4.4	Orgány obce	39
4.5	Místní spolky a organizace	39
5	Analýza dosažených výsledků	41
5.1	Vývoj vybraných demografických ukazatelů	41
5.1.1	Počet obyvatel.....	42
5.1.2	Struktura obyvatel podle pohlaví.....	43
5.1.3	Struktura obyvatel podle věku	45
5.1.4	Přirozená měna obyvatelstva	47
5.1.5	Mechanická měna	49
5.1.6	Domovní a bytový fond	51
5.1.7	Dlouhodobé vývojové tendence.....	52
5.2	Hospodaření obce Nový Malín	55
5.2.1	Analýza příjmů	57
5.2.2	Analýza výdajů	61
5.2.3	Analýza zadlužení.....	62
5.2.4	Investiční akce v obci	64
5.2.5	Rozpočtový výhled	69
5.3	Dotazníkové šetření	70
5.3.1	Charakteristika respondentů dotazníku.....	71
5.3.2	Hodnocení silných a slabých stránek občanské vybavenosti.....	75
5.3.3	Závislost mezi vybranými statistickými znaky.....	88
5.4	Návrhy a doporučení.....	93
6	Závěr	97
7	Seznam použitých zdrojů.....	101
8	Seznam tabulek	105
9	Seznam grafů	106
10	Seznam příloh	108

1 Úvod

Rozvoj obcí nelze vnímat pouze jako jejich populační či územní růst. Základem je především kvalitativní změna života lidí v pozitivním smyslu – k lepšímu. Stav měst a obcí, jejich fungující správa, bezpečnost a pořádek jsou předpokladem kvalitního prostředí pro život. Pojem kvalita života není jednoznačně vymezen, v literatuře se však k tomuto pojmu vyskytují synonyma, tzv. *well-being a welfare*. „*Well-being*“ se chápe jako pohoda či spokojenost. Jedná se o subjektivní pocit prožívání tohoto stavu na úrovni jedince. Proti tomu „*welfare*“, lze chápat jako blaho na úrovni celé společnosti. Kvalitu života lze posuzovat pomocí indikátorů, mezi které patří úroveň příjmů či zaměstnanost, stav životního prostředí, zdravotní péče, vzdělání, bezpečnost, úroveň bydlení, využití volného času a možnost participace občanů podílet se na věcech veřejných.¹

Základní samosprávnou jednotkou České republiky je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obec. Je vymezena katastrálním územím a společenstvím občanů žijícím na tomto území. Hlavním úkolem obce by měl být rozvoj svého území a spokojený občan. Rozvoj obce by neměl být pouze v rukou samosprávy obce, důležitá je spoluúčast obyvatel obce. Jen tak se může obec rozvíjet jako celek. Je nezbytné vnímat mínění občanů obce, zabývat se jejich názorem, postojem, potřebami, pocity a zhodnotit tak investice veřejných prostředků vložených do rozvoje obce maximálně. Rozvíjet obec nejen pro současnou generaci, ale i pro generace budoucí.

Také stát by měl přispívat ke zlepšení kvality života v obcích. Nástrojem k řešení je regionální politika a s ní související regionální rozvoj a rozvoj venkova. Každá obec má své geografické, demografické, ekonomické či kulturní podmínky, které ovlivňují její rozvoj. Pro úspěšné provádění regionálního rozvoje je nezbytné pochopit dění v jednotlivých regionech a přizpůsobit jeho provádění konkrétním podmínkám.

Každá obec se historickým vývojem mění. Předmětem této práce je zhodnocení rozvoje obce Nový Malín, ležící v Olomouckém kraji, v bezprostřední blízkosti okresního města Šumperk. Přestože tuto vesnici během druhé světové války zasáhl tragický osud, na Malín se u nás téměř zapomnělo. Zůstal ve stínu Lidic, i když v Malíně zahynulo víc Čechů než v Lidicích a navíc ještě barbarštějším a krutějším způsobem. Obec nezanikla a v současnosti se jedná o dynamicky se rozvíjející obec.

¹Elektronická skripta sociální a regionální rozvoj, kapitola 5

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení rozvoje obce Nový Malín. Ke splnění tohoto cíle bude praktická část rozdělena na dílčí části. V první části bude posouzen demografický vývoj za období patnácti let na základě dat Českého statistického úřadu. Současně bude vypočtena prognóza vybraných demografických ukazatelů na následující tři roky. Další analýza se zaměří na zhodnocení hospodaření obce za pět předchozích období. Z podkladů Obecního úřadu bude posouzena struktura a vývoj příjmů, výdajů, celkového hospodaření a zadlužení obce. V této části budou uvedeny vybrané investiční akce podílející se na rozvoji obce a bude porovnán rozpočtový výhled se skutečným rozpočtem. Třetí část se prostřednictvím dotazníkového šetření zaměří na zjištění úrovně spokojenosti s vybranými okruhy poskytovaných služeb v obci a z výsledků šetření budou vyhodnoceny silné a slabé stránky v základní občanské vybavenosti. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce.

2.2 Metodika

2.2.1 Časové řady

Pojem časová řada

Řadu hodnot určitého ukazatele uspořádanou dle časové posloupnosti nazýváme časovou řadou. Pomocí časových řad zapisujeme statistická data popisující společenské a ekonomické jevy v čase. Tento zápis dává možnost provádět kvantitativní analýzu dosavadního průběhu a také umožňuje prognózovat jejich vývoj. Je však nezbytné, aby se věcná náplň ukazatele i jeho prostorové vymezení shodovaly v celém sledovaném období.² Analýzou, popř. prognózou se chápe soubor metod sloužících k popisu časové řady směrem od minulosti přes přítomnost k předvídání jejího budoucího vývoje.³ V práci budou sledovány časové řady okamžikové (např. k určitému dni) a intervalové (např. za období od-do).

²Kropáč, J., *Statistika B, Jednorozměrné a dvourozměrné datové soubory*, s. 114-115

³HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISHER, J., *Statistika pro ekonomy*, s. 246

Základní elementární charakteristiky časových řad

Elementární charakteristiky časových řad popisují dynamičnost vývoje dané časové řady. Rozeznáváme absolutní a relativní charakteristiky.

Vybrány byly následující základní elementární charakteristiky časových řad:

- **První absolutní diference** (d_{1t}) vyjadřuje přírůstek (úbytek) hodnoty časové řady, tzn., o kolik se změnila hodnota časové řady k období bezprostředně předcházejícímu.

$$d_{1t} = y_t - y_{t-1}$$

kde, y_t , $t = 1, \dots, n$ – hodnoty pozorované v čase.

- **Průměr prvních diferencí** ($\overline{d_{1t}}$) vyjadřuje, o kolik se průměrně změnila hodnota časové řady za jednotkový časový interval.

$$\overline{d_{1t}} = \frac{y_n - y_1}{n - 1}$$

- **Koeficient růstu** (k_t) vyjadřuje, kolikrát se zvýšila hodnota časové řady v určitém okamžiku.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$$

- **Průměrný koeficient růstu** (\overline{k}) vyjadřuje průměrnou změnu koeficientů růstu za jednotkový časový interval. Počítá se jako geometrický průměr.⁴

$$\overline{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Porovnání ukazatelů, které se liší z hlediska věcného, prostorového nebo časového provádíme pomocí indexní analýzy, která je důležitou součástí analýz sociálně ekonomických ukazatelů. Stejně jako u časových řad rozlišujeme ukazatele absolutní a relativní.⁵

⁴KROPÁČ, J., *Statistika B, Jednorozměrné a dvouřozměrné datové soubory*, s. 119

⁵SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 62

- **Bazický index** (b_t), porovnává hodnoty časové řady oproti základnímu období.⁶

$$b_t = \frac{y_t}{y_0}$$

kde, y_0 - základní období.

Teorie odhadu

Úkolem analýzy časových řad je určení základní tendence jejího vývoje, tzv. trendu. Trend se určí pomocí metod, které se nazývají vyrovnávání časových řad. Odhadování budoucích hodnot parametrů můžeme provést dvěma metodami:

- **Bodový odhad**, kdy na základě zjištěných hodnot výběrového souboru je vypočteno předem stanoveným způsobem jedno číslo, které se považuje za odhad parametru základního souboru.
- **Intervalový odhad**, neznámá hodnota parametru se odhadne tak, že se uvede interval, který s předem danou pravděpodobností obsahuje danou hodnotu parametru základního souboru.⁷

V práci bude ke stanovení trendu využita metoda bodového odhadu. Tento odhad se získá, pokud je do trendové funkce dosazen časový údaj, pro který má být prognóza provedena.

Volba trendové funkce

Správná volba trendové funkce představuje nejdůležitější úkol analýzy časových řad, neboť na správnosti volby trendové funkce závisí úspěšnost prováděných odhadů. Lze využít grafickou metodu, kdy se průběh závislosti vyjádří v bodovém diagramu. Podle charakteristického průběhu bodového diagramu se odhaduje, která funkce by byla pro popis sledované závislosti nejvhodnější.⁸ Dále se k výběru trendové funkce se používá

⁶SVATOŠOVÁ, L., PRÁŠILOVÁ, M., *Statistické metody v příkladech*, s. 108

⁷KÁBA, B., SVATOŠOVÁ, L., *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*, s. 38

⁸HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISHER, J., *Statistika pro ekonomy*, s. 180

metoda nejmenších čtverců, kde se vychází z požadavku, aby součet čtverců odchylek hodnot časové řady od trendu byl minimální.

$$\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2 = \min,$$

kde,

$y_t, t = 1, \dots, n$ – hodnoty pozorované v čase,

$y'_t, t = 1, \dots, n$ - hodnoty očekávané, vypočtené pomocí některých funkcí.⁹

Mezi základní vyrovnávací trendové funkce patří:

- **Lineární funkce**

$$y'_t = a + bt$$

- **Kvadratická funkce**

$$y'_t = a + bt + ct^2 \text{ (polynom 2. stupně)}$$

- **Exponenciální funkce**

$$y'_t = a * b^t$$

- **Logaritmická funkce**

$$y'_t = a + b \log t$$

- **Mocninná funkce**

$$y'_t = a * t^b$$

K ověření vhodnosti použití vyrovnávací funkce slouží **index determinace**, pomocí něhož se zjišťuje míra shody vybraného modelu s empirickými údaji. Index determinace se pohybuje v intervalu od nuly do jedné. Za nejvhodnější volbu trendové funkce se považuje funkce vykazující maximální hodnotu indexu determinace.

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2},$$

kde, \bar{y} je aritmetický průměr empirických hodnot časové řady y_1, \dots, y_n .¹⁰

⁹SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 45

¹⁰SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 47

2.2.2 Demografické ukazatele

Demografie je vědní obor, který se zabývá studiem reprodukce lidských populací a podmíněnostmi tohoto procesu. Souvislost mezi demografií a statistikou je velmi úzká, protože statistické údaje jsou pro demografii klíčové. Mezi prameny demografických dat patří soupis obyvatelstva nebo sčítání lidu, domů a bytů.¹¹

Ukazatele stavu obyvatelstva

- **Počet obyvatel** (P) – okamžitkový údaj k určitému dni.
- **Střední stav obyvatel** – průměr počátečního a konečného stavu v určitém období.
- **Hustota obyvatel**

$$h = \frac{P}{Q}$$

kde, Q -km²

- **Složení obyvatelstva dle pohlaví**

Podíl mužů

$$P_m = \frac{P_M}{P}$$

Podíl žen

$$P_f = \frac{P_F}{P}$$

Index maskulinity

$$I^M = \frac{P^M}{P^F}$$

Index feminity

$$I^F = \frac{P_F}{P_M}$$

- **Složení obyvatelstva podle věku**

Index stáří

$$IS = \frac{\text{počet obyvatel ve věku 65 a více let}}{\text{počet obyvatel do 14 let}}$$

Index hospodářského zatížení

$$IHS = \frac{\text{počet obyvatel všech věkových kategorií}}{\text{počet obyvatel 15 – 64 let}}$$

¹¹ <http://www.rozvojobci.cz/news/demografie-v-regionalnim-rozvoji//>

Ukazatele pohybu obyvatelstva

- **Přirozený přírůstek obyvatelstva**
Počet živě narozených-počet zemřelých
- **Migrační přírůstek obyvatelstva**
Počet přistěhovalých-počet vystěhovalých
- **Celkový přírůstek obyvatelstva**
Přirozený přírůstek+migrační přírůstek
- **Hrubá míra porodnosti**

$$HMP = \frac{\text{počet živě narozených}}{\text{střední stav}}$$

- **Hrubá míra úmrtnosti**

$$HMU = \frac{\text{počet zemřelých}}{\text{střední stav}}^{12}$$

2.2.3 Závislost kvalitativních znaků

Statistické analýzy umožňují zkoumat vedle kvantitativních ukazatelů také ukazatele kvalitativní, které bývají často vyjádřeny v sociologických výzkumech. Pomocí asociačních a kontingenčních tabulek se zjišťuje, zda je mezi danými kvalitativními znaky závislost a jaká je případně její síla.¹³

Asociační tabulka se používá v případech, kdy výsledky třídění lze uspořádat do tabulky o velikosti 2x2. Pro zjištění závislosti lze použít:

- χ^2 test nezávislosti
- Fisherův faktoriálový test

V práci bude použit χ^2 test nezávislosti.

Použití χ^2 testu nezávislosti vyžaduje splnění podmínek rozsahu souboru.

¹²SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 81-92

¹³SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 7

Při testování nezávislosti se stanoví nulová hypotéza H_0 o nezávislosti (mezi uvedenými znaky neexistuje závislost) a proti ní alternativní hypotéza (mezi znaky existuje závislost). Vypočtená hodnota χ^2 testu o nezávislosti se porovná s kritickou hodnotou χ^2 na hladině významnosti α (1) nalezenou v tabulkách. Pokud $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(1)}$, nulová hypotéza o nezávislosti se zamítá a lze konstatovat, že mezi znaky existuje závislost.

Síla závislosti bude zhodnocena prostřednictvím **koeficientu asociace V**:

$$V = \frac{ad - bc}{\sqrt{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)}}$$

Koeficient asociace se pohybuje v rozmezí $(-1;1)$. O nejsilnější závislosti lze hovořit tehdy, pokud je jeho hodnota kladná (závislost je přímá) a maximálně přiblížená hodnotě 1.¹⁴

Kontingenční tabulka – je rozšířenější než asociační tabulka, používá se pro zapsání výsledků třídění o velikosti $k \times m$. K testování nezávislosti mezi sledovanými znaky se používá **χ^2 -test nezávislosti**. Vychází se z rozdílu skutečných n_{ij} a teoretických četností n_{oj} (vyjádřených součinem okrajových četností).

$$n_{oj} = \frac{n_i \cdot n_j}{n}$$

Podmínkou použití χ^2 -testu je, že podíl $n_{oj} < 5$ nesmí překročit 20% a nesmí být žádná $n_{oj} < 1$. Pokud tato podmínka není splněna, sloučí se řádky nebo sloupce do logických skupin tak, aby podmínka byla splněna. Po sloučení se opět vypočítají n_{oj} .

Pro ověření nulové hypotézy o nezávislosti se porovná vypočtené testové kritérium:

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

s kritickou hodnotou $\chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$.

¹⁴ SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 7-10

Pokud $\chi^2 > \chi^2_{\alpha_{(k-1)(m-1)}}$, nulová hypotéza o nezávislosti se zamítá a je možné prostřednictvím Pearsonova či Cramérova koeficientu kontingence určit sílu závislosti sledovaných znaků.¹⁵

2.2.4 Ekonomické ukazatele

K získání účelových dotací ze státního rozpočtu a státních fondů ČR musí obce na základě usnesení vlády splnit podmínku dosažení hodnoty ukazatele dluhové služby 30% pod stanovený limit.

$$\text{Ukazatel dluhové služby} = \frac{\text{dluhová služba}}{\text{dluhová základna}} \times 100$$

Dluhovou základnu tvoří součet položek rozpočtové skladby:

- Daňové příjmy (třída 1),
- Nedaňové příjmy (třída 2),
- Přijaté dotace souhrnného finančního vztahu (položky 4112+4212).
-

Dluhovou službu tvoří:

- Úroky (položka 5141),
- Splátky jistiny a dluhopisů (položky 8xx2 a 8xx4),
- Splátky leasingu (položka 5178).¹⁶

¹⁵SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 13-15

¹⁶PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 199-200

3 Literární řešerše

3.1 Veřejná správa

3.1.1 Charakteristika veřejné správy

Veřejný sektor je definován jako část národního hospodářství financovaný finančními prostředky z veřejných rozpočtů, jejichž zdrojem jsou přerozdělovací procesy. Mezi další znaky veřejného sektoru patří:

- je řízen a spravován veřejnou správou,
- rozhoduje se v něm veřejnou volbou,
- podléhá veřejné kontrole.¹⁷

Veřejná správa označuje správní činnosti a úřady, které uskutečňují veřejnou politiku ve veřejném zájmu.¹⁸ Veřejná volba znamená kolektivní rozhodování buď všemi, nebo volenými zástupci. Pojmem veřejná kontrola jsou vyjádřena práva a povinnosti veřejnosti, kontrolovat veřejnou volbu a důsledky jejího rozhodnutí.¹⁹ Veřejná správa slouží občanům k realizaci jejich práva na správu věcí veřejných – veřejných záležitostí ve veřejném zájmu. Tím se liší od soukromé správy, správy soukromých záležitostí v soukromém zájmu.²⁰

3.1.2 Členění veřejné správy

Na veřejnou správu a její strukturu lze pohlížet ze dvou pohledů:

- Z hlediska toho, *kdo veřejnou správu vykonává* - pokud ji vykonává stát svými orgány, jedná se o **státní správu**. Státní správu vykonává stát buď přímo prostřednictvím vlády, ministerstev a ostatních ústředních správních úřadů, odborných územních správních úřadů a veřejných ozbrojených zdrojů anebo státní správu vykonává zprostředkovaně. Jestliže stát přenechává určité záležitosti na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu,

¹⁷BERVIDOVÁ L., VANČUROVÁ, P., *Ekonomika veřejného sektoru*, s. 2

¹⁸ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 6

¹⁹BERVIDOVÁ, L., VANČUROVÁ, P., *Ekonomika veřejného sektoru*, s. 3

²⁰KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 16

jedná se o **samosprávu**. Samosprávu v České republice vykonávají obce, kraje a hlavní město Praha, které je současně obcí i krajem.

- Z hlediska *geografického* se rozlišuje, zda se jedná o **ústřední, územní** nebo **místní správu**. Část veřejné správy, která je vykonávána v rámci příslušných územně administrativních jednotek, na které je stát rozdělen je označována územní veřejná správa.²¹

3.1.3 Způsoby výkonu veřejné správy

- *Centralizovaná státní správa* je správa státu prováděna ústředními orgány. Může být prováděna koncentrovanými úřady vykonávající celou působnost v daném odvětví pro celé území nebo prostřednictvím dekoncentrovaných úřadů podřízených ústřednímu orgánu.
- *Decentralizovaná státní správa* znamená, že stát se zcela nezbavuje určité části státní správy, ale pod svým dohledem, řízením a financováním přenechává její výkon veřejnoprávním korporacím. To je pro stát levnější, než budování místních orgánů státní správy tam, kde již fungují orgány samosprávy.
- *Samosprávu* lze považovat za konkurenční správní subjekt státní správy. Podporuje dělbu moci ve státě a brání tím soustředění moci v jediném mocenském centru a jejímu možnému zneužití.²² Samospráva může mít podobu územní, profesní nebo zájmové samosprávy.

3.2 Územní samospráva

3.2.1 Vznik územní samosprávy

Vznik veřejné správy je spojen se vznikem prvních států. Veřejnou správu znali již Římané, z jejich latiny (*administratio rei publica*) pochází označení správy, jakožto administrace či administrativy. Za období největšího rozmachu lze považovat 19. století, kdy v Evropě došlo k dovršení procesu vzniku velkých národních států.²³ Z potřeby lidí

²¹ PROVAZNÍKOVÁ R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 11-12

²² KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 17-19

²³ POMAHÁČ, R., VIDLÁKOVÁ, O., *Veřejná správa*, s. 15

blíže spolu komunikovat, vlivem kulturních nebo jazykových faktorů či vlivem ekonomických podmínek vznikaly v rámci státu geograficky menší útvary, které postupně získávaly v určitých oblastech společenského života nezávislost na státu. Geografická poloha, jazykové, etnické či ekonomické důvody vedly k tomu, že se tyto útvary začaly postupně spojovat a vznikaly zárodky regionů, které se později staly základem pro vznik vyšších stupňů samosprávy. Územní samospráva vznikala dvěma způsoby. Přirozeně jako obce, města, municipality - s menším či větším počtem obyvatel sídlící na stejném místě, kde obec tvořila základní stupeň samosprávy. Nebo uměle – z vůle státu jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni, zahrnující společenství obyvatel více měst a obcí v dané oblasti.²⁴

3.2.2 Reforma územní samosprávy

Do roku 1989 byla územní veřejná správa zastupována třístupňovou soustavou národních výborů – krajské, okresní a místní. Po listopadu 1989 se změnou politického uspořádání, začalo docházet k uplatňování principů demokratického právního státu. V roce 1990 došlo k podstatným změnám v soustavě místních a krajských územních orgánů. V souvislosti se zrušením národních výborů došlo na úrovni obcí k obnovení obecního zřízení, městské národní výbory byly nahrazeny obecními zastupitelstvy a obecními nebo městskými úřady. Byly zrušeny krajské národní výbory a na okresní úrovni vytvořeny okresní úřady jako orgány státní správy, které působily do roku 2002. Územní veřejná správa měla řadu let pouze provizorní podobu, neúplnou hierarchii a mezi jednotlivými institucemi a subjekty v rozhodovacím procesu nejasné kompetenční vztahy, což bylo příčinou neefektivnosti samosprávy.

Koncem 90. let rozhodnutím o krajském zřízení vzniklo 14 krajů a byly ustanoveny regiony soudržnosti, nutné z hlediska kompatibility s regionální politikou Evropské unie.

Z hlediska reformy územní samosprávy se rozlišují dvě fáze, přičemž důležité v první fázi reformy se staly tři zákony z dubna 2000, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů. Na úrovni obcí měla mimořádný význam druhá fáze reformy, která vyvrcholila na přelomu let 2002-2003. Ukončená činnost okresních úřadů v roce 2002 znamenala

²⁴PROVAZNÍKOVÁ R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 14

přenesení jejich úkolů převážně na orgány územních samospráv, na kraje či na obce s rozšířenou působností.²⁵

Cílem reforem bylo přiblížení veřejné správy občanům a s tím související schopnost pružně reagovat na problémy, které občan považuje za důležité. Reformy vedly ke snížení počtu úředníků v ústředních orgánech státní správy a naopak k personálnímu posílení regionální a místní správy. Mezi zásady uplatňované během reforem, patřila decentralizace, dekoncentrace a profesionalizace výkonu veřejné správy a územní samosprávy.²⁶

Proces reforem probíhá nadále. Je kladen důraz na zvýšení efektivnosti výkonů správních činností, větší operativnost, snížení finanční náročnosti a informatizaci veřejné správy, protože elektronickou komunikaci lze považovat za výrazný prostředek zjednodušení a usnadnění správních úkonů.²⁷ Současně dochází ke zvyšování nároků na zaměstnance veřejné správy. V rámci kompatibility s Evropskou unií se u nich předpokládá orientace v předpisech EU.

3.2.3 Územní samospráva v současnosti

Ústava České republiky vymezuje dvoustupňový systém územní samosprávy, obce, které jsou základními samosprávnými celky a kraje, které jsou vyššími samosprávnými celky. Obec je vymezena katastrálním územím obce a je vždy součástí vyššího územně samosprávného celku. Podle aktuálního územního uspořádání je v současnosti Česká republika členěna na kraje (14), obce s rozšířenou působností (205), obce s pověřeným úřadem (387) a obce (6 249). Toto uspořádání vyjadřuje způsob, kterým je současný stát rozdělen na jednotky, v nichž je vykonávána veřejná správa prostřednictvím územních správních úřadů. Územně správní jednotky se významně podílejí na veřejné správě jako souboru záměrných a cílených činností v institucionálním a organizovaném rámci.²⁸ Územní samospráva reprezentuje společenství občanů, jejich preference a zájmy. Je právem občanů na vlastní samosprávu určitého území menšího, než je stát, na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony. Předání veřejné správy nestátnímu

²⁵ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 15-22

²⁶PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 71

²⁷<http://denik.obce.cz/>

²⁸HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A., *Regionalistka, regionální rozvoj a rozvoj venkova*, s. 30-31

subjektu je považováno za významný projev demokratizace společnosti. Občan má více možností podílet se na řízení, ovlivňovat společenské procesy a kontrolovat kvalitu veřejné správy.²⁹ Jejím prvořadým úkolem je zabezpečit pro své občany veřejné statky a služby při respektování požadavku maximální hospodárnosti a efektivnosti. V dané obci nebo regionu je reprezentantem pluralitního demokratického systému. Rozhodovací pravomoc v systému zastupitelské demokracie mají volené orgány obcí a kraje, přesto se občané mohou podílet na řízení obce v iniciativních a poradních orgánech nebo účasti na veřejných zasedáních zastupitelstva. Mají právo nahlížet do rozpočtu a závěrečných účtů, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí. Mohou tak projevit své preference, potřeby, kontrolovat činnost volených zástupců a realizaci volebních programů politických stran.³⁰

3.2.4 Předpoklady fungování územní samosprávy

Pro úspěšné fungování územní samosprávy bylo nutné vytvořit předpoklady:

- *Legislativní vymezení* upravuje práva vzniku a postavení územní samosprávy, její strukturu, organizaci a vnitřní členění samosprávních orgánů. Vymezení samosprávné a přenesené působnosti, vzájemných vztahů mezi státem a územní samosprávou a stanovení kompetencí.
- *Ekonomické předpoklady* zakládají právo hospodařit s vlastním majetkem, možnost získávat vlastní finanční prostředky a sestavovat vlastní rozpočet.³¹

3.3 Obec

3.3.1 Základní vymezení

Obec je podle Ústavy ČR základní jednotkou územní samosprávy. Je veřejnoprávní územní korporací a při uskutečňování svých pravomocí má povahu veřejného úřadu. V právních vztazích má postavení právnické osoby, právní subjektivitu, vystupuje svým

²⁹PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 71-72

³⁰PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 16 - 17

³¹PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 75-76

jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.³² Za obce jsou považovány územní samosprávné celky, které měli statut obce ke dni 12. 11. 2000, tj. účinnost zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a dále nově zřízené obce podle tohoto zákona.

Charakteristickými znaky obce jsou:

- vlastní území (územní základ obce),
- obyvatelstvo obce (personální základ obce),
- soustava orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli (organizační základ obce),
- vystupování v právních vztazích svým jménem (právní základ obce),
- vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce).³³

3.3.2 Orgány obce

Obec jako veřejnoprávní korporace může jednat svými orgány nebo prostřednictvím funkcionářů – fyzických osob. U orgánů samosprávy nedochází v České republice k dělbě moci, jako je tomu u státu. Uplatňuje se zde dělba činností a rozdílnost v kontinuitě práce. Nejvyššímu orgánu jsou ostatní orgány odpovědné a svým složením od něj přímo či nepřímo odvozené.³⁴ Zákon o obcích výslovně uvádí pět orgánů obce:

Zastupitelstvo obce je jediný z orgánů obce, který je ústavně zakotven. V oblasti samosprávy obce může být vnímáno jako hlavní orgán, který je nadřazen všem ostatním orgánům. Zastupitelstvo je voleno na čtyřleté období obyvateli obce. Aktivní právo volit i pasivní právo být volen, mají všichni občané Evropské unie starší 18 let s trvalým pobytem v obci. Počet členů zastupitelstva je stanoven v závislosti na počtu obyvatel v obci, nejméně však 5 členů a nejvíce 55 členů.³⁵ Zastupitelstvo se zpravidla schází každé tři měsíce na veřejném zasedání. Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Finanční a kontrolní výbor se zřizuje v každé obci, za určitých podmínek se zřizuje výbor pro národnostní menšinu. V částech obce může zastupitelstvo obce stanovit osadní výbory.

³²ČMEJREK J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 26

³³KOUDELKA, Z., *Obecní samospráva*, s. 7

³⁴KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 168

³⁵KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 169

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti se odpovídá zastupitelstvu obce. Její členové jsou starosta, místostarosta a další členové z řad členů zastupitelstva. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvíce 11 členů. Nevolí se v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. V obci, kde se rada nevolí, vykonává její pravomoc starosta. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Schůze rady obce jsou neveřejná. Rada obce může jako své iniciativní a poradní orgány zřídit komise. Komise je výkonným orgánem, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti v určitých věcech.

Starosta zastupuje obec navenek. Do funkce jej volí zastupitelstvo z řad svých členů. Musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu. Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. V případech stanovených zvláštními zákony, starosta zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce. Jmenuje a odvolává jejich členy.³⁶

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena a zaměstnanci obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta, kterému je tajemník obecního úřadu odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti. Pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení. Obecní úřad v rámci samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti, vykonává přenesenou působnost.³⁷ Mezi starostou a místostarostou není v samostatné působnosti vztah nadřízenosti a podřízenosti.

Zvláštní orgán obce

Obce mohou jako svůj zvláštní orgán zřizovat na základě příslušných zákonů obecní policii, komise (nejsou orgánem rady obce) například povodňovou komisi, komisi pro sociálně-právní ochranu dětí či bezpečnostní radu obce.³⁸

³⁶ČMEJREK J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 44-49

³⁷Zákon o obcích č. 128/2000 Sb

³⁸<http://www.rozvojobci.cz/news/organizace-obecniho-zrizeni/>

3.3.3 Působnost obcí

Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů, na určitém území, vůči určitému okruhu osob a v určitém čase.³⁹ Působnost obcí se dělí na samostatnou a přenesenou.

V rámci *samostatné působnosti* obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti obce zasahovat, vyžaduje-li to ochrana zákona a způsobem, který zákon stanoví.⁴⁰ Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí právním řádem. Není vázána interními akty státu ani kraje, ty mají pro obce pouze doporučující charakter. Při vydávání obecně závazných vyhlášek se obce závazně řídí ústavou a zákony. Při výkonu samostatné působnosti formou individuálních právních aktů (správní rozhodnutí) je pro obec závazný právní názor orgánu rozhodujícího o opravném prostředku (správního nebo Ústavního soudu).⁴¹

Do *samostatné působnosti* obce ze zákona o obcích, patří například:

- hospodaření obce,
- rozpočet a závěrečný účet obce,
- peněžní fondy obce,
- právnické osoby a organizační složky obce a účast obce v právnických osobách,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- místní referendum,
- program rozvoje územního obvodu obce.

Na základě zvláštních zákonů patří dále do *samostatné působnosti* obce například:

- stanovení místních poplatků,
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany,
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva,
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužící.

³⁹KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 122

⁴⁰Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

⁴¹KOUDELKA, Z., *Obecní samospráva*, s. 26

V rámci *přenesené působnosti* vykonává obec státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce.⁴² Je vykonávána výkonnými orgány obce a v této činnosti jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy, v některých oblastech krajskými úřady.⁴³ Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí zákony a jinými právními předpisy, usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů, návrhy opatření, popř. rozhodnutím krajského úřadu. Krajský úřad vykonává ve věcech výkonu přenesené působnosti vůči orgánům obcí metodickou a odbornou pomoc.⁴⁴

Mezi činnosti v rámci výkonu *přenesené působnosti*, patří například:

- vydávání nařízení obce,
- rozhodování o místních a účelových komunikacích,
- projednávání přestupků,
- jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky,
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší.⁴⁵

3.3.4 Druhy obcí

Podle míry přenesení státní správy na obce rozlišujeme tyto kategorie obcí:

- obec
- obec s matričním úřadem
- obec se stavebním úřadem
- obec s pověřeným obecním úřadem
- obec s rozšířenou působností

Po zrušení okresních úřadů, byla na obce s rozšířenou působností přenesena většina kompetencí. Jsou stanoveny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Tyto obce vykonávají ve svém správním obvodu výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím.⁴⁶

⁴² Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

⁴³ PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 83

⁴⁴ ČMEJREK J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 37

⁴⁵ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 31

⁴⁶ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

3.4 Financování územní samosprávy

V každé zemi jsou územní rozpočty součástí rozpočtové soustavy. Na decentralizované úrovni v České republice to jsou rozpočty měst a obcí jako základní územně samosprávné celky, popř. rozpočty krajů jako vyšší územně samosprávné celky. Dále se jedná o rozpočty organizačních složek, rozpočty příspěvkových organizací (pokud jsou obce nebo kraje zřizovateli) a rozpočty dobrovolných svazků obcí. Součástí rozpočtové soustavy jsou i mimorozpočtové fondy. Aby se jednalo o skutečnou samosprávu, je nutné, aby její možnosti byly podepřeny vlastním finančním krytím, znamenající právo na vlastní hospodaření, vlastní majetek, místní daně a poplatky. Zasahování vlády do příjmů samosprávy je v případě účelových dotací, kdy čerpání je na samosprávě, ale poskytnutí dotace a podmínky jejího čerpání jsou na rozhodnutí vlády či jí podřízených úřadů.

Při úpravě rozpočtů samospráv by mělo být dbáno na nezávislost a samostatnost samosprávy, příjmovou dostatečnost, spravedlnost přerozdělování uvnitř soustavy veřejných rozpočtů, delší platnost umožňující rozpočtové plánování, jednoduchost a administrativní nenáročnost, motivaci samosprávy na tvorbě vlastních příjmů.⁴⁷

3.4.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces znamená souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. Rozpočtové období územních samosprávných celků trvá jeden rok a je shodný s kalendářním rokem.

Rozpočtový proces se skládá z jednotlivých fází, které zpracovávají a kontrolují odpovědné orgány:

- návrh municipálního rozpočtu (finanční odbor),
- projednání rozpočtu (rada, finanční výbor),
- schválení rozpočtu (zastupitelstvo),
- plnění a kontrola (finanční odbor, finanční výbor, rada, zastupitelstvo),
- závěrečný účet obce (finanční odbor, rada, zastupitelstvo).⁴⁸

⁴⁷KOUDELKA, Z., *Samospráva*, s. 33-34

⁴⁸PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 72

Povinností obcí je na základě zákona o obcích projednat závěrečný účet obce spolu se zprávou o výsledku přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok na zasedání zastupitelstva a to nejpozději do 30. června následujícího roku. Neprojednání a následné nezveřejnění závěrečného účtu obce je považováno za správní delikt.⁴⁹

Všechny fáze rozpočtového procesu se musí řídit pravidly a zásadami,⁵⁰ mezi které patří:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,
- zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu,
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu,
- zásada publicity,
- zásada účelovosti a propadávání nevyužitých finančních prostředků,
- zásada efektivnosti a hospodárnosti.⁵¹

3.4.2 Rozpočtový výhled

Sestavovat rozpočtový výhled je na základě novely č. 557/2004 Sb., zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, pro obce povinnost. Sestavuje se na období 3 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Pro sestavení rozpočtového výhledu není v zákoně uveden žádný postup. Podkladem pro zpracování jsou skutečnosti uplynulých let při zohlednění budoucích záměrů obce. Pro zajištění reálnosti rozpočtového výhledu platí zásada, že nelze nadhodnocovat příjmy a podhodnocovat výdaje budoucích let.⁵² Rozpočtový výhled obcím umožňuje zkvalitnění řízení hospodaření, slouží pro střednědobé plánování financování investic a vyjadřuje souhrnný pohled na výsledek hospodaření a finanční situaci obce.⁵³

⁴⁹ Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

⁵⁰ ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., *Finance municipalit*, s. 36

⁵¹ PEKOVÁ J., PILNÝ J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 173

⁵² PAVEL, J; ČÍSAŘOVÁ, E., *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, s. 29 – 30.

⁵³ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 77

3.4.3 Charakteristika rozpočtu

Rozpočet obce je upraven zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. „*Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. [...] Finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem.*“⁵⁴

Peková a Pilný (2002) charakterizují rozpočet jako:

- *decentralizovaný peněžní fond*, který se tvoří, rozděluje a používá na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.
- *finanční plán*, kterým se řídí hospodaření obce. Za jeho plnění odpovídají orgány, které sestavovaly návrh rozpočtu, ty také průběžně kontrolují plnění rozpočtu. Po skončení rozpočtového období sestavují přehled o skutečném vývoji plnění rozpočtu, tzv. závěrečný účet obce. Návrh rozpočtu i jeho plnění je zveřejňováno v souladu s rozpočtovou zásadou publicity.
- *účetní bilanci*, která bilancuje příjmy a výdaje rozpočtu. Po skončení rozpočtového roku může vykazovat:
 - kladný přebytek, představující finanční rezervu pro hospodaření v následujícím rozpočtovém roce.
 - schodek, který bylo nutno vyrovnat z minulých rezerv, popř. musí obec hledat další finanční prostředky na vyrovnání rozpočtu. Dlouhodobě schodkový rozpočet se musí řešit návratnými finančními prostředky, což vede k zadlužování obce.
 - Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet.
- *nástroj obecní a regionální politiky*, který slouží ke splnění volebních programů.⁵⁵

Obsahem rozpočtu jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace. Soustředí se v nich jak příjmy, které obec získá na základě přerozdělení v rozpočtové soustavě,

⁵⁴Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁵⁵PEKOVÁ J., PILNÝ J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 170, 185-186

tak příjmy z vlastních činností.⁵⁶ Do rozpočtu patří i peněžní fondy zřizovány pro konkrétní účely nebo bezúčelově. Většina obcí zřizuje fond rezerv a rozvoje. Slouží pro financování investic, může však být využit na financování průběžného schodku rozpočtu či vyrovnání běžného rozpočtu na konci roku. Prostředky z tohoto fondu lze také využít na pokrytí neplánovaných výdajů, např. na živelné pohromy. Tvorba fondu rezerv a rozvoje je dobrovolná, o jeho tvorbě a použití rozhodují zastupitelstva obcí.⁵⁷

Rozpočet obce se až na výjimky malých obcí sestavuje ve dvojí podobě, **běžný** a **kapitálový**. Běžný rozpočet tvoří bilanci běžných příjmů a běžných výdajů, jedná se o položky, které se opakují každý rok. Běžné výdaje slouží převážně k zajištění provozních potřeb obce. Kapitálový rozpočet obsahuje položky investičního charakteru.⁵⁸ Podrobné členění příjmů a výdajů v ČR upravuje rozpočtová skladba, z které je pro územní samosprávné celky závazné druhové třídění (1 až 6 třída).⁵⁹

Rozpočtové opatření představuje povolené přesuny rozpočtových prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů rozpočtu, povolené překročení rozpočtu podřízené organizace a vázání rozpočtových prostředků na daný účel. Je povinné vždy, jestliže jde o vztah k jinému rozpočtu, mění se závazné ukazatele nebo hrozí vznik rozpočtového schodku.⁶⁰ Nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření územního samosprávného celku v době do schválení rozpočtu pravidly **rozpočtového provizoria**.⁶¹ V tomto případě se hospodaří buď podle skutečnosti stejného období v předchozím rozpočtovém období, nebo podle plánovaného rozpočtu. Rozhodnutí o způsobu hospodaření podle rozpočtového provizoria je v pravomoci zastupitelstva obce.⁶² Hospodaření obcí podléhá finanční kontrole, jejich účetnictví podléhá auditu.⁶³ Nedodržení zákona má za následek sankční pokutu, kterou musí obec zaplatit do státního rozpočtu.

⁵⁶PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 57

⁵⁷PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 244

⁵⁸ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., *Finance municipalit*, s. 40-41

⁵⁹PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 213

⁶⁰PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 72-73

⁶¹Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁶²PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 72-73

⁶³PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 244

3.4.4 Příjmy rozpočtu obce

Třída 1 - Daňové příjmy

Nejvýznamnější skupinu běžných příjmů územních rozpočtů tvoří daňové příjmy, které ve značné části ovlivňují finanční stabilitu obcí. V České republice jsou vymezeny zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní⁶⁴, který byl několikrát novelizován. Docházelo ke změnám v procentních podílech z celostátního výnosu sdílených daní i ke změně kritérií pro přerozdělování výnosu sdílených daní. Daňové příjmy tvoří:

- **svěřené daně**, kde celý výnos plyne do rozpočtů obcí nebo kraje:
 - *daň z nemovitých věcí* (dříve daň z nemovitostí),
 - *daň z příjmů právnických osob* (pokud je poplatníkem obec nebo kraj).
- **sdílené daně**, výnos těchto daní se rozděluje mezi jednotlivé veřejné rozpočty:
 - *daň z přidané hodnoty*,
 - *daň z příjmů fyzických osob*,
 - *daň z příjmů právnických osob*.⁶⁵
- **místní poplatky** mají fakultativní charakter, což znamená, že obce rozhodují o tom, zda a v jaké výši budou na svém území poplatky vybírat. Obec při jejich vybírání musí respektovat zákon č. 565/1990 Sb., o správě daní a poplatků.⁶⁶ Mezi místní poplatky patří např.: poplatek ze psů, poplatek ze vstupného, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za komunální odpad.⁶⁷
- **správní poplatky** jsou poplatky za správní úkony, které územní samospráva vykonává v rámci přenesené působnosti. Správní poplatky jsou vymezeny zákonem č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.⁶⁸

⁶⁴PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samospráv*, s. 253

⁶⁵ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., *Finance municipalit*, s. 57

⁶⁶PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 276

⁶⁷Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

⁶⁸PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 279

Třída 2 - Nedaňové příjmy

Na rozdíl od daňových příjmů, kde je pravomoc obcí při jejich ovlivňování minimální, u nedaňových příjmů má obec možnost ovlivnit jejich výši výrazně větší.⁶⁹

Mezi nedaňové příjmy patří:

- **uživatelské poplatky** vybírané za poskytování místních služeb obyvatelům, např. poplatek za vodné a stočné, nájemné, veřejnou dopravu. Jejich výše je u jednotlivých obcí různě velká a často bývá tento poplatek obcemi dotován.⁷⁰
- **příjmy z vlastního podnikání**, které zahrnují:
 - *zisk z municipálních podniků*, které obce zakládají za účelem zajištění veřejných statků pro své obyvatele. U těchto podniků není kladen význam na maximalizaci zisku, cena bývá stanovena na hranici nutných nákladů. Zisk bývá spíše ojedinělý, takže nemá významný vliv na příjmy rozpočtu.⁷¹
 - *podíl na zisku podniků s majetkovou účastí obce*, výše těchto příjmů závisí na objemu a struktuře majetku obce. Jedná se např. o příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku.
 - *příjmy z finančního investování*, volné finanční prostředky může obec zhodnotit např. uložení na termínované vklady či investovat do obchodovatelných cenných papírů.⁷²

Třída 3 - Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou významným zdrojem příjmů obcí často používané k financování dlouhodobých investic. Jedná se o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, dlouhodobého finančního majetku a ostatní kapitálové příjmy, například přijaté dary a příspěvky na pořízení investičního majetku.

⁶⁹PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 94

⁷⁰PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 284-285

⁷¹ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., *Finance municipalit*, s. 75

⁷²PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 283

Třída 4 - Přijaté dotace

Vlastní příjmy obcí nestačí na krytí potřebných výdajů, proto hospodaření samospráv není většinou finančně soběstačné. Významnou část příjmů tvoří přijaté transfery ze státního rozpočtu, státních fondů, popřípadě z rozpočtů krajů. Představují přerozdělovací procesy uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a jsou projevem solidarity.⁷³ Mimo těchto transferů mohou obce získat významné transfery z fondů Evropské unie.

Dotace lze členit *podle účelovosti*:

- **účelové dotace**, kde poskytnutí dotace je vázáno na splnění podmínek použití. Mohou být podmíněny spoluúčastí na financování daných výdajů. Dotace bez spoluúčasti představují fixní částku na předem určené statky a služby bez ohledu, jestli obec ještě vynakládá své prostředky na danou službu.⁷⁴
- **neúčelové dotace** jsou nepodmíněné a nezávazné, obce mohou použít podle vlastního uvážení.

Podle pravidelnosti čerpání lze dotace také dělit:

- **běžné**, slouží na financování pravidelně se opakujících (neinvestičních) potřeb.
- **kapitálové**, k financování jednorázových, pravidelně se neopakujících (investičních) dlouhodobých potřeb.⁷⁵

Dalším kritériem dělení dotací je *dle způsobu, jakým je obce získávají*:

- **nárokové**, obce je získávají automaticky, bez nutnosti o ně žádat.
- **Nenárokové**, obec musí o dotaci žádat a splnit určitá kritéria.⁷⁶

Územní samosprávné celky získávají na financování úkolů v rámci přenesené i samostatné působnosti účelové dotace, které mohou být jak běžné, tak kapitálové, nárokové či nenárokové. Jedná se např. o dotace na sociální dávky, žáka školy, na dopravní obslužnost, příspěvek k částečné úhradě výdajů spojených s výkonem státní správy.⁷⁷

⁷³PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 291

⁷⁴PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 91

⁷⁵PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 294-296

⁷⁶PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 147

⁷⁷PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 302 -303

3.4.5 Výdaje rozpočtu obce

Třída 5 – Běžné výdaje

Slouží ke krytí každodenních výdajů obce v příslušném rozpočtovém roce. V následujících letech z nich není žádný (přímý) užitek. Jsou určeny především na platy zaměstnanců, sociální dávky, nákup materiálu, nákup služeb, vody, energie, ochranné pomůcky, nájemné, drobný hmotný dlouhodobý majetek apod.

Třída 6 – Kapitálové výdaje

Představují investice do majetku obce dlouhodobého charakteru (například budovy, pozemky, haly, stroje) přesahující období jednoho rozpočtového roku. Z kapitálových výdajů se předpokládá v následujících letech užitek.

Podle *odvětvového třídění* se rozlišují výdaje:

- na zemědělství a lesní hospodářství,
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politiku zaměstnanosti,
- bezpečnost státu a právní ochranu,
- všeobecnou veřejnou správu a jiné.⁷⁸

Mezi výdaje související s činnostmi v rámci **samostatné působnosti** lze zahrnout výdaje na školství, sociální péči, zdravotnické služby, kulturu a rekreace, veřejnou bezpečnost, pouliční osvětlení, hřbitovy, parky, vodovody, kanalizace a jiné. Na výdaje spojené s činností v rámci **přenesené působnosti** dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu, ale z hlediska hospodaření je těžké u jednotlivých činností přesně úplné náklady určit.⁷⁹

⁷⁸<http://www.rozpocetobce.cz/>

⁷⁹PEKOVÁ, J., *Hospodaření a finance územní samosprávy*, s. 217-218

3.5 Regionální politika

3.5.1 Podpora regionálního rozvoje ČR

Základní legislativní rámec regionální politiky je V České republice od roku 2000 stanoven zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. „*Zákon stanoví podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.*“ Tento základní dokument vymezuje základní principy regionální politiky, dále regiony podporované státem, oblasti podpory regionálního rozvoje, finanční podpory státního programu regionálního rozvoje a stanovuje působnosti správních úřadů, krajů a obcí. Mezi oblasti podpory patří například:

- rozvoj podnikání,
- rozvoj lidských zdrojů,
- rozvoj cestovního ruchu,
- zlepšování vybavení infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti,
- rozvoj občanské vybavenosti,
- rozvoj sociálních služeb,
- opatření k ochraně životního prostředí,
- zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb,
- rozvoj tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury.⁸⁰

Na základě zákona č. 272/1996 Sb., je v ČR ústředním orgánem státní správy v oblasti regionální politiky Ministerstvo pro místní rozvoj. Podporuje regionální politiku podnikání, bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, územního plánování a stavebního řádu, investiční politiky a rozvoj cestovního ruchu.⁸¹ Dále navrhuje vymezení státem podporovaných regionů.

⁸⁰Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

⁸¹Zákon č. 272/1996-Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy ČR

O získání dotačních titulů mohou obce v ČR žádat jednotlivá ministerstva a získat finance ze státních fondů (Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond životního prostředí aj.) dále například Státní zemědělský intervenční fond. Pod Ministerstvo pro místní rozvoj spadá Program obnovy venkova, který podporuje mimo jiné rozvoj území v souladu s místními tradicemi.

3.5.2 Strukturální a regionální politika EU

„Cílem regionální politiky je zajistit srovnatelnou životní úroveň obyvatel všech regionů v rámci EU a členských států a snížit rozdíly v hospodářské úrovni regionů s ohledem na jejich historické, kulturní a geografické odlišnosti.“⁸²

Regionální politika Evropské unie je odrazem principu solidarity uvnitř EU, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů. Cíle regionální politiky jsou realizovány prostřednictvím sedmiletých cyklů. Členské země zpracovávají pro každé období vždy nové programové dokumenty, ve kterých jsou definovány cíle a priority, jež se členské státy v souladu se strategickými dokumenty EU snaží naplňovat.

Hlavním nástrojem realizace regionální politiky jsou fondy EU. Jejich prostřednictvím jsou rozdělovány finanční prostředky ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členské státy a jejich regiony.⁸³ Členství České republiky v Evropské unii umožňuje již v třetím programovacím období možnost získat finanční prostředky a to zejména z fondů strukturálních či investičních:

- **Evropský fond pro regionální rozvoj** – podporuje především investiční (infrastrukturní) projekty, např. výstavba silnic, budování stokových systémů, rozvoj a obnova sportovních areálů, obnova zeleně, oprava kulturních památek.
- **Evropský sociální fond** – podporuje investice především v oblasti zaměstnanosti a lidských zdrojů, např. rekvalifikace, podpora zaměstnanosti znevýhodněných skupin.

⁸²ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., *Finance municipalit*, s. 87

⁸³<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>

- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** - podporuje zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí, krajiny nebo kvality života ve venkovských oblastech. Pod tento fond spadá Program rozvoje venkova řízený Ministerstvem zemědělství ČR, kde mj. v rámci iniciativy LEADER lze žádat podporu místních akčních skupin při realizaci rozvoje území.

V programovém období 2007 – 2013 sloužily pro rozvoj obcí programy:

- **Regionální operační programy (ROP)** – sedm ROP dle příslušného regionu soudržnosti (NUTS II). Prioritní osy rozdělovaly operační programy na logické celky, které byly dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory. Ty vymezovaly, jaké typy projektů mohly být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.
- **Tematické operační programy (OP)** – osm tematických OP, např. OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP věda a výzkum pro inovace a jiné.
- **Operační programy přeshraniční spolupráce**⁸⁴

V programovém období 2014 – 2020 se jedná o:

- **Národní operační programy** – obsahují 8 operačních programů, Integrovaný OP a Program rozvoje venkova. V rámci Programu rozvoje venkova je pro ČR v tomto programovém období alokována částka 2,3 mld. Kč.
- **Programy přeshraniční spolupráce**⁸⁵

Programy přeshraniční spolupráce jsou zaměřeny na podporu hospodářské a sociální integrace v příhraničních oblastech pomocí odstranění trvajících bariér a podporou jejich rozvojového potenciálu, zejména posílení vzájemných vztahů, společné péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a pružného trhu práce.⁸⁶

⁸⁴<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>

⁸⁵<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

⁸⁶<http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Strukturalni-fondy/Programovaci-obdobi-2007-2013>

4 Charakteristika obce Nový Malín

Obec Nový Malín leží necelý kilometr od okresního města Šumperk patřícího do Olomouckého kraje. Nachází se v Šumperské kotlině a svým zalesněným výběžkem na východě zasahuje do kopců Hraběšické hornatiny až ke Kamennému vrchu. Zde pramení Malínský potok vlévající se do řeky Desné. Podél něj se rozprostírá obec. Střední nadmořská výška obce je 340 m.⁸⁷ Katastrální výměra obce činí 2 732 ha. Zemědělská půda z celkové výměry tvoří 54%, lesní plochy 36% a zastavěné plochy 1,40%.⁸⁸ Obec se skládá ze tří částí - Nový Malín, Plechy a Mladoňov. Osada Plechy souvisle navazuje na západní část, osada Mladoňov navazuje na severní část. V katastru obce leží sportovní letiště Aeroklubu Šumperk. Obec je silnicemi spojena se Šumperkem, Hrabíšínem, Mladoňovem, Hraběšicemi a Dolními Studénkami. Obec je členem svazku obcí mikroregionu Šumperský venkov a Místní akční skupiny Šumperský venkov.

4.1 Historický původ obce a významné mezníky

První písemné záznamy o obci pod původním názvem Frankštát se poprvé objevují v roce 1350. Název Frankštát naznačuje, že ji založil nějaký Frank anebo, že jeho pozemky obsadili první Němci, přistěhovalí z Francka.⁸⁹ V roce 1838 měl 1 580 obyvatel a 220 domů. Po roce 1848 se stal Frankštát součástí politického a soudního okresu Šumperk.⁹⁰ V polovině 19. století se ve Frankštátu začala rozvíjet průmyslová výroba. Vznikly závody na výrobu šamotového a hliněného zboží, byla založena cihelna, tkalcovna, likérka, výroba hřebíků a dřevěných tkalcovských člunků. Výstavné obytné domy a domky dokazovaly také úspěšné hospodaření zdejších zemědělců. Počátkem 20. století měl Frankštát 2 320 obyvatel a 253 domů. Ve struktuře obyvatelstva převažovala německá národnost (95%). Zbytek tvořila česká a částečně i slovenská menšina. Stavba železniční tratě Šumperk-Olomouc na konci minulého století napomohla ekonomice regionu. V roce 1872 byl zprovozněn poštovní úřad, v roce 1909 telefonní spojení a současně zavedeno elektrické osvětlení. Hospodářský rozmach zbrzdila 1. světová válka.

⁸⁷<http://www.novymalin.cz/obecni-urad.html>

⁸⁸<http://czso.cz/>

⁸⁹BŘEZINA, J., *Vlastivěda moravská*, s. 248

⁹⁰MELZER, M., SCHULZ, J., *Vlastivěda Šumperského okresu*, s. 372-373

Pozitivní prvky pro českou menšinu v oblasti školství, kultury, tělovýchovy (spolek Sokol) a činnosti společenských organizací přinesl až v roce 1918 vznik samostatné Československé republiky. Život v obci však přesto ovlivňovala německá většina (92%). V dobových písemnostech je uvedeno, že Čechů bylo mnohem více, ale z důvodu obavy ze ztráty zaměstnání či bojkotu českého zboží se Češi k české národnosti nehlásili. Ve 30. letech postihla místní podniky a živnosti hospodářská krize. V říjnu 1938 došlo k záboru území německým vojskem. Z Frankštátu byli násilně vystěhováni téměř všichni občané české národnosti.⁹¹ Historii obce však netvoří jen události prožité na tomto území, ale i tragický osud osady Český Malín na Volyni.

4.2 Historie Českého Malína na Volyni

V roce 1870 asi dvacet českých rodin založilo osadu Český Malín na Volyni, území dnešní Ukrajiny. Do této osady se později přistěhovalo mnoho dalších českých rodin z jiných českých osad na Ukrajině. Zanedbaná půda byla postupně obhospodařována, rostla obytná stavení a hospodářské budovy. V roce 1890 byla postátněna vybudovaná škola. Rozvoj osady dokazovaly další stavby a s nimi spojené činnosti, například zřízení dvou cihelen, obecní mlékárny, mlýnu a založení sboru dobrovolných hasičů. Vznikla soukromá knihovna, kde se předplácely české knihy a časopisy. Kulturní život obohacovala divadelní přestavení, která upevňovala národní povědomí. Malín rostl a stal se jednou z největších, nejzámožnějších a nejkulturnějších vísek české Volyně.⁹²

13. červenec 1943 byl poslední, soudný den Malína. Zrána Němci obklíčili vesnici a vyhnali všechny občany na náves. Oddělili muže od žen a dětí. Rozdělili je do skupin a odvedli do různých budov, statků, školy, kostela. Následně všechny budovy podpálili a ty, kteří se snažili utéct, zastřelili nebo ubili. V tento den v Českém Malíně zavraždili celkem 374 Čechů a 26 Poláků. Zahynulo v něm více Čechů a krutější smrtí než v Lidicích.⁹³

Po ukončení II. světové války se přeživší malínští nastěhovali do Frankštátu a na památku vypálení Českého Malína byla obec Frankštát dne 13. července 1947 přejmenována na Nový Malín.

⁹¹<http://www.novymalin.cz/obecni-urad.html>

⁹²MARTINOVSKÝ, J. A., ŠICR, V., *Kronika Českého Malína*, s. 7-15

⁹³MARTINOVSKÝ, J. A., ŠICR, V. *Kronika Českého Malína*, s. 50-62

4.3 Současnost obce

Obyvatelstvo

Dle údajů Českého statistického úřadu k 31. 12. 2014 v obci žilo 3 393 obyvatel. Struktura pohlaví ke stejnému datu je téměř vyrovnaná, tvoří jej 1 660 žen a 1 733 mužů. Průměrný věk u mužů byl 35,6 let, průměrný věk žen 38,4 let.⁹⁴ V obci není žádná koncentrace nepřizpůsobivých obyvatel.

Infrastruktura

Polohou Nový Malín jako příměstská oblast okresního města předurčuje jeho zaměření - klidová oblast rodinného bydlení na venkově se širším zázemím a poměrně rozvinutou infrastrukturou.

V obci je dokončen vodovod, plynofikace, kanalizace s napojením na čističku odpadních vod.⁹⁵ V dodávkách energií nejsou z kapacitního hlediska problémy s distribucí. Obec vlastní a provozuje tři vodní vrty, které zásobují obec, zdravotně nezávadnou vodou, jejíž kvalita je průběžně kontrolována.

Obec zajišťuje odvozem přímo od domů místních obyvatel likvidaci komunálního odpadu a vytríděného odpadu - papír, plasty a nápojové kartóny. Na další tříděný odpad - sklo, vyřazené elektrospotřebiče a textil jsou na několika místech v obci umístěny kontejnery. Mimo to obecní společnost Provozní Nový Malín, s.r.o. provozuje v obci sběrný dvůr, kde je možnost odevzdání na likvidaci kov, nebezpečný odpad, objemový odpad.

Možnost dopravy do jiných obcí a měst je zajištěna pomocí prostředků veřejné hromadné dopravy. Na území obce je osm autobusových zastávek, obcí prochází jeden dálkový (Šumperk - Brno) a šestnáct ostatních spojů. Četnost autobusové dopravy lze považovat za dostačující. Obcí prochází železniční trať Šumperk - Olomouc se zastávkou v Novém Malíně. Počet železničních spojů byl v posledních letech zredukován, přesto během 24 hodin projede oběma směry 25 spojů. Mezi obcí Nový Malín a městem Šumperk je vybudována cyklostezka.

⁹⁴<https://vdb.czso.cz/>

⁹⁵<http://www.novymalin.cz/obecni-urad.html>

Poštovní služby zajišťuje Česká pošta s.p. – poštovní úřad Nový Malín. Na území obce je rozmístěno pět poštovních schránek.

V obci je velmi dobrý signál pro digitální televizní vysílání. Zájemcům o internetové připojení jsou instalovány přípojky, bez problémů funguje i bezdrátový internet. Internet je možné využít také v obecní knihovně. Kvalitní je i pokrytí signálu pro mobilní operátory. Informace občanům jsou poskytovány prostřednictvím obecního úřadu, nástěnky před obecním úřadem, reklamních ploch a webových stránek obce. Obec od roku 2001 vydává pravidelně čtvrtletně Malínské noviny, které se distribuují do všech domácností zdarma. Přinášejí informace z jednání obecní rady, zastupitelstva, dále zprávy a fotodokumentaci ze společenských, kulturních a sportovních událostí. Zpravidla dvakrát týdně prostřednictvím rozhlasových reproduktorů přináší obecní vysílání informace z oblasti organizačního zabezpečení a společenského života.

Základní občanská vybavenost a poskytované služby

Mezi základní občanskou vybavenost v obci lze uvést obecní úřad, poštu, veřejnou knihovnu, obchodní provozovny, restaurační zařízení, kostel a hřbitov. V obci nabízí své produkty pekárna, cukrárna a výrobní knedlíků.

Zdravotní péči v obci poskytuje zdravotní středisko s ordinacemi praktického lékaře, zubního lékaře, dále rehabilitací a lékárnou.

Pro sportovní a kulturní vyžití jsou zájemcům k dispozici hřiště (fotbalové, dětská, lanové, multifunkční, venkovní fitness), školní tělocvična a místní sokolovna.

Péče a vzdělávání dětí je zajištěno prostřednictvím dvou mateřských škol a základní devítileté školy, jejichž zřizovatelem je obec. Základní škola nabízí kromě vzdělávání také školní družinu a zájmové kroužky. Školní jídelna připravuje obědy pro žáky a zaměstnance školy, ale i pro zájemce z řad veřejnosti. Prostřednictvím rozvozů jsou obědy poskytovány také starším nebo zdravotně handicapovaným občanům.

Obec vychází vstříc starším občanům, zejména v oblasti sociální péče. Pro seniory a osoby zdravotně postižené jsou v obci dva nájemní domy s pečovatelskou službou (DPS). Oba domy jsou plně vytíženy. První dům má kapacitu 17 bytů. Společenská místnost DPS využívá také Klub důchodců. Druhý bytový dům pro seniory se 14 byty je v provozu od 1. 3. 2015. Kromě těchto nájemních bytů soukromá stavební společnost v roce 2014 realizovala výstavbu bytového domu „seniorské apartmány“. Formou družstevního

financování si senioři splácí cenu bytu. V domě je 8 bytových jednotek a také zde jsou všechny byty obsazeny.

Zajištění dalších sociálních služeb v obci je prostřednictvím spolupráce s účelovým zařízením Charita Šumperk nabízející služby, které obec není schopna poskytovat.

Životní prostředí

Převážná část obce spadá do chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Lesní plochy tvoří téměř 37% z celkové katastrální výměry obce. V místě nejsou podniky a organizace, které by ovzduší výrazně znečišťovaly, obec není zatížena žádnou ekologickou zátěží. Nižší kvalita čistoty vzduchu je pouze v topné sezóně, kdy starší rodinné domy topí fosilními palivy. Obec dbá o obnovu zeleně a buduje protierozní opatření.

Rekreace

Na katastrálním území obce se nachází vodní nádrž Krásné. Tato lokalita je přes letní měsíce využívána ke koupání a nabízí jednodenní či vícedenní nenáročnou pobyty v přílehlém kempu. V zimě je ideálním místem pro bruslení. V okolí Krásného, v bohatě zalesněné krajině, směrem na Hraběšice se nachází chatová oblast. V obci Mladoňov převažují rekreační chalupy. Za příznivých sněhových podmínek jsou v obci upravovány trasy k běžeckému lyžování.

Historické památky a turistické zajímavosti

V katastru obce jsou evidovány tyto kulturní památky: Brána statku čp. 102, Kostel Nanebevzetí Panny Marie - jednolodní stavba renesančního založení, upravená barokně v roce 1705 a znovu v roce 1811, Pomník obětem Českého Malína - památník z roku 1947 připomínající umučení občanů Českého Malína na Volyni v roce 1943, Hradisko - archeologická lokalita s nálezy z období lužické a slovanské kultury, Socha svatého Jana Nepomuckého, Sousoší Kalvárie a sloup se sochou Panny Marie Immaculaty.⁹⁶

⁹⁶ http://www.mistopisy.cz/pamatky_novy-malin_4931.html

4.4 Orgány obce

Voleným orgánem obce je patnáctičlenné zastupitelstvo, jeho výbory jsou finanční a kontrolní. Rada obce je výkonným orgánem obce, má 5 členů. Komise jsou v obci stavební, přestupková, kulturní a komise životního prostředí. Dále v obci působí Sbor pro občanské záležitosti. Obecní úřad má šest stálých zaměstnanců.

4.5 Místní spolky a organizace

V obci působí spolky a organizace, které se snaží zaměřit na všechny skupiny obyvatel. Činnost některých spolků vychází z historických tradic, jiná vznikla na základě vlastních iniciativ občanů této vesnice.

- **SDH Nový Malín** - Sbor dobrovolných hasičů má v obci historickou tradici, která se datuje od roku 1945. Sbor má oprávnění zásahů i mimo hranice obce. Místní SDH se úspěšně umísťuje v okresních soutěžích požárního sportu. Hasiči patří v obci mezi nejaktivnější organizace při pořádání sportovních a zábavných akcí.
- **TJ Sokol Nový Malín** – mezi sportovní činnosti tohoto spolku patří oddíl kopané, stolní tenis, petanque klub a volejbal.
- **ZOČSCH** - základní organizace Českého svazu chovatelů v obci působí od roku 1974. Specializuje se na chov různých druhů zvířat, zejména drobného domácího zvířectva a exotického ptactva. Každý rok pořádá prodejní výstavu spojenou s kulturním programem.
- **Na dobré cestě** - nezisková, obecně prospěšná společnost, založená v roce 2004. Hlavním motivem vzniku bylo pomáhat vyplnit prázdný prostor v životě dětí zdravotně oslabených a dětí, které jsou bez domova a rodiny. Děti z dětských domovů jezdí po celý rok do areálu společnosti. Smyslem pobytu je zapojit děti do běžného rodinného života, který zde probíhá. Kromě každodenních povinností se děti starají o zvířata, učí se vyrábět různé předměty z proutí, hlíny. Pro děti společnost provozuje hippoterapii, canisterapii, ovocnou a zeleninovou zahradu.

- **ZKO Nový Malín** - kynologická organizace zabývající se sportovním i služebním výcvikem psů k ochraně osob a majetku. Spolupracuje s Policií České republiky a Záchranou brigádou kynologů Jihomoravského kraje ČR.⁹⁷
- **Provozní Nový Malín s.r.o.** - v roce 2000 obec Nový Malín založila a stala se jediným společníkem společnosti Provozní Nový Malín, s.r.o. Hlavním předmětem její činnosti je především stavební činnost, kterou vykonává pro obec Nový Malín. Z investičních akcí lze uvést například: stavba kanalizace, oprava vodovodu, výstavba ČOV, základní školy s tělocvičnou a venkovním hřištěm, vybudování cyklostezek, výstavba infrastruktury v nově vznikajících lokalitách určených pro individuální výstavbu. V roce 2008 obec koupila a prostřednictvím dotace z fondů EU zrekonstruovala místní polorozpadlý statek. Vybuodovala zde sídlo společnosti, v části zřídila sběrný dvůr pro obyvatele obce. Společnost má stále zaměstnance a potřebné strojní a technické vybavení.⁹⁸
- **MAS Šumperský venkov** - Místní akční skupina (MAS) Šumperský venkov se sídlem v Novém Malíně. Vznikla v roce 2006, hlavním důvodem vzniku byla příprava mikroregionu na program EU – LEADER, který podporuje rozvoj venkovských oblastí. Jejím cílem je spojovat lidi, obce, firmy a neziskové organizace obcí šumperského venkova a spolu s nimi toto území rozvíjet.⁹⁹
- **Iniciativa pro podporu vypálených obcí o.p.s.** - občanské sdružení vzniklo v návaznosti na Memorandum o spolupráci vypálených obcí v České republice. Svou činností přispívá k uchování vzpomínky na místa a jejich obyvatele, které během 2. světové války postihly represálie ze strany nacistického režimu.¹⁰⁰

Mezi další zájmové organizace působící v obci patří například: Myslivecké sdružení, Český rybářský svaz, Český včelařský svaz, Svaz postižených civilizačními chorobami, Kroužek historických tanců, Český červený kříž, Český svaz žen.¹⁰¹

⁹⁷ <http://www.novymalin.cz/obecni-urad.html>

⁹⁸ <http://www.novymalin.cz/o-provozni.html>

⁹⁹ <http://www.sumperskyvenkov.cz/>

¹⁰⁰ <http://www.vypaleneobce.cz/>

¹⁰¹ Brožura Nový Malín 2008-2009

5 Analýza dosažených výsledků

5.1 Vývoj vybraných demografických ukazatelů

V první části praktické části je posouzen vývoj vybraných demografických ukazatelů v obci Nový Malín za období let 2000 – 2014. Veškerá data použita v této části byla čerpána z Českého statistického úřadu. Některé, podrobnější demografické údaje vybraných obcí jsou zjišťovány pouze při Sčítání lidu, domů a bytů, které zpravidla probíhá jedenkrát za deset let, v tom případě jsou posouzeny údaje za dvě poslední sčítání, tj. v roce 2001 a 2011. Tabulka 1 předkládá souhrnně základní demografické údaje obce Nový Malín.

Tabulka 1. Základní demografické údaje obce Nový Malín v letech 2000-2014.

Rok	Počet obyvatel k 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2000	2 132	32	14	136	38	18	98	116
2001	2 289	25	18	105	38	7	67	74
2002	2 363	26	13	98	40	13	58	71
2003	2 641	35	23	109	49	12	60	72
2004	2 713	41	15	113	79	26	34	60
2005	2 773	37	16	122	45	21	77	98
2006	2 871	35	18	85	54	17	31	48
2007	2 919	45	23	158	91	22	67	89
2008	3 008	49	35	141	49	14	92	106
2009	3 114	38	20	94	54	18	40	58
2010	3 172	29	33	123	88	-4	35	31
2011	3 163	42	19	155	48	23	107	130
2012	3 293	33	34	102	68	-1	34	33
2013	3 326	30	28	113	74	2	39	41
2014	3 367	29	23	96	76	6	20	26
Průměr	2 876	35	22	117	59	13	57	70

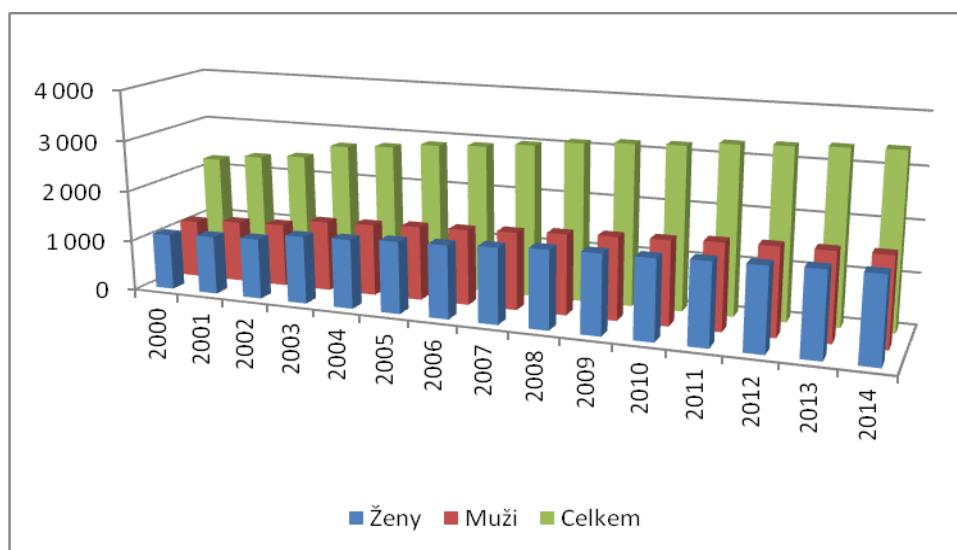
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

5.1.1 Počet obyvatel

Mezi základní demografické údaje patří údaje o počtu obyvatelstva. Obyvatelstvo je soubor všech lidí žijících na určitém území. Sčítání lidu patří mezi nejstarší statistické akce. Stav obyvatelstva znamená počet obyvatel k určitému okamžiku.

Graf 1 znázorňuje vývoj počtu obyvatel v období 2000-2014. Na první pohled je patrná, dlouhodobě trvající tendence růstu počtu obyvatel bez výrazných výkyvů. Dlouhodobě trvající trend růstu počtu obyvatel v obci je pozitivním signálem v tom směru, že obec je lákavá k bydlení pro nové obyvatele. Lze předpokládat, že s růstem počtu obyvatel se bude obec dále rozvíjet. Pro obyvatele je Nový Malín velmi atraktivní vzhledem k bezprostřední blízkosti okresního města, dostatečné občanské vybavenosti a kvalitní dopravní obslužnosti.

Graf 1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2000-2014.

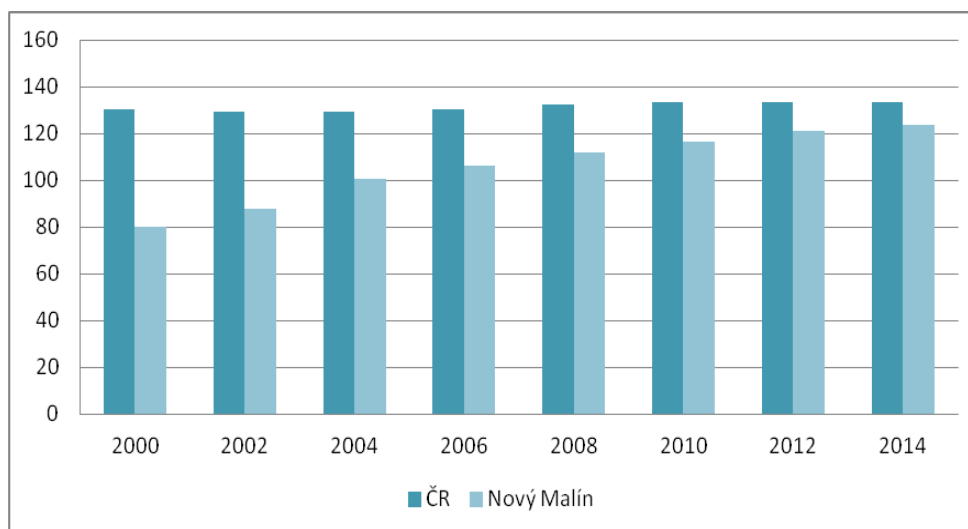
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Z výpočtů a hodnocení základních elementárních charakteristik uvedených v tabulce 1 a příloze 1, lze zhodnotit vývoj počtu obyvatel následovně: počet obyvatel trvale žijících v obci na začátku sledovaného období činil 2 248 obyvatel, na konci sledovaného období 3 393 obyvatel. Celkový populační přírůstek za sledované období činil 1 145 obyvatel, vyjádřeno bazickým indexem se jedná o zvýšení o 50,93 %. Největší rozdíl v počtu obyvatel byl v roce 2003, kde oproti roku 2002 byl nárůst o 279 obyvatel. Tento nárůst byl způsoben především přidružením správy obce Mladoňov s 210 obyvateli

pod obec Nový Malín. Oproti tomu nejmenší nárůst byl v roce 2010, kde se meziroční stav zvýšil o 31 obyvatel. První diference není v žádném období záporná, to znamená, že mezi jednotlivými roky nedošlo k poklesu obyvatel. Z průměrné hodnoty koeficientu růstu je zřejmé, že počet obyvatel se v průměru každým rokem zvyšoval o 2,99 %. Tento trvale vzestupný charakter ukazatele potvrzuje, že se lidem bydlení v obci líbí a obec se stává atraktivní i pro další obyvatele.

Graf 2 porovnává hustotu obyvatel v České republice s hustotou obyvatel v Novém Malíně. Hustota v České republice v roce 2000 činila 130,25 obyvatel/km², v obci byla ve stejném roce hustota obyvatel na úrovni 80,16 obyvatel/ km². Rozdíl mezi ČR a obcí Nový Malín činil 50,09 obyvatel/ km². Se zvyšujícím počtem obyvatel se hustota v Novém Malíně v roce 2014 zvýšila na 123,72 obyvatel/ km², a tím se podstatně přiblížila celorepublikové hustotě, rozdíl klesl na úroveň 9,73 obyvatel/ km². Hustota obyvatel v ČR se ve sledovaném období od počátku zvýšila o 2,5 %, v obci se zvýšila o 54,3 %.

Graf 2. Hustota obyvatel na km² v letech 2000-2014.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

5.1.2 Struktura obyvatel podle pohlaví

Zastoupení mužů a žen v populaci by mělo být téměř vyrovnané. Je známo, že chlapci se rodí častěji než děvčata, ale protože muži umírají dříve než ženy, dochází k přibližnému vyrovnávání ve struktuře pohlaví. Přesto je obecně ve struktuře obyvatel dle pohlaví dlouhodobý trend převahy žen nad muži.

Protože v Novém Malíně je dlouhodobý trend ve struktuře obyvatel dle pohlaví opačný, počet mužů převyšoval počet žen ve všech sledovaných letech (graf 1 výše) byla provedena hlubší analýza tohoto stavu za 10 předchozích let, vyjádřeno v tabulce 2.

Tabulka 2. Počet mužů a žen dle ekonomických generací a přirozené měny v letech 2005 – 2014.

	Narození		Zemřelí		0-14 let		15-64 let		65+ let	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
2005	17	20	7	9	300	259	1057	985	101	169
2006	20	15	8	10	316	254	1066	1006	102	175
2007	23	22	12	11	326	256	1094	1047	105	180
2008	20	29	20	15	327	280	1149	1083	102	173
2009	25	13	11	9	334	280	1181	1099	101	177
2010	13	16	11	22	326	278	1213	1116	102	168
2011	25	17	13	6	364	287	1215	1136	113	178
2012	14	19	19	5	372	293	1209	1138	127	187
2013	14	16	20	8	371	298	1214	1153	134	197
2014	12	17	15	8	367	307	1218	1155	148	198
Průměr	18	18	14	10	340	279	1162	1092	114	180

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Ve sledovaném období byl v průměru počet narozených chlapců a děvčat na stejné úrovni (18), počet zemřelých byl v průměru vyšší u mužů (14:10). Z tohoto zjištění, nelze vysvětlit převahu mužů nad ženami v obci, spíše by tato skutečnost potvrzovala všeobecný trend (převahu žen). Proto byly zkoumány hodnoty mužů a žen dle věku, z čehož vyplynulo, že v obci po celé období převažovali muži ve dvou nejsilnějších věkových kategoriích (0-14 let a 15-64 let) nad ženami, v součtu obou kategorií v průměru o 131 mužů. Převaha žen byla po celé období v kategorii nejstarší a to v průměru o 66 žen. Lze konstatovat, že převaha mužů je výrazně vyšší než převaha žen a při pokračujícím trendu natality a mortality bude zastoupení mužů v obci nadále vyšší.

V příloze 2 jsou uvedeny absolutní hodnoty stavu mužů a žen v letech 2000-2014 spolu s výpočty podílu žen a mužů, indexů feminity a maskulinity. Na hodnotách těchto ukazatelů nelze zaznamenat žádné výrazné výkyvy, po celé období kolísaly přibližně podél stejných hodnot, průměrné hodnoty u podílu žen činily 49 %, podíl mužů 51 %. Na jednoho muže připadalo v průměru 0,96 ženy a na jednu ženu 1,04 muže.

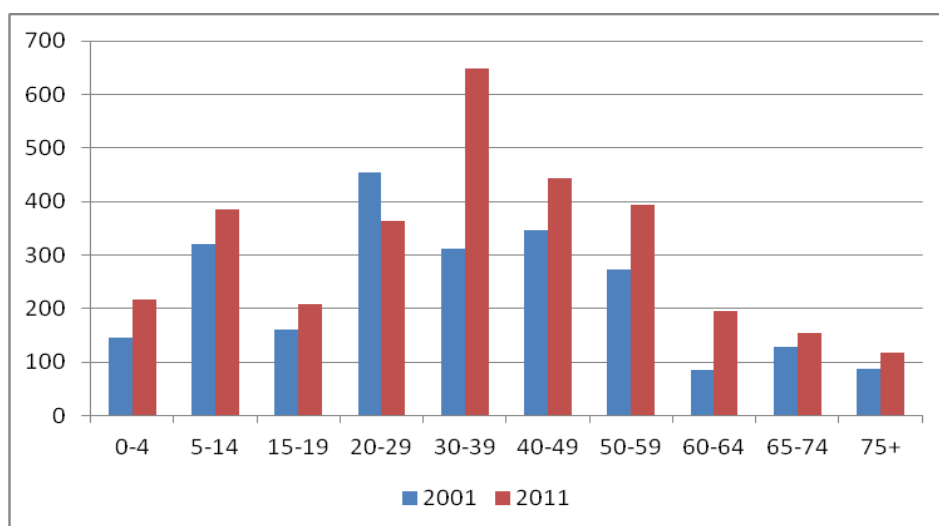
5.1.3 Struktura obyvatel podle věku

Z hlediska omezené dostupnosti údajů ČSÚ pro podrobnější zkoumání věkového složení obyvatel v obci, bude posouzen vývoj na základě SLDB v letech 2001 a 2011.

Za přesný věk se považuje časová vzdálenost od okamžiku narození po okamžik pozorování. V grafu 3 je znázorněna věková struktura obyvatelstva rozdělena do deseti věkových kategorií. Hodnoty za jednotlivé věkové kategorie jsou uvedeny v příloze 3.

Mezi sledovanými obdobími lze zaznamenat výraznější změnu ve složení obyvatel ve třech věkových kategoriích. Počet obyvatel v kategorii 20-29 let se snížil o 20 % a pouze u této věkové kategorie byl úbytek obyvatel. Na tomto úbytku se zřejmě podílel odchod mladých lidí za studiem do větších měst a následné vystěhováním od rodičů do vlastního bydlení mimo obec z důvodu nedostatku pracovních příležitostí v okolí obce. Naopak v kategoriích 30-39 let a 60-64 let došlo během sledované dekády k výraznému nárůstu. Kategorie 30-39 let se v roce 2011 zvýšila o 8 %, kategorie 60-64 let dokonce o 32 %. Nárůst v těchto dvou kategoriích byl zřejmě způsoben imigrací mladých rodin do nově vybudovaných domů na původně obecních pozemcích a také seniorů stěhujících se na důchod z města na venkov. Z evidence obecního úřadu se v rozmezí roků 2001–2011 každoročně průměrně zkolaudovalo 23 domů, do kterých se stěhovali obyvatelé převážně z těchto kategorií.

Graf 3. Věková struktura obyvatel v letech 2001 a 2011.

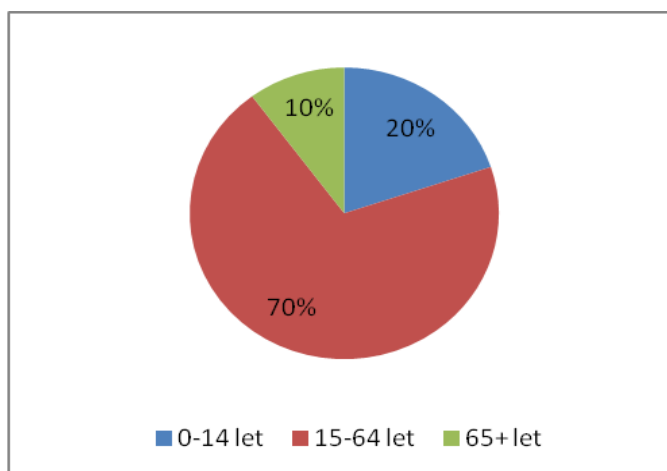

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Pro demografické zkoumání stavu obyvatelstva bývá v praxi používáno rozdělení obyvatelstva dle ekonomických generací, hovoříme o osobách v předproduktivním věku (0-14 let), v produktivním věku (15-64 let) a osoby v poproduktivním věku (65+ let). V případě, že je počet osob v předproduktivním věku vyšší než v poproduktivním věku – populace roste, hovoříme o progresivním typu populace. Opačně při větším počtu osob v poproduktivní skupině než v předproduktivní – populace klesá, hovoříme o regresivním typu. Pokud jsou počty osob v obou krajních věkových skupinách přibližně stejné, nazýváme tento typ populace stacionárním.¹⁰²

Věkové složení obyvatel v Novém Malíně je příznivé. Počet obyvatel v kategorii předproduktivní je vyšší než v kategorii poproduktivní, což představuje další přirozené zvyšování počtu obyvatel a budoucí snížení podílu stařeckých skupin (graf 4). Zastupitelstvo obce si je vědomo potřeby nárůstu kapacit v zařízení poskytujících služby obyvatelům a snaží se zvyšovat počet míst nejen v mateřských a školních zařízeních, ale také nabízet více míst v domech s pečovatelskou službou.

Graf 4. Podíl ekonomických generací v roce 2011(v %).

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

V příloze 4 jsou uvedeny počty obyvatel rozdělených dle ekonomických generací v letech 2005 – 2014 s vybranými ukazateli. S růstem celkového počtu obyvatel došlo k růstu počtu obyvatel ve všech ekonomických generacích. Kategorie předproduktivní se průměrně každoročně zvyšovala o 2,1 %, kategorie produktivní o 1,68 %. V poproduktivní

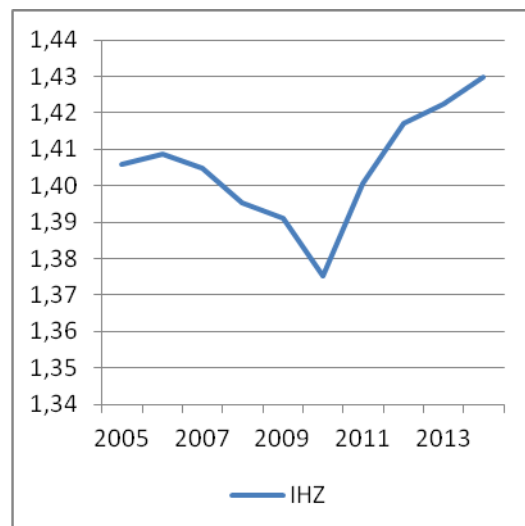
¹⁰²ROUBÍČEK, V., *Úvod do demografie*, s. 132-140

kategorii lze zaznamenat největší růst, tato kategorie se každoročně průměrně zvyšovala o 2,79 %. Proto mezi další sledované ukazatele patří index stáří a index hospodářského zatížení (graf 5 a 6), kde lze po předchozím propadu pozorovat od roku 2011 výrazný růst, v posledním roce dosahují tyto indexy nejvyšších hodnot. Z interpretace těchto hodnot vyplývá, že v roce 2014 na 100 dětí (kategorie 0-14 let) připadalo 51 osob ve věku 65 a více let, a dále, že jedna osoba v produktivním věku musela uživit 1,43 osob z ostatních generací. Nejnižších hodnot indexy dosahovaly v roce 2010, kdy na oba ukazatele připadalo o 6 osob méně, to bylo způsobené především nižším podílem osob v poproduktivní generaci.

Graf 5. Index stáří v letech 2005-2014.

Graf 6. Index hospodářského zatížení v letech 2005-2014.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

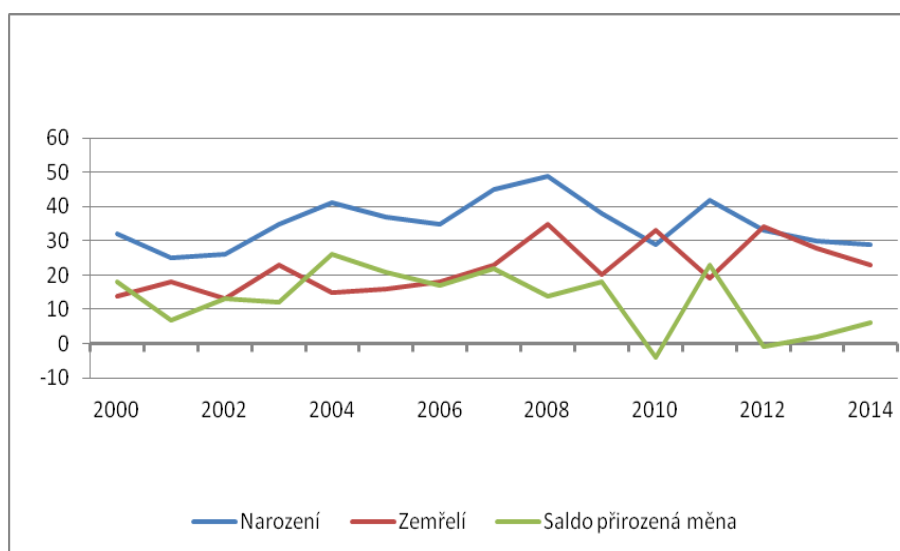
5.1.4 Přirozená měna obyvatelstva

Změna stavu obyvatelstva je způsobena reprodukcí obyvatelstva značící pohyb neboli měnu. Přirozená měna mění především počet a demografickou strukturu obyvatelstva (struktura věku a pohlaví) a představuje přírůstek mezi narozenými a zemřelými osobami v daném období.

Graf 7 níže znázorňuje vývoj narozených a zemřelých obyvatel a saldo přirozené měny. Lze z něj vyčíst, že až na výjimku let 2010 a 2012 bylo saldo přirozené měny

kladné, ve sledovaném období docházelo přirozenou měnou k navyšování stavu obyvatel, což je pozitivní trend představující mládnutí populace Nového Malína. Průměrně se v obci každoročně narodilo 35 dětí, zemřelo 22 osob, průměrný přirozený přírůstek činil 13 osob. Přesné hodnoty narozených a zemřelých osob a přirozeného přírůstku jsou uvedeny výše v tabulce 1.

Graf 7. Vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel a salda přirozené měny v letech 2000-2014.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

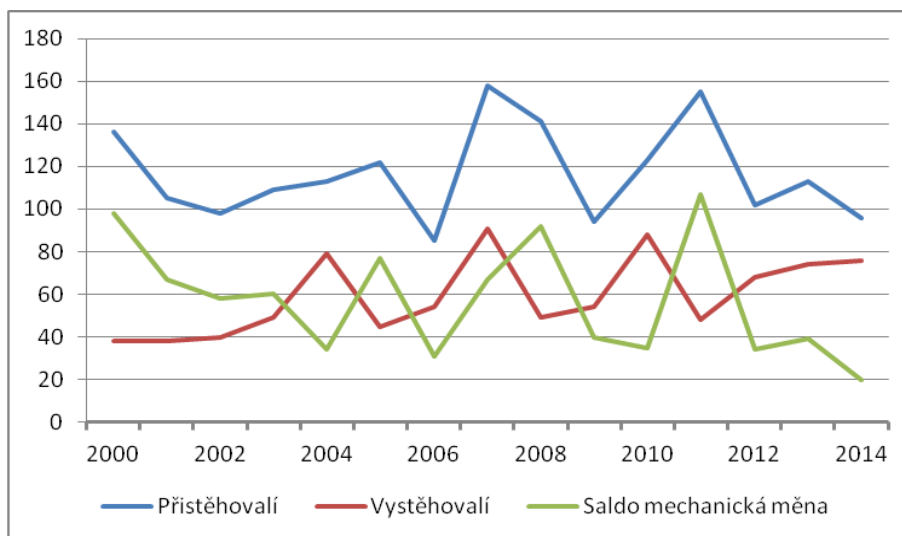
Vývoj přirozené měny byl dále sledován pomocí ukazatelů hrubá míra porodnosti a hrubá míra úmrtnosti. Grafické vyjádření těchto ukazatelů odpovídá křivkám narozených a zemřelých osob v grafu 7. Z výpočtů uvedených v příloze 5 bylo zjištěno, že hrubá míra porodnosti se pohybovala v intervalu 8,58 ‰ – 16,01 ‰. V obci dochází ke konci sledovaného období k poklesu porodnosti, tento fakt je ovlivněn úbytkem osob ve věkové kategorii 20-29 let, jak bylo analyzováno výše. Nejmenší hodnoty hrubá míra porodnosti dosáhla v posledním sledovaném roce. Hrubá míra úmrtnosti kolísající v intervalu 5,47 ‰ – 11,43 ‰ byla na nižší úrovni než hrubá míra porodnosti, což je vzhledem k žádoucímu mládnutí populace pozitivní jev. Souhrnně lze konstatovat, že nejvyšší porodnost i úmrtnost byla v roce 2008, ke konci období došlo k poklesu obou ukazatelů.

5.1.5 Mechanická měna

Wokoun (2008) uvádí, že populace je ovlivněna nejen reprodukcí, jako jasně vymezeným jevem představující narození či úmrtí, ale také prostorovým pohybem, to je zejména migrace. Tento mechanický pohyb obyvatelstva probíhá na lokálních, regionálních či globálních úrovních a má fyzickou i sociální stránku.¹⁰³ Migrace tudíž také ovlivňuje věkovou skladbu populace.

Vývoj počtu přistěhovalých, vystěhovalých obyvatel a migračního salda znázorňuje graf 8. Migrační saldo je na rozdíl od mechanického salda ve všech letech kladné, tzn., ve sledovaném období se mechanickou měnou stav obyvatelstva zvyšoval každoročně. Mezi rozhodující faktory pro stěhování do obce patří malá vzdálenost od okresního města a výrazná aktivita zastupitelstva obce v případě zasíťovaných pozemků v obci nabízených pro individuální výstavbu. To vše při příznivých cenových podmínkách a za současného nedostatku stavebních parcel v Šumperku. Migrační saldo nejnižší úroveň dosáhlo v posledním sledovaném roce. V průměru se ročně do obce přistěhovalo 117 obyvatel, vystěhovalo 59 obyvatel a průměrný migrační přírůstek činil 57 osob. V roce 2007 došlo k největšímu počtu přistěhovalých (158) a současně k největšímu počtu vystěhovalých (91) občanů.

Graf 8. Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel a salda přirozené měny v letech 2000-2014.

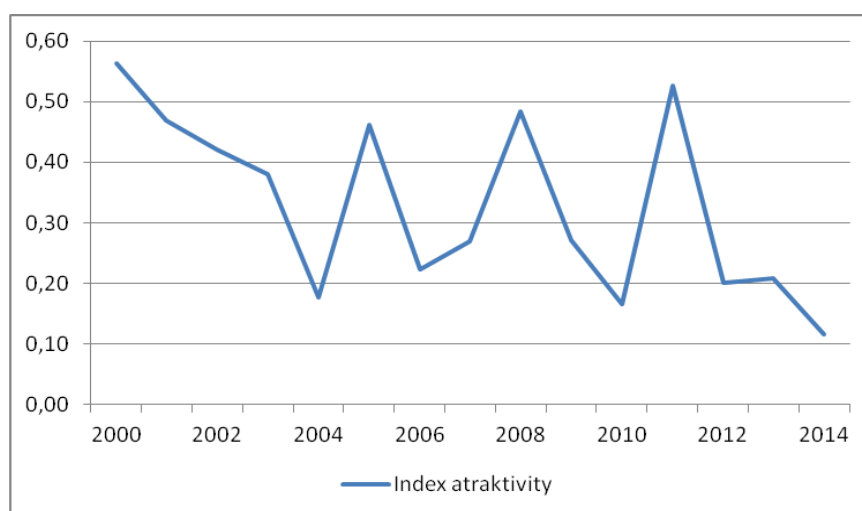
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

¹⁰³WOKOUN, R., *Regionální rozvoj*, s. 75

Míra intenzity imigrace se pohybovala v intervalu 28,4 ‰ – 62,1 ‰, míra intenzity emigrace 14,87 ‰ – 30,69 ‰ (příloha 6). Tendence míry intenzity imigrace, která na počátku období byla na maximu a na konci období na minimu je opačná, než u míry intenzity emigrace, které má v posledních třech letech po předchozím propadu rostoucí tendenci. Tímto vývojem lze zaznamenat výrazný rozdíl migračního salda mezi počátkem a koncem sledovaného období (tabulka 1).

U mechanické měny můžeme dále v daném sídle sledovat tzv. index atraktivity (efektivitu), který udává atraktivitu sídla z hlediska migrace. Vyjadřuje poměr migračního salda a obrátu migrace. Tento index nabývá hodnot od -1 do 1. Čím vyšších hodnot index nabývá, tím je sídlo atraktivnější. Pokud se hodnota indexu blíží hodnotě -1, převažuje emigrace nad imigrací. V opačném případě, pokud se hodnota blíží k číslu 1, v daném místě převažuje imigrace nad emigrací. Graf 9 vyjadřuje vývoj indexu atraktivity v Novém Malíně, který má kolísavý průběh. Nejvyšší hodnoty index nabýval na počátku sledovaného období a nejnižší na konci sledovaného období (což souvisí s vývojem migračního salda uvedeného výše). Pohyboval se v rozmezí kladných hodnot 0,12 - 0,56, to znamená, že obec je pro obyvatele atraktivní a v obci převažovala imigrace nad emigrací.

Graf 9. Index atraktivity sídla v letech 2000-2014.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

5.1.6 Domovní a bytový fond

Obec je svou sídelní strukturou velmi různorodá. Lze v ní pozorovat typický venkovský život v těsné blízkosti lesa, stejně jako moderní bydlení na venkově v zázemí okresního města. Pro lepší popis domovní výstavby bude obec rozdělena na 3 části, které lze považovat z hlediska sídelní struktury a atraktivity jednotlivých částí obce za odlišné.

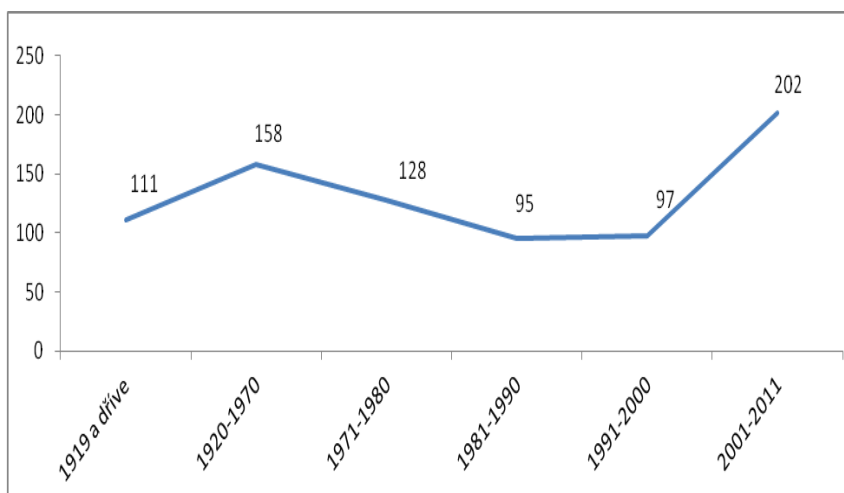
Okresnímu městu Šumperk je nejbližší část obce nazývaná Plechy. Struktura domů v této části je z poloviny tvořena domy ve staré výstavbě a z poloviny novou výstavbou. V této části obce začalo budování nových domů nejdříve. Místo je atraktivní zejména z důvodu rychlé dostupnosti do města. Výhodou je vybudovaná cyklostezka mezi touto částí obce a Šumperkem a také velká četnost autobusového spojení.

V prostřední části obce je stará zástavba táhnoucí se liniově převážně podél hlavní silnice. Pozemky za starou výstavbou prošly přeměnou. Za posledních 20 let se zde postavilo nejvíce nových domů ve formě řadové zástavby a je zde zřetelná přeměna venkovského bydlení k modernímu pojmu „satelitního městečka“. Do této části se přistěhovala zejména střední a vyšší vrstva obyvatel, což dokazuje vzhled nově vystavěných domů. Ve složení obyvatelstva zde převažují mladé rodiny. Tato část obce je považována za centrální část s nejvyšším zastoupením občanské vybavenosti, zejména nejbližší dostupnost mateřské a základní školy, obecního úřadu, pošty a zdravotního střediska. Veřejná dopravní obslužnost dosahuje dobré úrovně, ale obyvatelé této části obce využívají zejména dopravu vlastní. V blízkosti se nachází fotbalové hřiště a dvě restaurace, které nabízejí přes letní víkendy kulturní vyžití. Tato část obce je pomyslně ukončena železniční tratí a nad ní pokračuje třetí část obce.

Třetí část obce je zastoupena pouze staršími domy a původními zemědělskými usedlostmi. Výstavba nových domů zde neproběhla a převažuje zde typický venkovský život s blízkostí lesa. Za lesem na obec navazuje druhé, oddělené katastrální území obce, obec Mladoňov. O tuto lokalitu obce z hlediska bydlení a nové výstavby není zájem, převážně z důvodu největší nedostupnosti nejen do Šumperka, ale i za službami v rámci základní občanské vybavenosti v obci. Ve složení obyvatelstva zde převažuje skupina starousedlíků. Severovýchodní část směrem na obec Hraběšice je zastoupena převážně rekreačními chatami.

Graf 10 znázorňuje vývoj nově vystavěných nebo zrekonstruovaných domů na základě podkladů z ČSÚ za období 1919 až 2011. Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných domů se v období let 2001 - 2011 navýšil o 108 %. Tento rostoucí trend svědčí o zájmu přesídlení do obce Nový Malín.

Graf 10. Vývoj nově vystavěných nebo zrekonstruovaných domů.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Zastupitelstvo obce Nového Malína si je vědomo, že růst bytové výstavby má pozitivní vliv na rozvoj obce. Výstavba vytváří pracovní příležitosti, uspokojí zájem o bydlení na venkově v blízkosti města, ovlivní pozitivní růst počtu obyvatel, který je zdrojem financí pro rozvoj občanské vybavenosti a trvalým zdrojem příjmů pro budoucnost. Pro posílení obytné funkce obce je ve zpracovaném územním plánu navrženo 20 ploch určených pro individuální výstavbu rodinných a bytových domů, na kterých by mohlo být vystavěno až 258 bytů. Mimo tyto individuální výstavby jsou navrženy plochy smíšené obytné – venkovské s předpokládanými 170 byty.¹⁰⁴

5.1.7 Dlouhodobé vývojové tendence

Hlavní tendenci dlouhodobého vývoje dané časové řady můžeme sledovat pomocí trendu. Trend může nabývat podoby rostoucí, klesající nebo konstantní. Závěrem analýzy

¹⁰⁴ <http://www.novymalin.cz/>

demografických ukazatelů bude vypočten trend a stanovena bodová předpověď počtu obyvatel a indexu stáří na 3 roky vpřed.

Pro určení vývojových tendencí a stanovení budoucího vývoje byly pro každou časovou řadu posouzeny funkce exponenciální, lineární, logaritmická, polynomická a mocninná. Pro každou funkci byl vypočten index determinace. Za nejvhodnější funkci pro popis dynamiky budoucího vývoje se považuje trendová funkce, u které je index determinace nejblíže hodnotě 1. Pro oba ukazatele dosahoval index determinace nejvyšší úrovně u polynomické funkce.

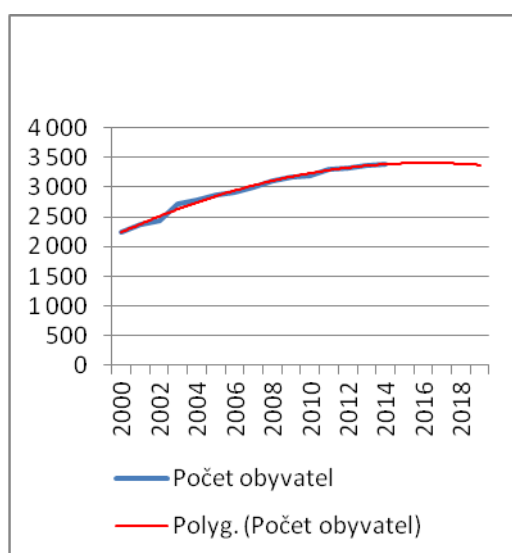
Tabulka 3. Indexy determinace a trendové funkce vybraných ukazatelů.

Ukazatel	Index determinace	Trendová funkce
Počet obyvatel	0,9917	$y' = -4,407x^2 + 152,54x + 2091,6$
Index stáří	0,7579	$y' = 0,257x^2 - 2,6915x + 52,297$

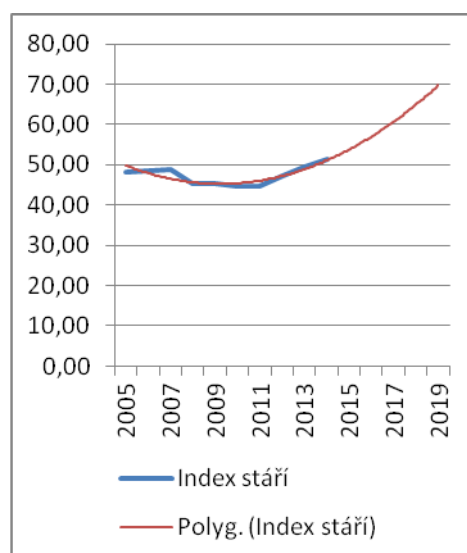
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Hodnoty indexu determinace a příslušné trendové funkce jsou uvedené výše v tabulce 3, grafické vyjádření trendu v grafech 11 a 12.

Graf 11. Trend počet obyvatel.

Graf 12. Trend index stáří.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Z vypočtených hodnot trendových funkcí uvedených v tabulce 4 vyplývá, že při udržení současného trendu ve zvyšování počtu obyvatel bude počet obyvatel růst do roku 2016, v roce 2017 počet obyvatel klesne. Na tento klesající trend bude mít zřejmě vliv pokles porodnosti v posledních sledovaných letech a pokles migračního přírůstku. Pokles porodnosti ovšem bude mít vliv na index stáří, kdy se počet obyvatel v poproduktivním věku připadajících na 100 dětí bude postupně zvyšovat z hodnoty 51 osob v roce 2014 na úroveň 87 osob v roce 2017.

Tabulka 4. Bodová předpověď počtu obyvatel a indexu stáří na období 2015-2017.

Ukazatel	2015	2016	2017
Počet obyvatel	3 401	3 407	3 405
Index stáří	75	81	87

Zdroj: Vlastní výpočty, vlastní zpracování.

S tímto stanoveným trendem lze do budoucna předpokládat růst požadavků na sociální a zdravotní služby v obci. Především zvýšený zájem o bydlení v domech s pečovatelskou službou lidem, kteří z důvodu vyššího věku, a s tím spojenou sníženou soběstačností potřebují pravidelnou pomoc jiných osob.

5.2 Hospodaření obce Nový Malín

Pro zajištění kvalitního prostředí k životu, je nezbytné, aby obec vyváženě hospodařila s finančními prostředky. Jen tak bude schopna pečovat o rozvoj obce a potřeby svých obyvatel. V České republice je hospodaření územně samosprávných celků stanoveno zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Druhá část praktické části diplomové práce bude zaměřena na analýzu hospodaření obce Nový Malín v letech 2010 - 2014. Data v této části byla čerpána z výkazů a podkladů obecního úřadu. Tabulka 5 uvádí základní matici příjmů, výdajů a salda obce ve sledovaných letech v povinném členění podle tříd.

Tabulka 5. Příjmy, výdaje a saldo v letech 2010-2014 (v tis. Kč).

Třída	Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	₴
1.	Daňové příjmy	24 726	27 104	26 761	34 477	37 773	1,1118
2.	Nedaňové příjmy	2 040	1 819	1 468	1 999	2 199	1,0189
3.	Kapitálové příjmy	8 061	9 320	5 490	4 372	3 532	0,8136
4.	Přijaté dotace	21 081	12 689	7 411	10 151	13 483	0,8943
	Celkem příjmy	55 908	50 932	41 130	50 999	56 987	1,0048
Třída	Výdaje						
5.	Běžné výdaje	18 152	15 683	17 548	22 542	20 546	1,0315
6.	Kapitálové výdaje	36 329	39 685	34 473	23 622	37 972	1,0111
	Celkem výdaje	54 481	55 368	52 021	46 164	58 518	1,0180
	Saldo	1 427	-4 436	-10 891	4 835	-1 531	-

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Obec by se měla při svém hospodaření snažit o dosažení kladného salda. Deficitní saldo však neznamená, že obec hospodaří špatně. Může nastat situace, kdy obec nezíská plánované příjmy na finančně náročnější investici a musí použít vlastní zdroje. Záporné hospodaření by ale nemělo být dlouhodobé. Ve sledovaném období obec hospodařila s objemem peněžních prostředků v rozmezí 40-60 mil. Kč/rok. Přebytkové hospodaření obec vykazovala v letech 2010 a 2013. Schodku v podobě záporného salda obec dosáhla v letech 2011, 2012 a 2014. V letech 2011 a 2012 souvisel schodek s výstavbou čistírny odpadních vod (ČOV), na kterou obci opakovaně nebyla přiznána dotace, proto se zastupitelstvo rozhodlo financovat tuto stavbu bez dotace. Stavba ČOV byla zahájena v roce 2011 a dokončena v roce 2012, celkové náklady činily 24 mil. Kč. V roce 2011

uzavřela obec s bankou smlouvu o úvěru ve výši 12,5 mil. Kč a peněžní prostředky čerpala postupně v letech 2011 a 2012. Z vlastních zdrojů na tuto investici vynaložila obec 11,5 mil. Kč, to společně s investicí na rozšíření mateřské školy v hodnotě 6 mil. Kč (v roce 2012) byl faktor podílející se na vzniku schodku v těchto letech. Záporný schodek v roce 2014 zapříčinilo spolufinancování přestavby bývalé základní školy v Mladoňově na Ústav ekologického vzdělávání, kdy při dokončovacích pracích obec ze svého rozpočtu financovala základní vybavení ústavu, na které nedostala přiznanou dotaci, například se jednalo o vybavení výukových místností včetně výpočetní techniky, vybavení kuchyně, ubytovacích prostor apod. Na kladné saldo v roce 2011 měl vliv kladný rozdíl mezi přijatým krátkodobým úvěrem a splátkou dlouhodobého investičního úvěru na kanalizaci z dřívějších let. V roce 2013 zase přijatá dotace na výstavbu domu s pečovatelskými byty a přijatý dar, s kterými obec původně nepočítala.

Závěrem pohledu na tabulku 5 lze vyjádřit pozitivní jev, že daňové a nedaňové příjmy (běžné příjmy), které by měly ideálně pokrývat běžné financování chodu obce (běžné výdaje), byly v případě Nového Malína po celé období dostatečné.

Nejvyšší hodnoty celkové příjmy i celkové výdaje dosáhly v posledním sledovaném roce tj. 2014 (tabulka 5). Tato skutečnost roku 2014 ovšem neplatila v případě přepočtu celkových příjmů na jednoho obyvatele (tabulka 6), kde lze zaznamenat, že celkové příjmy na jednoho obyvatele byly nejvyšší v roce 2010, s postupným růstem počtu obyvatel se celkové příjmy na jednoho obyvatele v posledním sledovaném roce naopak snížily.

Tabulka 6. Příjmy, výdaje a saldo na 1 obyvatele v letech 2010–2014 (v Kč).

Třída	Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	Ā
1.	Daňové příjmy	7 720	8 231	8 046	10 240	11 133	1,0958
2.	Nedaňové příjmy	637	552	441	594	648	1,0043
3.	Kapitálové příjmy	2 517	2 830	1 651	1 298	1 041	0,8019
4.	Přijaté dotace	6 582	3 853	2 228	3 015	3 974	0,8815
	Celkem příjmy	17 456	15 466	12 366	15 147	16 796	0,9904
Třída	Výdaje						
5.	Běžné výdaje	5 667	4 763	5 276	6 695	6 055	1,0167
6.	Kapitálové výdaje	11 342	12 051	10 365	7 016	11 191	0,9967
	Celkem výdaje	17 009	16 814	15 641	13 711	17 247	1,0035

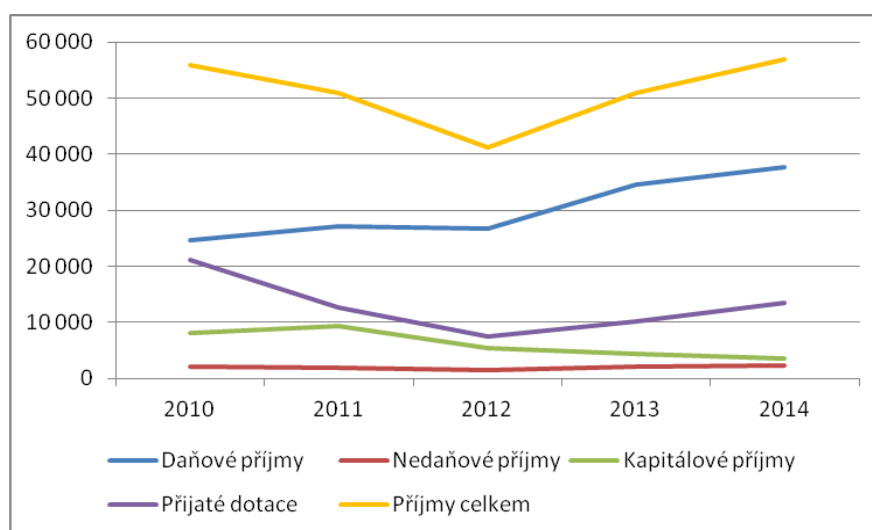
Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Tato skutečnost je potvrzena i z výpočtů průměrných koeficientů růstu, kde se hodnota celkových příjmů na všechny obyvatele zvyšovala každým rokem o 0,48 % (tabulka 5), zatímco z hodnocení průměrného koeficientu růstu u celkových příjmů na 1 obyvatele hodnota vyjadřuje průměrný každoroční pokles o 0,96 % (tabulka 6).

5.2.1 Analýza příjmů

Nižší územně samosprávné celky jsou povinné členit příjmy na čtyři základní druhy, tj. daňové, nedaňové, kapitálové a dotace. Ve sledovaném období se v obci pouze nedaňové příjmy pohybovaly bez výrazných výkyvů. Významný pokles celkových příjmů v roce 2012 zapříčinila nižší částka přijatých dotací. Hodnoty příjmů jsou uvedeny v tabulce 5 a pro přehlednější analýzu také v grafu 13.

Graf 13. Vývoj příjmů v letech 2010-2014 (v tis. Kč).

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Daňové příjmy obecně představují největší podíl na celkových příjmech obce, což platilo i v případě Nového Malína. Skládají se z příjmů ze sdílených daní, svěřených daní (z nichž bude dále sledována daň z nemovitostí), místních a správních poplatků. V tabulce 7 jsou uvedeny daňové příjmy v tomto členění.

Tabulka 7. Daňové příjmy v letech 2010-2014 (v tis. Kč).

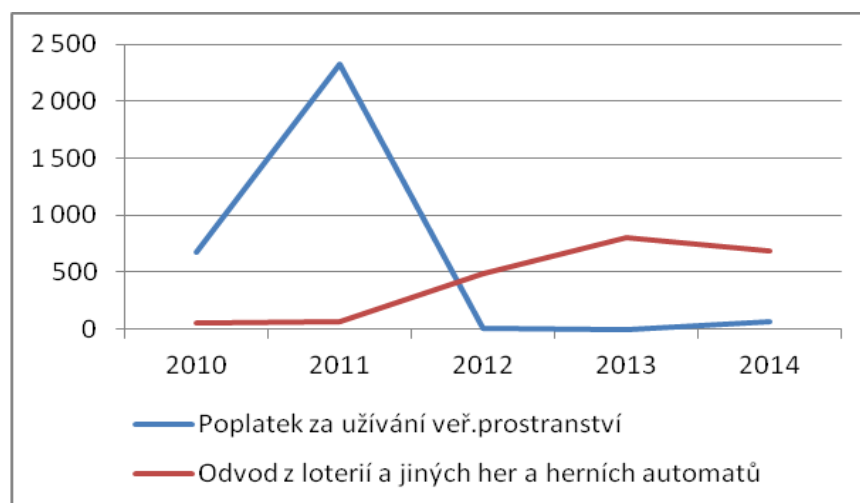
Daňové příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	₴
Sdílené daně	22 593	23 190	23 818	31 314	34 615	1,1126
Daň z nemovitostí	1 271	1 344	1 462	1 375	1 428	1,0295
Místní poplatky	732	2 444	945	918	988	1,0779
Správní poplatky	77	100	51	65	53	0,9108
Celkem	24 673	27 078	26 276	33 672	37 084	-

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Daňové příjmy obce v letech 2010-2012 byly poměrně stabilní, v roce 2013 a 2014 došlo k navýšení, a to vlivem změny zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Došlo k nárůstu u sdílených daní, především se jednalo o vyšší příjem z daně z přidané hodnoty, kdy bylo vládou ČR zavedeno zvýšení snížené sazby DPH z 10% na 14 %. Další nárůst ve sdílených daních v obci byl zaznamenán u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z příjmů právnických osob. Průměrně se sdílené daně každoročně zvyšovaly nejvíce, a to o 11,26 %. Druhá podílově největší část daňových příjmů - daň z nemovitostí (od roku 2014 daň z nemovitých věcí) se pohybovala bez výrazných výkyvů.

Výraznější výkyv místního poplatku v roce 2012 ovlivnil především rozdíl v poplatcích za užívání veřejných prostranství a poplatku - odvod z loterií a jiných her a herních automatů, znázorněných v grafu 14.

Graf 14. Vývoj vybraných místních poplatků v letech 2010-2014 (v tis. Kč).

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Velkou část příjmů z poplatku za užívání veřejných prostranství má obec od společnosti Provozní Nový Malín s.r.o., která využívá obecní plochy na ukládání stavebního materiálu. Zvýšený příjem z tohoto poplatku v roce 2011 souvisel se zahájením stavby a potřebou ukládání většího množství stavebního materiálu na ČOV. Maximální hodnota tohoto poplatku (2 331 tis. Kč) dokonce převýšila hodnotu daně z nemovitostí.

Rozšíření herních automatů v restauracích v obci v roce 2012 zapříčinilo zvýšení příjmů za odvod z loterií a jiných her a z herních automatů. V roce 2010 činil příjem z tohoto odvodu 80 tis. Kč, v roce 2013 již dosáhl částky 805 tis. Kč. Obec si je vědoma případných negativních následků této aktivity, proto tento příjem nevyužívá k financování běžných či investičních výdajů, ale věnuje jej formou příspěvku na činnost místní sportovní organizaci TJ SOKOL.

Správní poplatky měly nejmenší podíl na daňových příjmech obce, byly tvořeny poplatky za správní úkony, například se jednalo o poplatek za přihlášení k trvalému pobytu, poplatek za ověření podpisu, či poplatky ze služby Czechpointu. Pouze u tohoto druhu daňového příjmu došlo během sledovaného období k poklesu, a to o 8,92 % každoročně.

Nedaňové příjmy se podílely na celkových příjmech obce nejméně a na rozdíl od ostatních příjmů členěných dle tříd vykazovaly téměř konstantní úroveň, každoročně se zvyšovaly o 1,89 %. Největší částí nedaňových příjmů tvořily příjmy z vlastních činností a poskytování služeb, zahrnující například drobné stavební práce pro občany (výkopové práce), rozvoz obědů či pronájmy strojů. Dále byly zastoupeny příjmy z pronájmů pozemků a hrobových míst, nájmu v domech s pečovatelskou službou a pečovatelskými byty, příspěvků za třídění odpadů od EKOKOMu a ECOPAKu, příjmy z úroků a sankcí. Nedaňové příjmy měla obec i z věcných břemen, která vznikly především v souvislosti s nově zasíťovanými pozemky pro budoucí výstavbu a to mezi obcí a poskytovateli energií (ČEZ, RWE).

Kapitálové příjmy zahrnovaly příjmy z prodeje pozemků a majetku, přijaté dary a příspěvky na pořízení majetku, každoročně se snižovaly o 18,64 %. Navýšený příjem v roce 2011 vznikl prodejem dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně se jednalo

o prodej plynových přípojek. Obec se prostřednictvím obecní společnosti Provozní Nový Malín s.r.o. podílí na výstavbě inženýrských sítí v nově budovaných lokalitách určených pro výstavbu rodinných domů. Inženýrské sítě má až do doby kolaudace zařazeny ve svém dlouhodobém majetku, po zkolaudování plynových přípojek je obec následně prodává plynárenské společnosti RWE. Příjem z tohoto prodeje obec využívá na další investiční výdaje. Mezi další kapitálové příjmy obce patří dary, např. v roce 2013 obec získala dar na pořízení dlouhodobého majetku ve výši 1,1 mil. Kč. Jednalo se o dar fyzické osoby ve formě převodu pozemku - přístupové komunikace k nově budovaným parcelám v lokalitě Poldr.

Přijaté dotace představovaly druhý nejvýznamnější podíl na celkových příjmech. Jejich výše kolísala v rozmezí 7,4 mil. Kč – 21,1 mil. Kč, značnou část tvořily především investiční dotace. V roce 2010 byla tato část příjmů nejvyšší a svou hodnotou se dokonce blížila daňovým příjmům, které byly na úrovni 24,7 mil. Kč. Obec v tomto roce získala tři významné dotace: z fondu EU - ROP Střední Morava částku 5 mil. Kč na dostavbu základní školy, ze státních fondů částku 3,25 mil. Kč na kanalizaci v Mladoňově a částku 3 mil. Kč na technickou infrastrukturu pro lokalitu stavebních pozemků U Poldru. V následujících letech byly transfery na podstatně nižší úrovni, průměrně u přijatých dotací docházelo ke každoročnímu poklesu o 10,57 %. Nejnižší hodnota transferů v roce 2012 se podílela na dosažení výrazně nižší hodnoty celkových příjmů ve stejném roce.

Pro financování investic, na které obec nezískala dotace a ani je nebyla schopna pokrýt z vlastních zdrojů, využívala zejména v posledních letech, zdrojů cizích. Tabulka 8 udává základní přehled o přijatých úvěrech od komerčních bank v letech 2010-2014.

Tabulka 8. Přehled úvěrů v letech 2010-2014.

Druh úvěru	Účel	Rok čerpání	Výše úvěru (tis. Kč)	Zůstatek k 31.12.2014 (tis. Kč)
Investiční	ČOV Nový Malín	2012	12 500	7 950
Investiční	Rekonstrukce ZŠ Mladoňov	2013	3 000	2 384
Neinvestiční	Revolvingový úvěr	2010,2012, 2013,2014	3 000	1 500

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Smlouva o investičním úvěru ČOV Nový Malín byla uzavřena v roce 2011, splatnost je v roce 2018, splátky činí 182 tis. Kč/měsíčně. Vlastními zdroji se obec na výstavbě ČOV podílela částkou 11,5 mil. Kč.

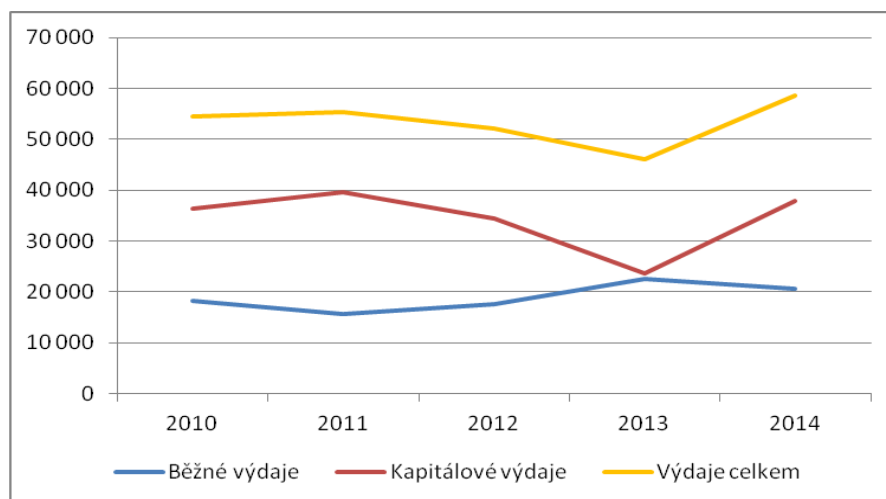
Smlouva o investičním úvěru Rekonstrukce bývalé ZŠ Mladoňov byla uzavřena v roce 2012, splatnost úvěru je v roce 2017, splátky činí 88 tis. Kč měsíčně. Rekonstrukcí vznikl Ústav ekologického vzdělávání, nabízející jednodenní či pobytové ekologicky zaměřené výukové programy. Celkové náklady akce dosáhly hodnoty 13 mil. Kč, spoluúcast obce činila 8,7 mil. Kč.

Revolvingový úvěr obec měla po celé sledované období, v roce 2011 ho však nevyužívala. V ostatních letech byl čerpán i splácen průběžně a využíval se zejména na překlenutí časového nesouladu mezi příjmy a výdaji obce.

5.2.2 Analýza výdajů

Povinné členění výdajů rozlišuje výdaje běžné a kapitálové, vývoj těchto výdajů je znázorněn v grafu 15, hodnoty v tabulce 5. Kapitálové výdaje byly po celé sledované období na podstatně vyšší úrovni než běžné výdaje, pouze v roce 2013 byly oba druhy výdajů téměř vyrovnané. Celkové výdaje se průměrně každoročně zvyšovaly o 1,80 %.

Graf 15. Vývoj běžných a kapitálových výdajů v letech 2010-2014 (v tis. Kč).

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Běžné výdaje slouží k zajištění běžného provozu obce, každoročně se v průměru zvyšovaly o 3,15 %. Nejvyšší úroveň dosáhly v roce 2013. Tento nárůst o téměř 44 %

oproti roku 2011, kde byly běžné výdaje nejnižší, způsobilo zejména zvýšení výdajů zařazených v rozpočtu obce do skupiny nákup ostatních služeb. Jednalo se o výdaje neinvestičních akcí, například budování protierozních opatření - průlehub, výsadba zeleně, alejí, stromů a keřů k posílení ekologické stability krajiny (aleje za školou a karosárnou, výsadba u zasítovaných pozemků v lokalitě u Poldru). Další navýšení běžných výdajů v roce 2013 bylo způsobené vyššími výdaji za platy zaměstnanců, a s tím související zvýšené odvody na zdravotní a sociální pojištění. Jednalo se o mzdové prostředky zaměstnaných uchazečů z úřadu práce na veřejně prospěšné práce, na které obec sice dostává příspěvek, ale vzhledem k vyššímu stavu těchto pracovníků oproti jiným letem, byl nárůst mezd vyšší. Mezi další významnější výdaje patřily platby za drobný hmotný dlouhodobý majetek, zvýšenou spotřebou elektrické energie spojenou s ČOV a veřejného osvětlení v nově vybudovaných lokalitách, či splátky úroků z investičních úvěrů.

Kapitálové výdaje představují výdaje investičního charakteru, například pořízení dlouhodobého majetku, budov, pozemků a strojů. Ve sledovaných letech se průměrně každoročně zvyšovaly o 1,11 %. Mezi kapitálovými výdaji byl zaznamenán největší rozdíl rovněž v letech 2011 a 2013. V roce 2013 došlo k poklesu o téměř 41% (rozdíl 16 mil. Kč). Na vyšších kapitálových výdajích v roce 2011 se podílely výdaje zařazené v rozpočtu do skupiny pořízení budov, hal a pozemků (o 14,9 mil. Kč). Konkrétně se jednalo o investice uvedené v kapitole 5.2 - rozšíření nové části školy v hodnotě 6 mil. Kč a zahájení výstavby čistírny odpadních vod. Na navýšení se podílely také výdaje za nakoupené stroje, přístroje a zařízení v hodnotě 1,3 mil. Kč. Z důvodu nutnosti spolufinancování investičních akcí v rámci dotačních titulů, je výše kapitálových výdajů výrazně ovlivněna přijatými dotacemi.

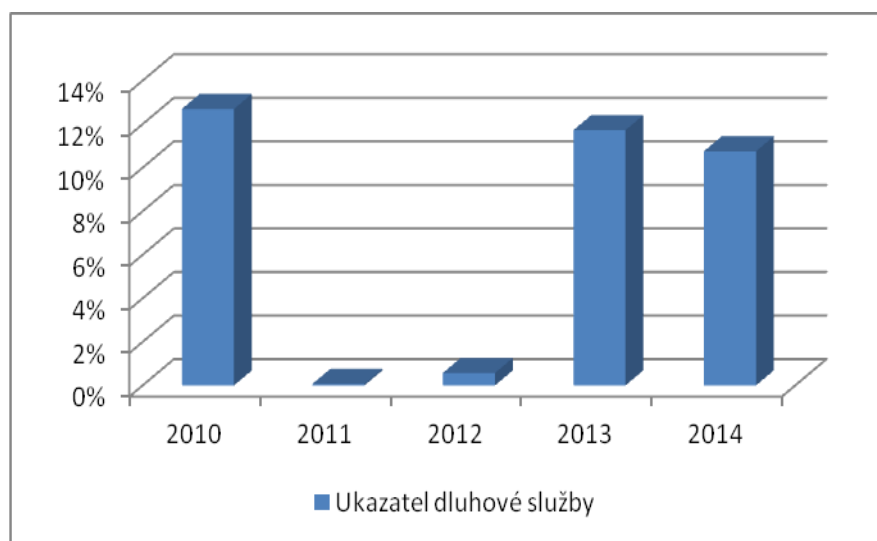
5.2.3 Analýza zadlužení

Pro hodnocení dluhového zatížení obce je nařízením Ministerstva financí od roku 2008 dřívější, tzv. ukazatel dluhové služby nahrazen, tzv. monitoringem hospodaření. Výpočet monitoringu hospodaření by bylo pro účely této práce složité, protože k jeho výpočtu jsou potřebné ekonomické údaje za více let a z podkladů, které nejsou k této práci k dispozici.

Proto bude v této části posouzen dřívější ukazatel dluhové služby, který je i nadále pro vnitřní analýzu zadluženosti obcemi používán a zveřejňován. Byl zavedenou vládou ČR v roce 2014 v usnesení o Regulaci zadluženosti obcí a krajů. Místopředseda vlády a ministr financí mají každoročně sledovat a předávat vládě zprávu o vývoji zadluženosti obcí a krajů. Obcím, které překročí stanovený limit ukazatele dluhové služby (30%) bude dopisem ministra financí uloženo, aby do tří měsíců zdůvodnily překročení ukazatele a zpětně oznámili, jaká budou přijata opatření, aby v příštím období ukazatel dluhové služby nebyl překročen. Pokud by však ukazatel byl překročen i v dalším období, znamenalo by to pro obec automaticky ztrátu možnosti získat státní dotaci.¹⁰⁵

V grafu 16 jsou znázorněny vypočtené hodnoty ukazatele dluhové služby za obec Nový Malín, z kterých je patrné, že limit 30% nebyl v žádném sledovaném roce dosažen, což pro obec byl pozitivní jev a nevzniklo ohrožení znamenající ztrátu získání dotací ze státního rozpočtu.

Graf 16. Ukazatel dluhové služby v letech 2010-2014 (v %).

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

¹⁰⁵http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.html

5.2.4 Investiční akce v obci

Představitelé obce Nový Malín, jejichž prioritou jsou spokojení občané, vyvíjí velkou snahu a aktivitu získat pro své investiční i neinvestiční záměry finanční prostředky prostřednictvím dotací, jak ze státních prostředků, tak z fondů Evropské unie. Se stále se zvyšujícím počtem obyvatel rostou nároky na vyšší kapacitu základní občanské vybavenosti obce. Vedení obce také usiluje o modernizaci, revitalizaci, zlepšení infrastruktury či životního prostředí, a tím se snaží přispět ke spokojenému životu v obci. Jak ukazuje tabulka 9, průměrně obec podala 18 žádostí o investiční dotace ročně s průměrnou 51% úspěšností. V roce 2014 byla úspěšnost dokonce 70%. Na některé projekty byly žádosti podávány opakovaně a až na druhé či třetí podání byla dotace přiznána. Některým žádostem o dotace se ani po opětovném podání nevyhovělo, například čistírna odpadních vod či bezbariérový přístup do zdravotního zařízení a obec nakonec realizovala stavby bez dotačních titulů. Od roku 2010 je také každoročně na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podávána žádost o dotaci na rekonstrukci Sokolovny. Bohužel, dotace na toto zařízení, dnes již nereprezentativní a s nevyhovujícím sociálním zázemím, ani po 5 letech nebyla poskytnuta. Vzhledem k tomu, že tato budova a její areál je několikrát ročně dějištěm kulturních a společenských aktivit (plesy, turnaje ve stolním tenise, myslivecké hody, pálení čarodějnic, hudební a taneční zábavy a jiné), bylo by pro obyvatele velkým potěšením, kdyby se podařilo na tuto investici získat finanční prostředky a pozvednout její úroveň. Průměrná hodnota přiznaných dotací činila 9 294 tis. Kč ročně. V roce 2011 byla úspěšnost přiznaných dotací minimální (33 %), to mělo vliv i na částku, která byla výrazně nižší než v ostatních letech.

Tabulka 9. Přehled žádostí o investiční dotace v letech 2010-2014.

Rok	Počet žádostí	Přiznané dotace	Přiznané dotace (v tis. Kč)	Úspěšnost (%)
2010	21	9	16 255	43
2011	15	5	1 555	33
2012	23	13	3 434	57
2013	20	10	14 884	50
2014	10	7	10 342	70
Průměr	17,8	8,8	9 294	51

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

V grafu 17 je uveden přehled nejvýznamnějších poskytovatelů investičních a neinvestičních dotací v obci v letech 2010 – 2014. U většiny poskytnutých dotací se jednalo o dotace se spoluúčastí. Každá dotace měla jiné procento spoluúčasti, od 90 % krytí, přes 40 % krytí u poskytovatele Olomouckého kraje, ale i pouze 10 % krytí u dotace na výstavbu malé vodní elektrárny. Některé instituce poskytovaly dotace pouze ze zdrojů ČR (například Ministerstvo vnitra, Olomoucký kraj), některé dotace byly kombinace fondů EU a zdrojů ČR (například dotace poskytované Úřadem práce na veřejně prospěšné práce – Evropský sociální fond přispěl 85 %, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR přispělo 5%), některé dotace byly z rozpočtů EU. Přijaté dotace bez spoluúčasti byly obci poskytnuty od Ministerstva financí na volby a sčítání lidu, domů a bytů. Nejvýznamnějším poskytovatelem pro obec bylo Ministerstvo pro místní rozvoj, Státní fond životního prostředí a prostředky z Regionálního operačního programu Střední Morava.

Graf 17. Přehled poskytovatelů dotací v letech 2010 – 2014.

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

Vybrané investiční akce obce Nový Malín v letech 2010 – 2014

- **Čistírna odpadních vod**

Za nejvýznamnější akci lze považovat výstavbu čistírny odpadních vod (ČOV). Čekání na přiznání dotace trvalo 15 let, žádost byla podávána 8x. Protože žádost o dotaci byla pokaždé zamítnuta, bylo rozhodnuto o výstavbě bez dotačních titulů. Celkové náklady: 24 mil Kč

Přiznaná dotace: 0 Kč

- **Závěrečná etapa kanalizace obce Mladoňov**
 Závěrečné etapa kanalizace osady Mladoňov v délce 2 161m.
 Celkové náklady: 9,76 mil. Kč
 Přiznaná dotace: 4,39 mil. Kč
- **Lokalita Poldr**
 Pro nově vznikající lokalitu pro rodinné domy Poldr byla budována technická infrastruktura (vodovod, dešťová a splašková kanalizace).
 Celkové náklady: 4,96 mil. Kč
 Přiznaná dotace: 3 mil Kč
- **Rekonstrukce I. mateřské školy, stavební úpravy pro snížení energetické náročnosti**
 Výměna oken, dveří, zateplení obvodových stěn, suterénu a výměna střešové krytiny.
 Celkové náklady: 2,22 mil. Kč
 Přiznaná dotace: 1,44 mil. Kč
- **Výukový altán při základní škole**
 Postavení výukového altánku se stoly a lavicemi ve venkovním prostředí zajistilo výuku na čerstvém vzduchu a zároveň altán slouží pro odpolední potřeby zájmových kroužků a školní družiny. Součástí dotace bylo také pořízení cvičebních pomůcek pro správné držení těla.
 Celkové náklady: 485 tis. Kč
 Přiznaná dotace: 412 tis. Kč
- **Sběrný dvůr**
 Revitalizace bývalé selské usedlosti, v jejímž areálu byl vybudován sběrný dvůr a multifunkční centrum (stavební část).
 Celkové náklady: 10,461 mil. Kč
 Přiznaná dotace: 7,5 mil. Kč

Následovala realizace technologické části (třídící linka, hydraulický balíkovací a briketovací lis, drtička odpadů, apod.).

Celkové náklady: 5,511 mil. Kč

Přiznaná dotace: 3,871 mil. Kč

- **Rekonstrukce pietního místa – památníku vypálení Českého Malína na Volyni**

Obnově památníku, spočívající ve zhotovení pamětních desek ze žuly se jmény obětí. Slavnostní odhalení desek bylo při pietní vzpomínce 69. výročí vypálení obce Český Malín na Volyni.

Celkové náklady: 430 tis. Kč

Přiznaná dotace: 240 tis. Kč

- **Dům s pečovatelskými byty**

Výstavba domu se 14 pečovatelskými byty, z toho na 7 bytů byla podána žádost o dotaci. Byty jsou určeny pro seniory ve věku 70 let a více, případně pro občany se sníženou soběstačností způsobenou zdravotním stavem.

Celkové náklady: 16 mil. Kč

Přiznaná dotace: 4,2 mil. Kč

- **Malá vodní elektrárna a přivaděč z jímacího zařízení malínský les**

Celkové náklady: 9,8 mil. Kč

Přiznaná dotace: 1 mil. Kč

- **Dětská a sportovní hřiště**

Obec zaměřuje také svou pozornost na výstavbu dětských a sportovních hřišť. Kromě dvou vybudovaných dětských hřišť, lanového centra a venkovního školního hřiště u základní školy určeného jak pro potřeby školních dětí, tak pro veřejnost, bylo vybudováno dětské hřiště na území I. mateřské školy, tuto investici financovanou z prostředků obce finančně podpořili také rodiče dětí z mateřské školy. Zatím posledním vybudovaným centrem sloužící k volnočasovým aktivitám obyvatelům obce patří „Street workout“ – venkovní fitness pro mládež, dospělé a seniory na veřejném prostranství Luže. Obec se úspěšně zařadila mezi prvních

sto žadatelů a získala příspěvek od Nadace správného životního stylu ve spolupráci se společností COLMEX s.r.o., kteří se rozhodli formou finančního příspěvku pomoci těm, kteří dbají o své zdraví.

Celkové náklady: 128 tis. Kč

Přiznaná dotace: 78 tis. Kč

- **Revitalizace centra obce**

Mezi významné investiční akce lze zmínit komplexní revitalizaci centra obce. Před samotnou výstavbou byla původní studie upravena na základě připomínkového řízení, kde se sešly návrhy od více než 40 občanů. Na návsi byla revitalizována zpevněná plocha s bezbariérovou úpravou, kolem dominantní části – kostela, byl vytvořen „korzující kruh“, byla vybudována parkovací místa, veřejné osvětlení, mobiliář. Došlo k úpravě památníku padlých malínských Čechů na Volyni. Součástí revitalizace byla výsadba okrasných stromů, vybudování dětského hřiště a fontány. Výsledkem revitalizace je důstojné a příjemné místo setkávání nejen při malínských slavnostech, ale také reprezentativní centrum pro návštěvníky obce.

Financování bylo rozděleno na dvě části – centrum a kolem kostela.

Celkové náklady obou částí: 9,5 mil. Kč

Přiznaná dotace obou částí: 6,6 mil. Kč¹⁰⁶

Závěrem investiční výstavby v obci lze uvést, že k maximálnímu zhodnocení dotací vedlo přímé zadávání zakázek stavební činnosti obecní společnosti Provozní Nový Malín, s.r.o. V okrese Šumperk není žádná jiná obec, která by bez dotace postavila čistírnu odpadních vod za 24 mil Kč a budovu mateřské školy za 6 mil. Kč. Pouze s dotací 1 mil. Kč byla vybudována malá vodní elektrárna v hodnotě 9,8 mil. Kč, na dům s pečovatelskými byty obec poskytla peněžní prostředky ze svého rozpočtu ve výši téměř 12 mil. Kč, na revitalizaci centra obce se obec podílela 2,9 mil. Kč a v Mladoňově se přebudovala základní škola a fara v hodnotě 13 mil. Kč, finanční podíl obce činil 8,7 mil. Kč. To vše během pěti let a s úvěry pouze ve výši 15,5 mil. Kč. Navíc bylo obci ve sledovaném období přiznáno 44 dotací se spoluúčastí.

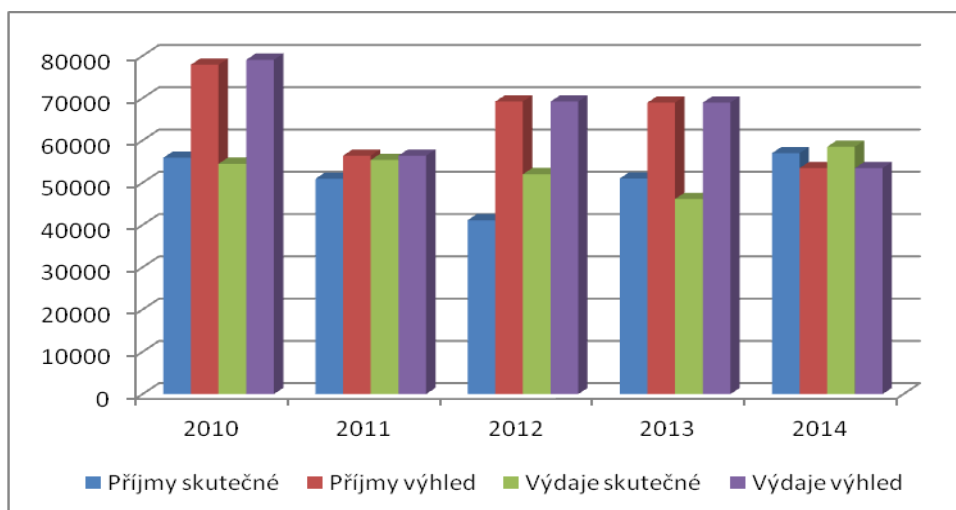
¹⁰⁶<http://www.novymalin.cz/Dotace.html>

5.2.5 Rozpočtový výhled

Hospodaření obcí se řídí schváleným rozpočtem. V praxi však dochází k situacím, kdy je nutné během rozpočtového období provádět určité zásahy do schválených rozpočtů, a to především z důvodů získání financí na rozpočtově nezajištěné potřeby. Změna rozpočtu se provádí prostřednictvím rozpočtového opatření a pravomoc ke změnám v rozpočtu na úrovni obcí uděluje obecní zastupitelstvo radě.¹⁰⁷ Příjmy a výdaje územně samosprávných celků nejsou ovlivněny pouze rozhodnutími zastupitelstva, ale vliv na ně mají i legislativní vymezení, změny v zákonech, normách či schopnost a úspěšnost při získávání peněžních prostředků pro investice z nenávratných zdrojů. Povinností obcí vyplývající ze zákona č. 250/Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je sestavovat rozpočtový výhled. Slouží jako podklad pro sestavení územního rozpočtu, i když jejich vzájemná provázanost není stanovena. Spíše lze rozpočtový výhled chápat jako pomocný nástroj při plánování investic a základní přehled o budoucích finančních zdrojích.

V grafu 18 jsou znázorněny skutečné příjmy a výdaje a plánované příjmy a výdaje z rozpočtového výhledu, schváleného zastupitelstvem 18. 11. 2008. Číselné hodnoty jsou uvedeny v příloze 7.

Graf 18. Porovnání příjmů a výdajů s rozpočtovým výhledem v letech 2010-2014 (tis. Kč).

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

¹⁰⁷BERVIDOVÁ, L., VANČUROVÁ P., *Ekonomika veřejného sektoru*, s. 79

Příjmy a výdaje rozpočtového výhledu schvalovalo zastupitelstvo vyrovnané, kromě roku 2010, ve kterém byly výdaje oproti příjmům navýšené o splátku jistiny dlouhodobého úvěru na kanalizaci z dřívějších období ve výši 1 161 tis. Kč. Ve skutečnosti však hospodaření ve třech letech vykazovalo záporné saldo. Na počátku sledovaných let obec předpokládala objem peněžních prostředků na nejvyšší úrovni cca 80 mil. Kč, a to vzhledem k očekávané dotaci na čistírnu odpadních vod. Tato nepřiznaná dotace ovlivnila strukturu rozpočtu i v následujících letech. Také nízká hodnota přijatých transferů v roce 2012 (7 411 tis. Kč) zapříčinila propast v příjmové složce, očekávané transfery byly na podstatně vyšší úrovni (35 085 tis. Kč). Pouze v roce 2014 byly přijaté transfery s očekávanými nejvíce jednotné, na což zřejmě měla vliv 70% úspěšnost podaných žádostí o dotace v tomto roce (hodnoceno v kapitole 5.2.4). Pouze v roce 2014 dosáhly skutečné příjmy vyšších hodnot než předpokládané, o toto navýšení obec navýšila i skutečné výdaje. Z hodnocení příjmové stránky lze také konstatovat, že u daňových příjmů byl zcela opačný trend než u transferů, zatímco skutečné transfery po celé období dosáhly nižších hodnot než předpokládané, skutečné daňové příjmy byly po celé období na vyšších hodnotách než očekávané. Navýšení zejména v roce 2013 a 2014 souviselo se změnou rozpočtového určení daní od roku 2013, které bylo pro obec Nový Malín pozitivním jevem. Při sestavování rozpočtového výhledu obec nepočítala s žádným bankovním úvěrem, ovšem s nepřiznanými dotacemi musela dvě investiční akce financovat pomocí dlouhodobých návratných půjček (investičních úvěrů na ČOV a rekonstrukci školy v Mladoňově). Jako poslední lze při pohledu na hodnoty z přílohy 7 uvést, že obec hospodář odpovíděně, předpokládané běžné výdaje na běžný provoz obce se obec snažila dodržet, dokonce ve všech obdobích byly na nižší úrovni než skutečné.

5.3 Dotazníkové šetření

„Metodologie výzkumu v sociálních vědách je disciplínou, bez níž se nelze obejít v získávání relevantních informací o jednotlivých oblastech lidského života“,¹⁰⁸ proto byla ke splnění dílčího cíle, zjištění nejvýznamnějších slabých a silných stránek života obyvatel obce, použita metoda sociologického výzkumu - dotazníkové šetření. Proběhlo v lednu 2015 a bylo zaměřeno na obyvatele obce starších 18 let. Celkem bylo rozdáno

¹⁰⁸MAJEROVÁ, V., MAJER, E., *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství: část II*, s. 7

200 dotazníků. Vzhledem k tomu, že i zastupitelstvo projevilo zájem o výsledky šetření, bylo prvních sto dotazníků předáno k vyplnění v budově obecního úřadu, kde obyvatelé v lednu platí poplatek za svoz komunálního odpadu. Výhodou tohoto způsobu šetření byla 100 % návratnost dotazníků. Zbýlých sto dotazníků bylo rozděleno z 80 % mezi obyvatele obce a zaměstnance obecní společnosti Provozní Nový Malín s.r.o., a z 20 % rozesláno obyvatelům prostřednictvím e-mailové pošty na základě předchozí domluvy. Z této druhé části sběru dat, se vrátilo 54 dotazníků. Dotazník obsahoval celkem 30 otázek, z toho 25 otázek uzavřených, 2 polootevřené a 3 otázky otevřené. Formulář dotazníku v příloze 8.

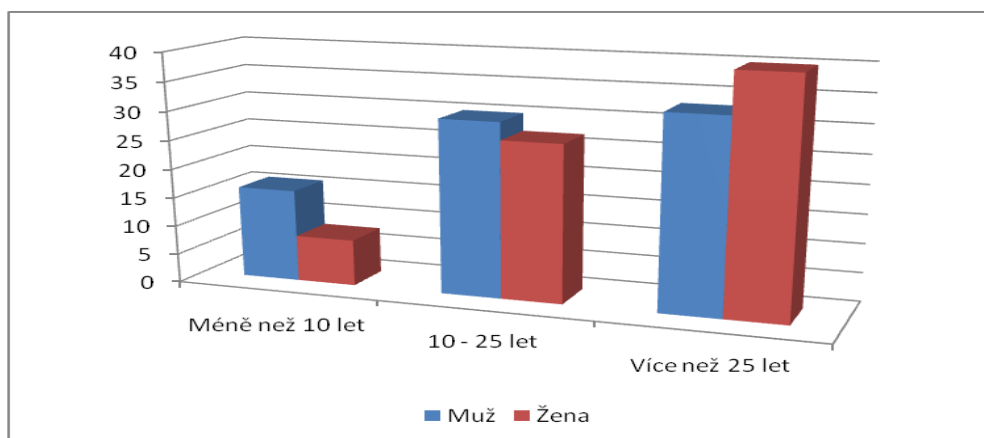
5.3.1 Charakteristika respondentů dotazníku

Datový soubor obsahoval celkem 154 vyplněných dotazníků, výzkumu se zúčastnilo 75 žen (49 %) a 79 mužů (51 %). Z hlediska relativního zastoupení se rozdělení respondentů dle pohlaví shoduje s podílem mužů a žen dlouhodobě žijících v obci sledovaných v kapitole 5.1.2. Trvalý pobyt v obci uvedlo 150 respondentů, 4 respondenti v obci žijí, ale trvalý pobyt mají mimo obec.

Struktura respondentů podle délky života v obci

Téměř polovina respondentů (73 respondentů, 47 %) uvedla, že v obci žije více než 25 let. Respondenti žijící v obci 10–25 let tvoří skupinu více než 37 % (57 respondentů) a život v obci kratší než 10 let uvedlo 16 % (24 respondentů). Graf 19 zobrazuje strukturu respondentů podle délky života v obci a pohlaví.

Graf 19. Struktura respondentů dle délky života v obci a pohlaví.

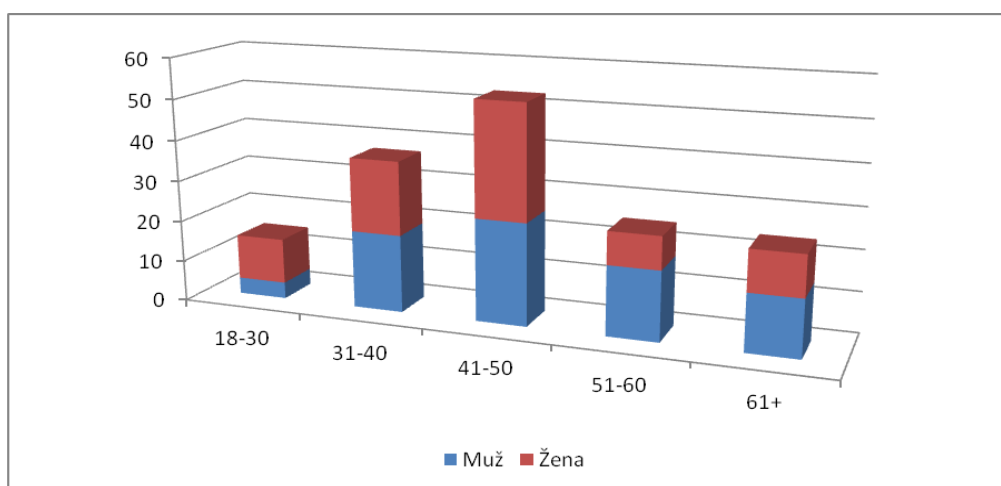

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Struktura respondentů dle věku

Nejvíce dotazovaných bylo ve věku 41-50 let (53 respondentů, 34 %). Respondenti ve věku 31-40 let tvořili 24 % souboru (37 respondentů). Dvě věkové kategorie (51-60 let a 61 a více let) dosáhly téměř stejný podíl respondentů (25 a 24 respondentů, 16 %). Nejmenší věkovou skupinou byla kategorie 18-30 let, celkem 15 respondentů, kteří tvořili 10 % z celkového souboru. Rozdělení dotazovaných podle věku a pohlaví zobrazuje graf 20.

Graf 20. Struktura respondentů dle věku a pohlaví.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Struktura respondentů dle vzdělání a věku

V tabulce 10 je uvedena struktura respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku. Téměř 73 % respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou či vyšší. Základní vzdělání uvedli 3 % respondentů a 24 % respondentů uvedlo středoškolské vzdělání bez maturity (shodné procento s vysokoškolským vzděláním). Ve všech věkových kategoriích až na výjimku 50-60 let převládá vzdělání na úrovni střední školy s maturitou, ve zmíněné kategorii převažují respondenti s vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 10. Struktura respondentů dle vzdělání a věku.

Vzdělání	Věk					Celkem	
	18-30 let	31-40 let	41-50 let	51-60 let	61+ let	Počet	Podíl (%)
Základní škola	1	1	0	0	3	5	3,25
Střední škola bez maturity	1	12	14	5	5	37	24,03
Střední škola s maturitou	10	13	24	9	14	70	45,45
Vyšší odborná škola	0	4	0	0	0	4	2,60
Vysoká škola	3	7	15	11	2	38	24,68

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Struktura respondentů dle ekonomické aktivity

Dalším posuzovaným znakem respondentů byla současná ekonomická aktivita. Podle výsledků zachycených níže v grafu 21 mezi respondenty výrazně převládá forma zaměstnaneckého vztahu (61 %) nad osobami samostatně výdělečně činnými (12 %). Další podstatnou část respondentů tvořily důchodci (17 %), následováni studenty (6 %), nezaměstnanými (2 %) a rodiči na mateřské dovolené (1 %).

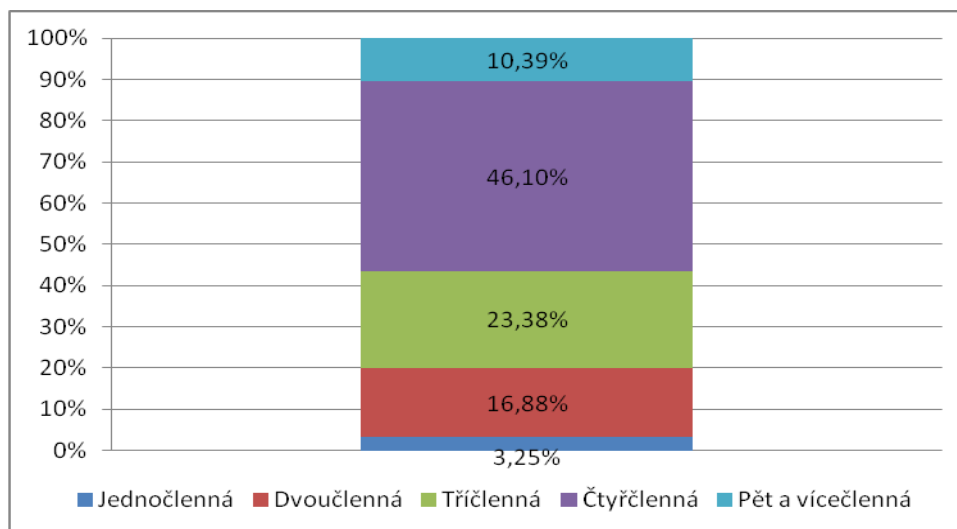
Nejčastěji vyskytovaná ekonomická aktivita (zaměstnanecký vztah) je mezi muži a ženami srovnatelný, tvoří 59,96 % u mužů a 65,33 % u žen. Výrazný rozdíl lze pozorovat u podnikání, které má mezi muži zastoupení 21,52 % a mezi ženami jen 2,67 %. Nejčastější věk u mužů podnikatelů se pohybuje v rozmezí 41-60 let. Dále soubor obsahoval 10 studentů, 2 ženy a žádného muže na mateřské dovolené. V době vyplňování dotazníků byli 2 ženy a 1 muž nezaměstnaní. Skupinu důchodců tvořil shodný počet mužů a žen.

Počet členů v domácnostech respondentů

Nový Malín nabízí nejnižší provozní náklady domácnosti na bydlení ve vybraných okolních obcích. Součástí šetření bylo zjišťováno, kolik lidí žije v jedné domácnosti. Výsledky znázorňuje graf 21. Téměř dvojnásobně převažuje čtyřčlenná domácnost nad druhou velikostně největší domácností, a to tříčlennou. Ještě menší zastoupení má

domácnost dvoučlenná, dále domácnost s pěti a více členy nejmenší část tvoří jednočlenná domácnost.

Graf 21. Počet členů v domácnostech respondentů.

Zdroj: Dotazníkové šetření

Zastupitelstvo obce podporuje rozvoj obce a snaží se, aby životní náklady v obci byly únosné. Z podkladů zjištěných na obecním úřadě byla vypracována tabulka 11. Uvádí přehled vybraných nákladů čtyřčlenných domácností v Novém Malíně, které jsou v obci nejčastěji zastoupeny (graf 21) a dále v Šumperku a dalších okolních obcích. Při srovnání nákladů ušetří čtyřčlenná domácnost v Novém Malíně ročně oproti obci Bludov částku 5 619 Kč a oproti městu Šumperk částku 6 199 Kč.

Tabulka 11. Přehled vybraných ročních nákladů čtyřčlenných domácností v Novém Malíně a v okolí obce Nový Malín (v Kč).

	VODNÉ při 140 m ³	STOČNÉ při 140 m ³	POPELNICE	PES	CELKEM	ÚSPORA
Nový Malín	2 100	2 100	800	50	5 050	
Šumperk	4 342	4 407	2 000	500	11 249	6 199
Vikýřovice	4 342	4 407	1 584	150	10 483	5 433
Bludov	4 342	4 407	1 800	120	10 669	5 619
Libina	2 198	3 388	1 800	120	7 506	2 456

Zdroj: Obecní úřad Nový Malín, vlastní zpracování.

5.3.2 Hodnocení silných a slabých stránek občanské vybavenosti

V tomto oddíle bude postupně zhodnoceno 8 vybraných okruhů přispívající ke kvalitě života obyvatel daného území.

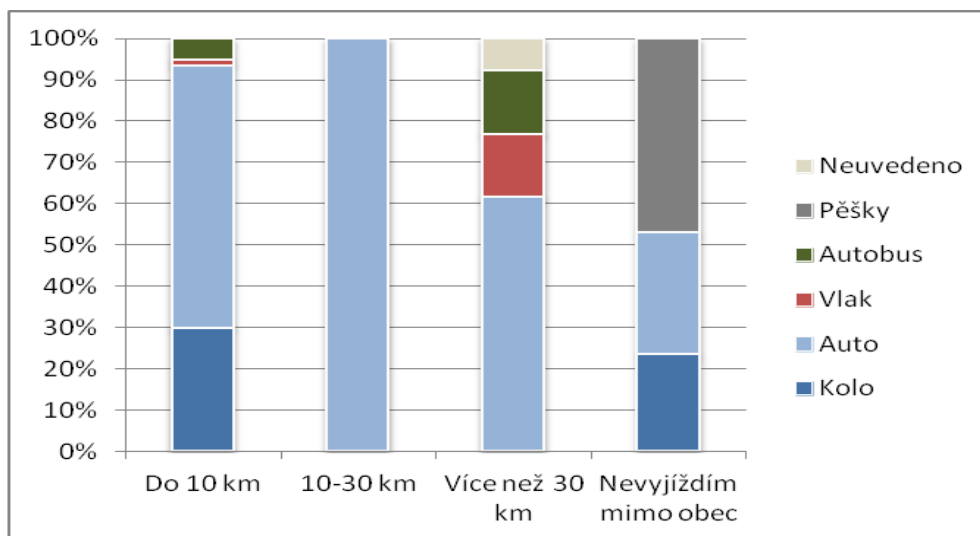
1) Spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy

Kvalitní dostupnost okolních měst a obcí veřejnou hromadnou dopravou má pro obyvatele dané obce velký význam. Obec Nový Malín disponuje osmi autobusovými zastávkami a železniční stanicí. Dopravní obslužnost zajišťuje 17 autobusových spojů, z toho jeden dálkový. V pracovní dny zastavuje v obci v době od 4.00 do 22.45 hodin celkem 124 autobusových a vlakových spojů oběma směry, provozované především společnostmi České dráhy a.s. a Arriva Morava a.s.

Šetřením bylo zjišťováno, kolik respondentů denně vyjíždí za prací, na jakou vzdálenosti a jakým druhem dopravního prostředku. Z celkového souboru tvořeného 154 respondenty až 120 respondentů dojíždí za prací. Dojíždějících do vzdálenosti menší než 10 km bylo nejvíce, konkrétně 77 respondentů (64 %). Další dvě skupiny dojíždějících v rozmezí 10-30 km a dojíždějících nad 30 km tvořil shodný počet 13 osob (11 %). Přímou v obci pracuje 17 respondentů (14 %). Z těchto výsledků plyne, že většina ekonomicky aktivních respondentů vyjíždí za prací mimo obec, zejména do města Šumperk, Zábřeh a Olomouc, které disponují větším množstvím pracovních příležitostí. V obci Nový Malín není žádný větší podnik průmyslové výroby pro širší pracovní uplatnění na trhu práce a možnost pracovních příležitostí v obci je velmi omezená. Nejvíce obyvatel obce je zaměstnáno u obecní společnosti Provozní Nový Malín, s.r.o., která v roce 2014 zaměstnávala v průměru 60 obyvatel. U této společnosti pracují převážně občané obce a dále studenti, kterým společnost dává možnost přivýdělnku formou veřejně prospěšných prací v období letních prázdnin. Další příležitosti nabízí několik menších výrobních areálů a živnostenských provozoven, kterými jsou Pekárna Nový Malín, Ing. Jaromír Janáček - tiskárna Nový Malín, Stavebniny IRSTAV, Josef Ptáček - výroba knedlíků, společnost Krako-Welding, Veterinární klinika, Okrasné zahradnictví, Karamel – cukrářská výroba.

Z grafu 22 je patrné, že na všechny vzdálenosti za prací nejvíce respondentů jezdí automobilem (75 respondentů). Do zaměstnání automobilem jezdí dokonce i značná část respondentů pracující přímo v obci. Na kole jezdí do práce 27 respondentů. Hromadnou veřejnou dopravu využívá k cestě za prací pouze 9 respondentů.

Graf 22. Druh použitého dopravního prostředku respondentů v závislosti na vzdálenosti vyjíždějících za prací.

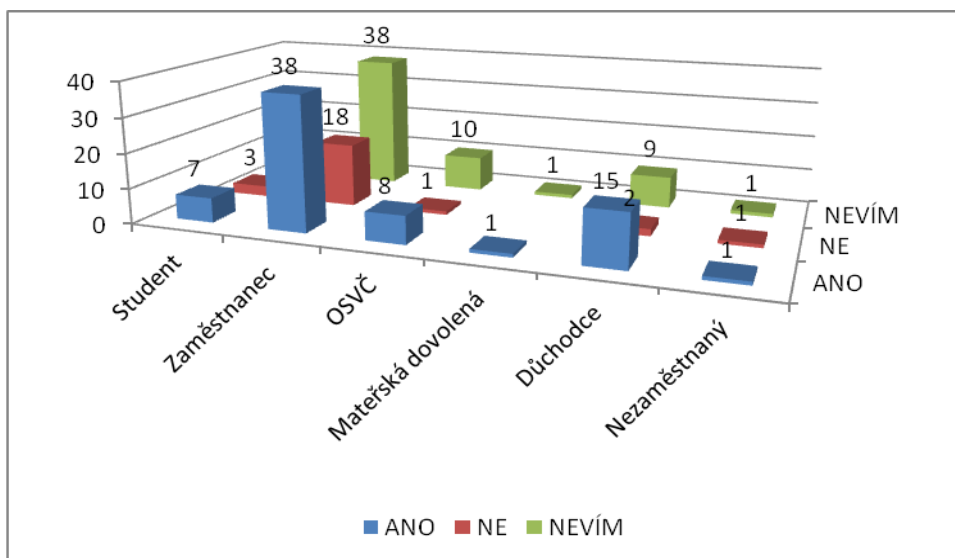

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Protože využívání hromadné veřejné dopravy se u vzorku 120 respondentů projevilo jako minimální, bylo dále hodnoceno, zda malé využívání veřejné dopravy souvisí s dostatečnou či nedostatečnou četností spojů veřejné dopravy. Jednoznačnou odpověď (ano/ne) neurčilo 59 respondentů z důvodu nevyužívání veřejné dopravy. Ze zbývajících vzorku 95 osob, převažující většina dotázaných (70 osob) považuje četnost spojů za dostatečnou, 25 osob za nedostatečnou.

Při posuzování míry četnosti spojů veřejné dopravy v závislosti na ekonomické aktivitě vyjádřené grafem 23, lze považovat za poněkud zvláštní, že možnost „nevím“ označilo i 9 z 26 důchodců, 1 žena na mateřské dovolené a 1 nezaměstnaný. Zejména u seniorů se předpokládá, že veřejnou dopravu využívají častěji než jinou dopravu, a že tato kategorie projeví vyšší požadavek na četnost spojů.

Graf 23. Četnost spojů veřejné dopravy dle ekonomické aktivity respondentů.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

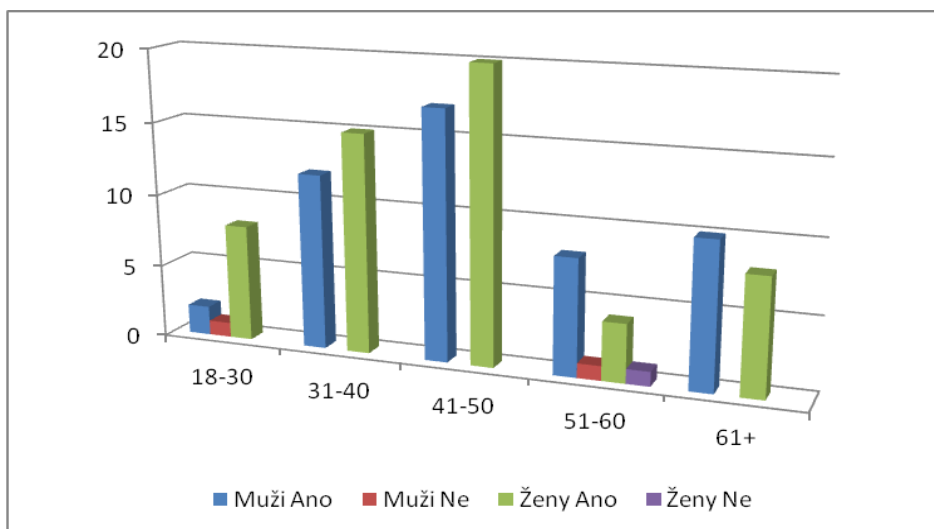
2) Spokojenost s poskytovanými zdravotními a sociálními službami

Úroveň života v obci zvyšuje kvalitní a dostatečná zdravotní péče. V obci se nachází zdravotní středisko s bezbariérovým přístupem, ve kterém jsou ordinace: praktický lékař pro dorost a děti, privátní ordinace pro dospělé, ortopedicko-traumatologická ambulance, 2 privátní zubní ordinace a rehabilitační zařízení. Také je zde 5 dní v týdnu v dopoledních hodinách otevřena lékárna.

Zdravotní služby v obci nevyužívá téměř třetina respondentů (47 respondentů, 30 %). Zbývající část respondentů je téměř jednoznačně se zdravotními službami spokojena (68 %), nespokojenost vyjádřily pouze 2 % respondentů, z toho 2 muži a 1 žena.

Z hodnocení grafu 24 vyjadřující spokojenost se zdravotními službami dle věku a pohlaví respondentů lze konstatovat, že do věku 50 let převládá spokojenost u žen, ve věku nad 50 let převládá spokojenost u mužů. Nejméně spokojená byla věková kategorie respondentů 51-60 let, kde bylo spokojených žen ze všech věkových skupin nejméně a zároveň jeden muž i jedna žena uvedli shodně nespokojenost.

Graf 24. Spokojenost se zdravotními službami dle věku a pohlaví respondentů.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Součástí hodnocení je i posouzení úrovně poskytovaných služeb v obci. K 31. 12. 2014 žilo v obci 346 občanů ve věku 65 a více let, z toho 10 seniorů nad 90 let. Nejstarší žena byla ve věku 97 let, nejstarší muž ve věku 92 let. Obec poskytuje seniorům možnost dovozu hotových jídel a ubytování ve dvou domech s pečovatelskou službou. Pečovatelská služba zajišťuje dle požadavků nákup, úklid, odvoz k lékaři, na poštu, vyzvednutí léků, případně další vyřizování na úřadech. Na další služby má obec podepsanou dohodu s účelovým zařízením Charita Šumperk.

Na otázku, zda je v obci o seniory dobře postaráno, se jednoznačně (ano/ne) vyjádřilo 61,69 %, z toho odpověď „ano“ označilo 60,39 %. Odpověď „ne“, uvedli pouze 2 respondenti z nejvyšší věkové kategorie (61+).

Z výše uvedeného lze konstatovat, že obec zajišťuje pro své občany kvalitní a dostačující péči jak zdravotní, tak péči o seniory. V oblasti sociální péče poskytuje obec ze svého rozpočtu svým občanům v případě potřeby sociální půjčky na překonání tíživé situace.

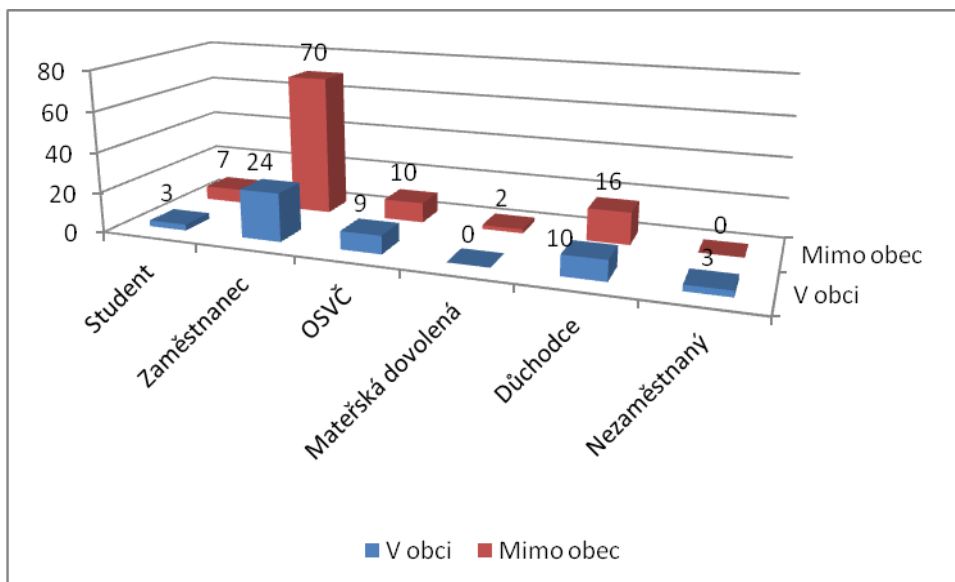
3) Spokojenost se zásobováním potravin a běžných potřeb

V obci lze základní potraviny nakoupit v prodejně Hruška, prodejně CBA, ve dvou soukromých obchůdcích. Prodejní doba je ve všední dny od 7.00 do 17.30 hodin,

v některých prodejnách lze nakoupit i v sobotu a neděli dopoledne. Nově je v provozu Večerka s prodejní dobou do 19.30 hodin.

Výzkum ukázal, že 91 % respondentů pokládá dostupnost základních potravin v obci za dostačující a pouze 9 % za nedostačující. Bylo zjištěno, že pouze třetina respondentů (32 %) nakupuje potraviny v obci, 68 % respondentů nakupuje potraviny mimo obec. Tento fakt je zřejmě ovlivněn skutečností, že většina obyvatel v produktivním věku denně vyjíždí mimo obec a zajistí si tak nákup v marketech ve městě Šumperk. Za zvláštní lze považovat, že také obě ženy na mateřské dovolené potraviny nakupují mimo obec. Graf 25 podává přehled o místech nákupů podle ekonomické aktivity respondentů.

Graf 25. Nákup v obci/mimo obec dle ekonomické aktivity respondentů.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

4) Spokojenost s dostupností předškolních a školních zařízení

Pro děti předškolního věku jsou v obci k dispozici dvě zrekonstruované mateřské školy. S růstem počtu obyvatel se obec snaží navyšovat i kapacitu míst v mateřských školkách. Původní kapacita 70 míst v roce 2003, se v roce 2014 navýšila na 138 míst. Při přijímání dětí do MŠ jsou však daná pravidla, kdy například děti maminek na mateřské dovolené nebo nezaměstnaných maminek nemusí být do MŠ přijaty. V obci je základní škola, jejíž historie spadá do období roku 1904, kdy byla škola poprvé otevřena.

V posledních letech škola prošla rozsáhlými rekonstrukcemi, byly přistavěny nové části a v současnosti nabízí moderní a kvalitní výuku. Obec se i v případě základní školy snaží zvyšovat kapacitu, od roku 2003 se škola rozrostla o pět učeben a jedno oddělení družiny. Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo základní školu 358 žáků.

Pro zhodnocení spokojenosti s dostupností předškolních a školních zařízení pro děti bylo nejdříve zjišťováno, jak velký vzorek ze souboru respondentů má v domácnosti dítě/děti navštěvující předškolní či školní zařízení. V domácnostech 47 % respondentů není dítě navštěvující tato zařízení. 53 % domácností má dítě před/školního věku, 37 % domácností má dítě navštěvující tato zařízení přímo v obci a 16 % domácností dítě navštěvující školu mimo obec. Docházení dětí do školy mimo obec souvisí s dojížděním rodičů za prací do blízkého města nebo s dokončením docházky ve městě před přestěhováním do obce. Při hodnocení spokojenosti s dostupností 44 % respondentů nevědělo, jaká je dostupnost (zřejmě z důvodu nepotřebnosti těchto zařízení), ve zbývajícím vzorku převládala spokojenost (53 %), nad nespokojeností (3 %) respondentů.

5) *Spokojenost s úklidem veřejných prostranství*

Většina území obce, kromě její jihovýchodní části, je součástí chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Obec přikládá velký význam životnímu prostředí. Mezi závažný problém obce patřilo shromažďování odpadu plastů a starého papíru kolem stanovišť kontejnerů. Na těchto místech se kromě přeplněných kontejnerů tvořilo smetiště plné pytlů, igelitek a krabic, což zrovna nebyl při vjezdu do obce hezký pohled. Společnost svázející odpad dokonce ohodnotila obec Nový Malín jako nejhorší obec ve své svozové oblasti. Od 1. 11. 2010 došlo ke změně systému svozu odpadu plastů a papíru. Z obce byly odstraněny kontejnery na tento odpad a odvoz je zajištěn 1x měsíčně přímo od domů obyvatel obce. Tímto systémem nejenže zmizel nepořádek kolem kontejnerů, ale také byl občanům zajištěn větší komfort při likvidaci odpadů.

Při zhodnocení spokojenosti s čistotou obce měli respondenti ohodnotit známkou názor na úklid veřejných prostranství (1 -nejlepší, 5 -nejhorší). Největší četnost získala známka 3, následována známkou 2. Zámka 1 získala třetí místo, čtvrté místo známka 4. Maximální nespokojenost hodnocenou známkou 5 označilo 5 dotázaných. Výsledky uvádí tabulka 12.

Vztah k úklidu je spíše vlastní ženám a ženy mívají většinou menší míru tolerance k nepořádku. Proto bylo zjišťováno, zda je názor na čistotu v obci ovlivněn pohlavím (tabulka 12). Muži hodnotili nejčastěji známkou 2, ženy nejčastěji hodnotily známkou 3. Pět z mužů však označilo známkou 5, žádná z žen známku 5 neoznačila, ale 7 žen označilo známkou 4. V součtu kladného hodnocení (známky 1 a 2) více hodnotily muži. Lze konstatovat, že muži mají zřejmě i k čistotě obce větší toleranci.

Tabulka 12. Hodnocení úklidu veřejného prostranství dle pohlaví respondentů.

Známka	Pohlaví		Celkem	
	Muž	Žena	Počet	Podíl (%)
1	11	16	27	17,53%
2	32	21	53	34,42%
3	26	30	56	36,36%
4	2	7	9	5,84%
5	5	-	5	3,25%
Neoznačeno	3	1	4	2,60%

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Hladina hluku na přípustné úrovni, čistota ovzduší korigovaná dostatečným množstvím zeleně, pravidelná údržba veřejných prostranství patří mezi vlivy, které ovlivňují kvalitu životního prostředí. V rámci posuzování spokojenosti s čistotou obce mohli respondenti v rámci otevřené otázky uvést, v čem vidí nejzávažnější problémy s čistotou v obci. Z výzkumu se ukázalo, že největším nedostatkem byla neexistence odpadkových košů v obci, výslovně košů se sáčky na psí exkrementy. Mezi dalšími nedostatky se opakovaně vyskytovala malá četnost sekání trávy na obecních pozemcích a hřbitově, nepořádek na prostranstvích autobusových zastávek a vlakového nádraží, neuklizené chodníky po zimě a také byl vyjádřen kritický názor, že v obci je problém s čistotou ovzduší vzhledem k pálení plastů z lokálních kotelen.

6) Spokojenost se sportovním a kulturním vyžitím v obci

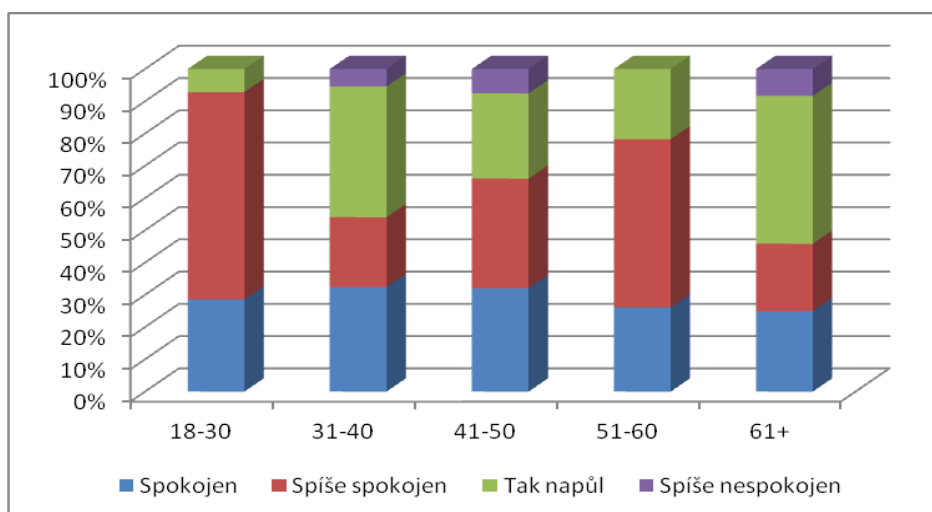
Podpora kulturního dění v obci zvyšuje pospolitost obyvatel a zlepšuje sousedské vztahy. Lidé se již od pradávna scházejí proto, aby se vzájemně více poznávali, sdíleli spolu zážitky a obohacovali si tak svoje životy. Obecní úřad spolu s různými zájmovými organizacemi (TJ Sokol, Sbor dobrovolných hasičů, Chovatelé drobného zvířectva,

Myslivecké sdružení aj.) pořádají pro veřejnost akce pro pobavení i zlepšení fyzické kondice. V obci jsou dodržovány tradice, svátky i sportovní klání, které vycházejí jak z historických tak novodobých zvyků. Každý rok je veřejný program zahájen Pálením čarodějnic. Mezi další pravidelně se opakující kulturní akce pořádané obcí patří například: Malíifest, Hudba bez hranic, Pivní slavnosti, Malínské hody, lampiónový průvod, adventní koncerty v kostele, novoroční výstup na Kamenec. Přes zimní sezónu jsou v místní sokolovně zájmovými sdruženími obce pořádané plesy. Sportovní nadšenci mají možnost povzbuzovat na fotbalovém hřišti místní fotbalisty či zúčastnit se přespolního běhu „Malínská osmička“. Velké oblíbené se těší každoroční turnaj ve stolním tenise pořádaný o vánočních svátcích či silvestrovský petanque.

V posledních letech byly v obci vybudovány dvě dětská hřiště, v základní škole je veřejnosti k dispozici moderní tělocvična, která je pravidelně využívána na volejbal, nohejbal, tenis a pravidelné kurzy cvičení nejen pro ženy. Na venkovním prostoru základní školy je multifunkční hřiště. V roce 2015 obec vybuvovala aktivní prostor „street-workout“, tj. venkovní fitness nejen pro mladé.

V dotazníku bylo prostřednictvím pěti stupňové hodnotící škály zjišťováno, jak jsou respondenti spokojeni s možnostmi sportovního a kulturního vyžití v obci. Spokojenost a spíše spokojenost uvedlo celkem 97 respondentů. Možnost ohodnocení spokojen jsem „tak napůl“, zvolilo 46 respondentů. Spíše nespokojenost vyjádřilo 8 respondentů. Nikdo z respondentů neoznačil možnost nespokojen.

Graf 26. Spokojenost s kulturními a sportovními možnostmi dle věku respondentů.

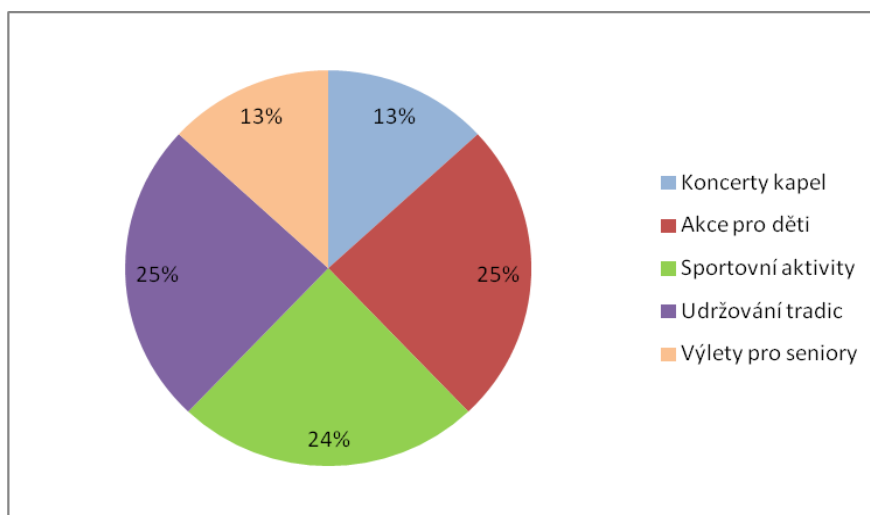

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Graf 26 výše znázorňuje spokojenost rozdělenou dle věku, lze z něj vyčíst, že nejvíce spokojeni jsou respondenti ve věkových kategoriích 18-30 let a 51-60 let. Největší zastoupení možnosti spíše nespokojen, bylo uvedeno u nejstarších respondentů.

Se stále se zvyšujícím počtem obyvatel, se zvyšují také nároky občanů na trávení volného času. Respondenti byli požádáni, aby uvedli své preference pro rozšíření volnočasových aktivit. Z grafu 27 je zřejmé, že tři z pěti nabízených aktivit se pohybují na téměř stejné úrovni 25 %, zbývající dvě dosáhly stejný podíl 13 %. Protože žádná z aktivit nedosáhla výrazně vyšší podíl než jiná, lze učinit závěr, že žádná z nabízených variant v obci přímo nechybí. V případě, že by respondenti měli zájem o rozšíření jiných aktivit než uvedených, měli možnost tuto aktivitu uvést. Tato nabídka však nebyla využívána, jen 4 respondenti uvedli zájem o výtvarné kurzy.

Graf 27. Zájem respondentů o rozšíření volnočasových aktivit.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

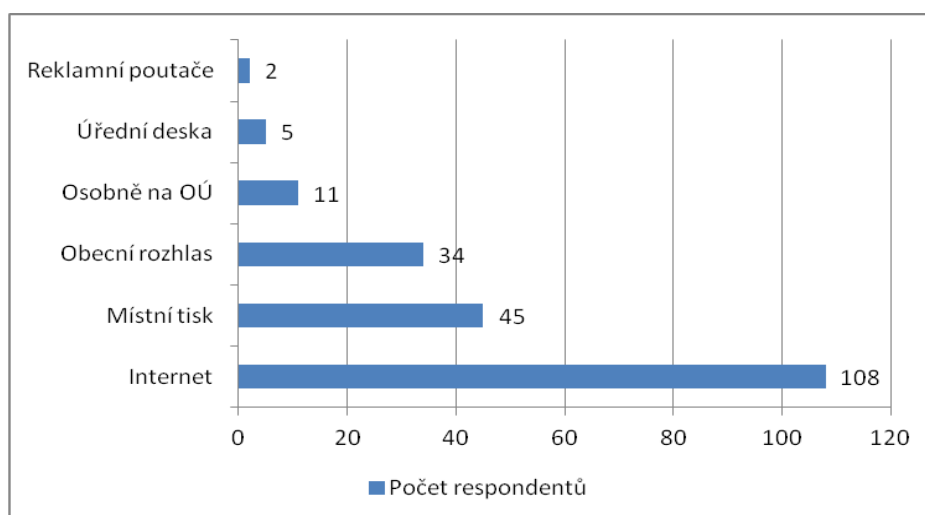
7) Spokojenost s činností zastupitelstva, obecního úřadu a informovanosti občanů

Dostatkem kvalitních informací o dění v obci se zvýší šance vtáhnout občany do spolupráce s obcí. Výsledkem je zlepšení komunikace mezi občany a obecním úřadem. Prostřednictvím zastupitelstva se pak mohou občané podílet na řešení nedostatků. Ve výzkumném šetření následoval soubor otázek týkající se informovanosti občanů o dění v obci, zájmu občanů o hospodaření obce a spokojenost s činností zastupitelstva a obecního úřadu.

Obyvatelé obce Nový Malín mají možnost získávat informace o obecním úřadu, o hospodaření, činnostech a záměrech obce, výsledků z jednání zastupitelstva nebo probíhajících akcí prostřednictvím různých sdělovacích a komunikačních prostředků. V dotazníkovém šetření měli respondenti vybrat možnost, za jak dostačující považují přístup k informovanosti občanů o dění v obci. Dostačující přístup považuje 128 respondentů (83 %), spíše nedostačující 17 respondentů (11 %) a velmi malou informovanost považuje 9 respondentů (6 %). Z těchto výsledků lze učinit závěr, že přístup k informovanosti je dostačující.

Graf 28 znázorňuje způsob získávání informací o dění v obci, někteří respondenti volili více možností, někteří respondenti uváděli mimo nabízené možnosti, že informace získávají od rodičů, známých či sousedů.

Graf 28. Způsob získávání informací o dění v obci.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

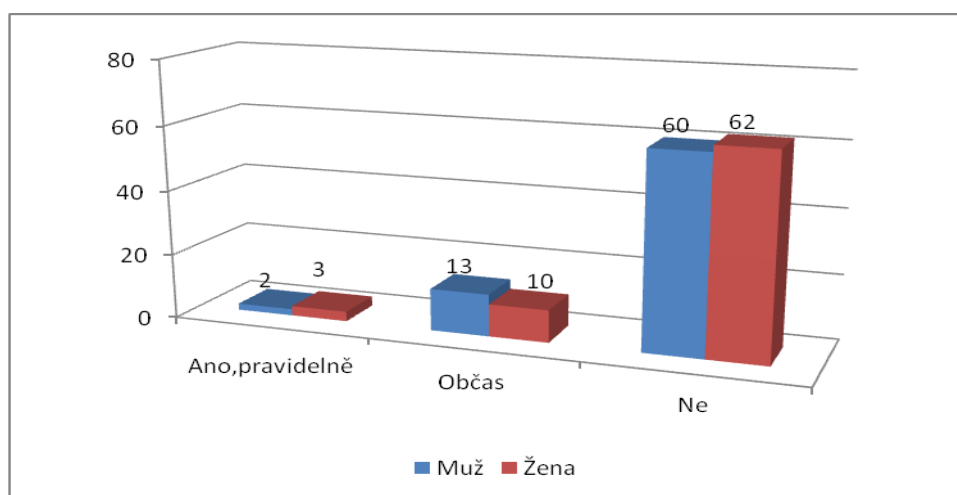
Z uvedených komunikačních prostředků nejvíce respondentů získává informace prostřednictvím internetu a to buď prostřednictvím webových stránek obce nebo jsou zájemcům zdarma zasílány informace prostřednictvím e-mailové pošty. Na webových stránkách obce je také možnost zapojit se do diskusního fóra. Místní tisk – Malínské noviny vycházejí 1x ročně v rozsahu dvaceti stran a z hlediska informovanosti skončily na druhém místě. Každé první vydání v roce je zaměřeno na zhodnocení roku předcházejícího, jsou v něm mimo jiné uvedeny základní demografické ukazatele, zhodnoceny investiční i kulturní akce. Každé vydání obsahuje výsledky z jednání

zastupitelstva i rady obce. Mezi další nejčastější komunikační prostředek patřil místní rozhlas.

Další otázka zkoumala zájem o ekonomické hospodaření obce. Z výsledků vyplynulo, že ekonomické hospodaření zajímá 99 dotázaných (64 %). Převažuje tedy zájem nad nezájmem, přičemž mužů (55) se zajímá více než žen (44). Muži se nejvíce zajímají o hospodaření ve věku 41-50 let, ženy se zajímají ve stejném počtu ve věku 31-40 let a 41-50 let.

Účast respondentů na zasedání zastupitelstva znázorňuje graf 29, z kterého je zřetelné, že respondenti nemají zájem pravidelně se účastnit zasedání zastupitelstva, to je zajímavé vzhledem k tomu, že 99 respondentů v přecházející otázce uvedlo, že se zajímají o hospodaření obce a na zasedáních zastupitelstev jsou ekonomická témata předmětem diskuzí.

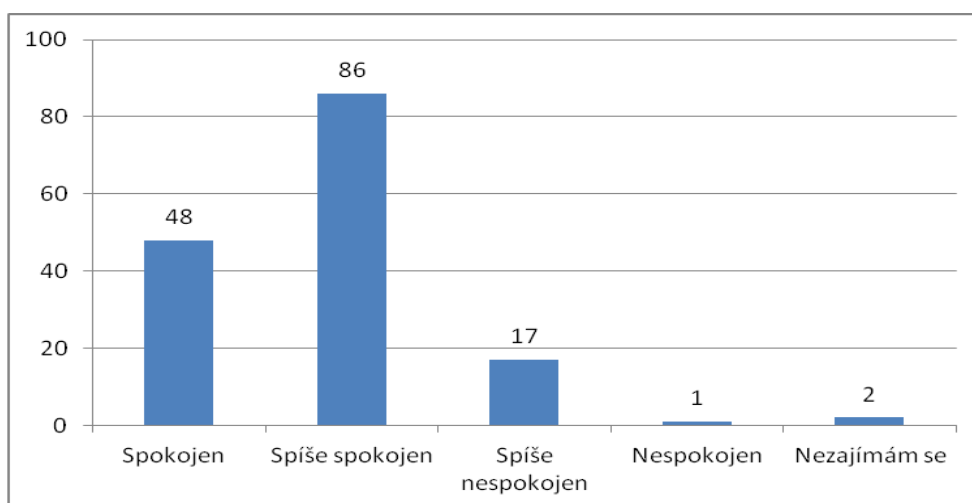
Graf 29. Účast respondentů na zasedání zastupitelstva.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Spokojenost s činností zastupitelstva a obecního úřadu měli respondenti vyjádřit pomocí čtyřúrovňového hodnocení, popřípadě uvést, pokud se o jejich činnost nezajímají. Z grafu 30 níže je čitelné, že s činností zastupitelstva a obecního úřadu převažuje spokojenost a spíše spokojenost (134) nad spíše nespokojeností a nespokojeností (18). Nespokojenost byla uvedena jednou respondentkou a dva respondenti uvedly, že se o jejich činnost nezajímají.

Graf 30. Spokojenost respondentů s činností zastupitelstva a obecního úřadu.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

8) Spokojenost s mezilidskými vztahy a životem v obci

Poslední okruh šetření byl zaměřen na spokojenost s mezilidskými vztahy a životem v obci. Otázky směřovaly ke zjištění, zda vztahy mezi lidmi v obci respondenti považují za dobré, a jestli by doporučili bydlení v obci svým známým

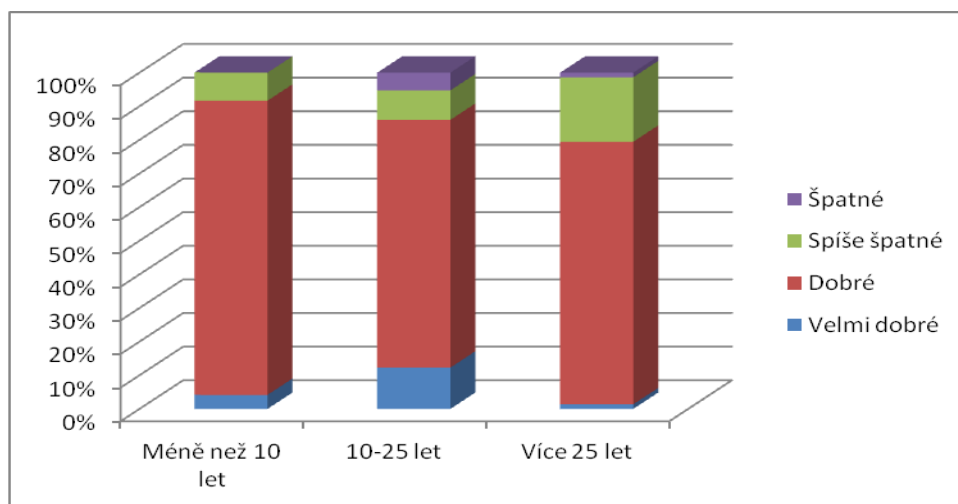
Lidé nežijí izolovaně, při různých příležitostech vstupují do vzájemných vztahů. Proto nejen zajištění statků a služeb, ale také vztahy mezi lidmi ovlivňují život obyvatel v daném sídle. Uvádí se, že lidé žijící na venkově mají k sobě blíže než lidé ve městě.

V obci Nový Malín jsou s rostoucí výstavbou řešena témata s rozdílným názorem na neustálé rozšiřování obce. Z hodnocení mezilidských vztahů lze shrnout: velmi dobré vztahy mezi lidmi v obci považuje 9 dotazovaných, že jsou vztahy dobré, se domnívá 120 dotazovaných. Spíše špatné vztahy v obci považuje 24 dotazovaných a špatné vztahy mezi lidmi považují 4 respondenti.

Při hodnocení mezilidských vztahů v závislosti na délce života v obci (graf 31) se ukázalo, že respondenti žijící v obci méně než deset let, nepovažují vztahy za špatné vůbec, zatímco u respondentů žijících v obci nejdéle, dosáhla četnost hodnocení spíše špatné nejvyšší úrovně. Z těchto výsledků se potvrdil negativní postoj některých převážně starousedlíků k rozrůstání obce, kteří nesouhlasí se zastavováním původně zemědělských ploch, velkým počtem přistěhovaných obyvatel a s tím spojenou vyšší automobilovou dopravou. Velký počet nových obyvatel je „obtěžuje“. Proto často nenavazují s nově

přistěhovaými obyvateli žádné vztahy a jsou uzavřeni do sebe. Oproti tomu obyvatelé, kteří žijí v obci kratší dobu, se chtějí stát rovnocennými občany, s ostatními obyvateli se snaží udržovat vztahy na přátelské úrovni a život v obci si tím zpříjemnit.

Graf 31. Hodnocení mezilidských vztahů v obci dle délky života v obci.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

V rámci otevřených otázek, měli respondenti vyjádřit, co se jim na životě v obci líbí, co jim na životě v obci vadí a co jim v obci chybí. Nejčastěji respondenti uváděli, že se jim líbí proměna obce, snaha o „zkrášlení obce“ oprava školy, školek, revitalizace centra obce, poloha obce, změna systému odvozu odpadu, pořádání kulturních akcí a zaměstnávání nezaměstnaných obyvatel v obecní společnosti Provozní Nový Malín, s.r.o.

Na životě v obci respondentům vadí příliš velká domovní výstavba, kdy se podle jejich názoru z obce stává město, dále vysoká frekvence automobilové dopravy, volně pobíhající psi.

Odpovědi na otázku co respondentům v obci chybí, bylo v šetření minimum, jedenkrát byla uvedena benzínová pumpa, opakovaně bankomat, odpadkové koše, tenisový kurt a reprezentativní společenská budova.

Z poslední otázky by život v obci svým známým doporučilo 143 respondentů, nedoporučilo 11 respondentů.

5.3.3 Závislost mezi vybranými statistickými znaky

Pomocí statistických analýz můžeme mezi jednotlivými znaky zkoumat jejich závislost a popř. určit její sílu. Při testování o nezávislosti alternativních znaků je stanovena nulová hypotéza H_0 , která říká, že mezi zkoumanými znaky neexistuje závislost. Pomocí testování se nulová hypotéza potvrdí nebo zamítne. Níže budou posouzeny čtyři hodnocená témata z kapitoly 5.3.2. Hodnocení silných a slabých stránek v občanské vybavenosti obce. Bude zjišťováno, zda mezi uvedenými znaky existuje závislost, popřípadě, jaká je její síla.

Dostatečná četnost spojů prostředků hromadné veřejné dopravy

K cestování mimo obec lze v obci využít autobusovou či vlakovou dopravu. Přestože z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že převážná většina respondentů považuje četnost spojů za dostatečnou, k pravidelné vyjízdce za prací ji pravidelně využívá pouze 9 ze 120 pravidelně vyjíždějících respondentů (7,5%). Také byla zajímavé zjištění, že 9 z 26 důchodců, uvedlo, že neví, zda je četnost spojů dostačující (graf 23). Právě u těchto osob je předpoklad vyššího zájmu o veřejnou dopravu.

Existuje závislost mezi názorem na dostatečnou četnost spojů prostředků hromadné dopravy a ekonomickou aktivitou?

Výsledky šetření byly uspořádány do kontingenční tabulky 13.

Tabulka 13. Četnost spojů dle ekonomické aktivity.

Dostačující četnost spojů	Ekonomická aktivita						Celkem
	Student	Zaměstnanec	OSVČ	Mateřská dovolená	Důchodce	Nezaměstnaný	
ANO	7	38	8	1	15	1	70
NE	3	18	1		2	1	25
NEVÍM		38	10	1	9	1	59
Celkem	10	94	19	2	26	3	154

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

H_0 : Názor na dostačující četnost hromadné veřejné dopravy není ovlivněn ekonomickou aktivitou.

K testování bude použit χ^2 test nezávislosti. Po výpočtu teoretických četností bylo zjištěno, že nebyla splněna podmínka testu. Proto byly sloučeny sloupce (tabulka 14).

Tabulka 14. Četnost spojů dle ekonomické aktivity (po sloučení sloupců.)

Dostačující četnost spojů	Ekonomicky aktivní		Ekonomicky neaktivní				Celkem
	Zaměstnanec	OSVČ	Student	Matěřská dovolená	Důchodce	Nezaměstnaný	
ANO	46			24			70
NE	19			6			25
NEVÍM	48			11			59
Celkem	113			41			154

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Testové kritérium: $\chi^2 = 4,109$

Kritická hodnota: $\chi^2_{0,05(2)} = 5,991$

S pravděpodobností 95% nemá ekonomická aktivita vliv na hodnocení dostatečné četnosti spojů hromadné veřejné dopravy. Nižší využívání veřejné dopravy je nejspíše způsobené nižším pohodlím v těchto prostředcích, než při cestování vlastními automobily, které je u respondentů využíváno nejvíce (62,5 %). Prostranství autobusových zastávek a vlakového nádraží obyvatelé obce považují za nedostatečně uklizené, budova vlakového nádraží je uzamčená, v případě nepříznivého počasí se není kam schovat. To mohou být faktory podílející se na nízkém zájmu o tento druh přepravy.

Vyšší využívání vlastní dopravy souvisí také s tím, že pracující rodiče mající děti ve školním věku využívají automobil, protože při cestě do práce zavezou děti přímo do školních zařízení, nemusí děti kontrolovat, zda dojevy do školy v pořádku. Navíc při používání prostředků veřejné dopravy je nutností přizpůsobit se přesně jízdnímu řádu.

Vysoká míra využívání vlastních dopravních prostředků zavazuje obec k zajištění dostatečné bezpečnosti na komunikacích, to obec částečně podpořila vybudováním

cyklostezky. Také dostatečná míra v základní občanské vybavenosti (zdravotní středisko, pošta) snižuje potřebu vyjíždět mimo obec veřejnými hromadnými prostředky.

Také lze zmínit, že v dotazníkovém šetření nebyla zjišťována míra využívání prostředků veřejné hromadné dopravy dětmi jezdících do školy, z praxe však lze uvést, že v době, kdy žáci jezdí do/ze školy jsou linky hromadné dopravy přetížené.

Nakupování potravin obyvateli v obci/mimo obec

K nákupu potravin a základních běžných potřeb jsou v obci k dispozici čtyři obchody a jedna večerka v horní části obce. Jedná se o maloobchodní síť Hruška a CBA, další prodejny jsou provozovány v rámci soukromého podnikání fyzických osob. Otevírací doba je ve všední dny mimo večerku od 7.00 do 17.30 hod. Také o víkendu lze ve vybraných prodejnách nakoupit potraviny. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 91 % dotázaných považuje dostupnost základních potravin a potřeb v obci za dostačující, přesto v obci pravidelně nakupuje pouze 32 % dotázaných.

Má pravidelná vyjížďka obyvatel mimo obec vliv na místo nákupu potravin?

K testování závislosti byly výsledky šetření uspořádány do asociační tabulky 15.

Tabulka 15. Závislost mezi nakupováním v obci a pravidelnou cestou mimo obec.

Nákup v obci	Pravidelná cesta mimo obec		Celkem
	ANO	NE	
ANO	26	23	49
NE	77	28	105
Celkem	103	51	154

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

H_0 : Pravidelná cesta mimo obec nemá vliv na nakupování potravin a běžných potřeb v obci.

K testování bude použit χ^2 test nezávislosti.

Testové kritérium: $\chi^2 = 6,20$

Kritická hodnota: $\chi^2_{0,05(1)} = 3,841$

Sílu závislosti bude stanovena prostřednictvím koeficientu asociace V. $V = -0,20$

Závislost je nepřímá, slabá.

S pravděpodobností 95% má pravidelná vyjížďka mimo obec vliv na nakupování potravin a běžných potřeb v obci. Je možné, že obyvatelé obce Nový Malín upřednostňují všeobecný trend nakupování v supermarketech a nákupy potravin si zajišťují v rámci pravidelných vyjížděk za prací ve městě. Nižší míra nakupování v obci může být způsobena i tím, že v odpoledních hodinách bývá problém s nákupem čerstvého pečiva. Prodejny v obci nejsou na rozdíl od supermarketů vybaveny vlastními pecemi, nenabízejí neustále dopékané mražené pečivo a zásobují se pouze čerstvým pečivem v takovém množství, které bude každý den beze zbytku prodáno. To může pro občany vracejících se do obce v odpoledních hodinách znamenat malou nabídku nebo neuspokojení poptávaného množství. Za další nedostatek je některými obyvateli považován nedostatek prodejen s čerstvým masem. V obci se nachází pouze jedna prodejna s masem v horní části obce. V obci není žádný přímý zpracovatel masa a uzenin, který by nabízel své produkty, na rozdíl od okolních obcí a města, kde své výrobky nabízí celá řada soukromých zpracovatelů.

Zájem o ekonomické hospodaření obce a spokojenost s činností zastupitelstva a obecního úřadu

V rámci dotazníkového šetření byla zjištěna nízká angažovanost obyvatel na zasedáních zastupitelstva. Pravidelně se zasedání účastní pouze 5 respondentů. Přitom 99 respondentů (64 %) se zajímá o ekonomické hospodaření obce, muži se zajímají více než ženy. Pro uspokojivý rozvoj obce je potřebné znát záměry a plány obce a podílet se na obecním dění. Jednou z možností je vyjádřit své postoje na zasedáních zastupitelstva. Jednání zastupitelstva jsou veřejná. Obyvatelé obce mají možnost prostřednictvím účasti na zasedáních vyslechnout dlouhodobé i krátkodobé plány obce, majetkoprávní záležitosti, seznámit se s obecním rozpočtem, výsledkem hospodaření aj. Nedílnou součástí je i závěrečná diskuze, kde mohou vyjádřit svůj názor.

Níže budou ověřovány hypotézy:

Má pohlaví obyvatel vliv na zájmu o ekonomické hospodaření obce?

Existuje závislost mezi spokojeností s činností zastupitelstva a věkem obyvatel?

H₀: Zájem o hospodaření není ovlivněn pohlavím.

H₀: Spokojenost s činností zastupitelstva a obecního úřadu není ovlivněna věkem.

K testování bude použit χ^2 test nezávislosti.

Příloha 9 zobrazuje asociační tabulku pro testování závislosti mezi zájmem o hospodaření obce a pohlavím respondentů, příloha 10 kontingenční tabulku pro testování závislosti mezi spokojeností s činností zastupitelstva a věkem respondentů. Pro splnění podmínek testu při zjišťování spokojenosti se činností zastupitelstva a obecního úřadu byly sloučeny sloupce, příloha 11.

V tabulce 16 jsou souhrnně vyjádřeny výsledky těchto dvou testování.

Tabulka 16. Zájem o hospodaření obce dle pohlaví a spokojenost s činností zastupitelstva dle věkové kategorie.

Znak A	Znak B	χ^2	$\chi^2_{0,05}$	Hodnocení
Zájem o hospodaření	Pohlaví	2,011	3,841	H ₀ nezamítáme
Spokojenost s činností zastupitelstva	Věk	0,802	5,991	H ₀ nezamítáme

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní výpočty.

S pravděpodobností 95% pohlaví respondentů nemá vliv na zájem o ekonomické hospodaření obce a ani věk respondentů nemá vliv na spokojenost s činností zastupitelstva a obecního úřadu. Je možné, že nízká účast na zasedáních zastupitelstva je způsobena nedostatkem času respondentů, kteří se z důvodu dojíždění do zaměstnání mimo obec vracejí do obce pozdě a zasedání nestihnou nebo raději věnují volný čas rodině, svým povinnostem a zájmům. Protože byl však v dotazníkovém šetření zjištěn zájem o hospodaření obce, obyvatelé si informace z jednání zastupitelstva zjišťují na webových stránkách obecního úřadu, které k informovanosti o obci využívá 70% obyvatel nebo z Malínských novin, které jsou druhým nejčastějším způsobem získávání informací o dění v obci a zápisy z jednání zastupitelstva jsou v nich pravidelně zveřejňovány.

5.4 Návrhy a doporučení

Zástupci obce Nový Malín se snaží o udržitelný rozvoj a poskytování vhodných podmínek pro zajištění kvalitního života obyvatelům obce. Důraz je kladen na odpovídající úroveň infrastruktury, zajištění dostatečné sítě služeb znamenající dostatečnou kapacitu vzdělávacích zařízení, zajištění zdravotní péče a péče o starší občany, podporu zaměstnanosti, volnočasových aktivit a podporu domovní a bytové výstavby s ohledem na životní prostředí a krajinný ráz obce spadající do chráněné krajinné oblasti Jeseníky.

Na základě provedených analýz mohou být formulovány následující návrhy a doporučení, které by měly podpořit současný rozvojový potenciál obce.

Z demografické analýzy lze pozitivně hodnotit dlouhodobý trend růstu počtu obyvatel, kdy počet obyvatel se zvyšuje přirozenou i mechanickou měnou. Obec by měla i nadále podporovat aktivity v oblasti vytváření podmínek pro růst počtu obyvatel, využít svého potenciálu v oblasti nabídky i poptávky a posílit faktory, které se podílejí na imigraci. Předností obce je nabídka stavebních parcel v atraktivním území obklopené přírodou a přitom v bezprostřední blízkosti okresního města. V územním plánu má obec navrhnuté plochy k domovní a bytové výstavbě. Nadále by měly zůstat zachovány prodejní ceny zasíťovaných pozemků na výrazně nižší úrovni než v Šumperku i přesto, že nabídka stavebních parcel je v Šumperku v současnosti minimální. K přilákání dalších obyvatel by mohlo patřit to, že obec má ve srovnání s městem a okolními obcemi nižší provozní náklady domácností, tento trend by zastupitelstvo mělo udržet a podpořit tím rozhodování občanů o přesídlení právě do obce Nový Malín.

Přestože je věkové složení obyvatel obce příznivé, došlo během sledovaných let k úbytku osob ve věku 20-29 let. To mělo vliv na pokles porodnosti v posledních letech. Přitom současně vzrostl počet občanů ve věku 65 a více let, takže došlo k navýšení indexu stáří a indexu hospodářského zatížení. Emigrace mladých lidí z vesnic do větších měst je celorepublikový trend, odcházejí za studiem, širším pracovním uplatněním a výhodnějšími mzdovými podmínkami. Pro snížení emigrace této skupiny by obec mohla podpořit podnikání mladých lidí, například bezplatným či symbolickým pronájmem prostor k podnikání. Důraz na snížení emigrace mladých lidí potvrdila také prognóza, z které bylo s 95% pravděpodobností stanoveno, že v roce 2017 dojde k poklesu počtu obyvatel v obci a index stáří se bude výrazně zvyšovat.

Dále bylo zjištěno, že vzrost počet obyvatel v kategorii 30-39 let, tedy kategorie mladých rodin, tento vývoj je nutné podpořit a udržet dostatečnou kapacitou ve školních zařízeních a podporou volnočasových aktivit. Naopak růst poproduktivní generace pro obec znamená zajistit dostatečnou kapacitu v domech s pečovatelskou službou.

Ekonomická analýza, která byla zaměřena na hospodaření obce, ukázala, že hospodaření obce je stabilní, přestože obec v některých letech hospodařila se schodkem. Tento schodek způsobilo samofinancování investičních akcí. Obec by proto měla být obezřetná ve stanovování investičních plánů a realizovat investice přinášející efekty ve zkvalitnění žití v obci za současného zvážení rozsahu investic, neutráct zbytečně finance za projekty, které nabízí blízké město v dostatečném rozsahu či investice, které mohou v budoucnu přinést výrazné provozní náklady, které obec zatíží. Obec by si také v rámci rozpočtového výhledu měla utvářet rezervy na budoucí opravy či rekonstrukce dlouhodobého majetku, například na čistírnu odpadních vod. I z ekonomického hlediska je důležitá podpora růstu počtu obyvatel, zejména osob v produktivní generaci, přinášejí obci navýšené daňové příjmy využitelné na podporu dalšího rozvoje obce, což je velmi výrazný synergický efekt. Důležité je i nadále získávat pro investice dotační tituly pokud možno s nízkou spoluúčastí. Zaměřit svou pozornost musí obec na Ústav ekologického vzdělávání a zajistit dostatečné využívání jeho kapacit. Může tím zvýšit příjmy do obecního rozpočtu, v opačném případě hrozí, že provozní náklady obec bude muset hradit ze svých výdajů a tato investice bude pro obec neefektivní a ztrátová. Obec by neměla považovat rozpočtový výhled za pouze zákonem stanovenou povinnost, ale měla by se při jeho sestavování řídit zkušenostmi z dřívějších let, tzn. být realistická v plánování přijatých dotací, uvažovat s průměrnou 50% úspěšností a přitom nepodhodnocovat výdaje. Vzhledem k nízké hodnotě zadlužení může obec v případě nutnosti zvážit financování potřebných investic z cizích zdrojů, například investičních úvěrů.

Z hodnocení silných a slabých stránek života v obci prostřednictvím dotazníkového šetření byla zjištěna převážná spokojenost v základní občanské vybavenosti, značící, že obec Nový Malín je téměř soběstačná. Z hodnocených okruhů však vyplynula nízká míra využívání prostředků veřejné hromadné dopravy. Pravidelně cestující obyvatelé mimo obec používají převážně automobil, což snižuje úroveň bezpečnosti na komunikacích, zhoršuje životní prostředí a tato skutečnost také souvisí s nižší potřebou nakupování

potravin a základních potřeb v obci, jak vyplynulo z testování statistických hypotéz. Zvýšení využívání prostředků hromadné dopravy obec může podpořit udržováním větší čistoty na prostranstvích autobusových zastávek a vlakovém nádraží, které je ve špatném stavu. Budova na vlakovém nádraží je ve vlastnictví Českých drah. Jedná se o opuštěnou a uzamčenou budovu. Pokud je nepříznivé počasí, cestující se při čekání na vlak nemají kam uchýlit. Obec by se mohla pokusit projednat se společností České dráhy řešení tohoto problému v zájmu zvýšení využívání veřejné dopravy a snížení kapacity automobilů na komunikacích.

Třetina obyvatel vyjíždí za zdravotní péčí mimo obec, zřejmě z důvodu, že ordinace pro dospělé je ve zdravotním středisku v obci otevřena pouze 1x týdně. Bylo by vhodné zajistit ordinace dny minimálně 3x týdně a to i s ohledem na nárůst počtu obyvatel v poproduktivní generaci.

Zástupci obce se snaží zajistit dostatečnou kapacitu předškolních a školních zařízení v obci formou přístaveb a rekonstrukcí přilehlých budov. Současná kapacita je občany obce považována za dostatečnou, přesto jsou v obci při umísťování dětí do těchto zařízení daná jasná pravidla (například děti maminek na mateřské dovolené nemusí být v rámci kapacity přijaty). Je nutné s ohledem na plánované navyšování počtu přistěhovaných mladých rodin zajistit kapacitu pro další děti. Zejména s žádoucím vytvářením podmínek pro přistěhované mladé rodiny, by měla být obec schopna nabídnout umístění dětí ve školkách v obci.

Změnou systému ve sběru a likvidaci tříděného odpadu došlo k velkému pokroku v čistotě obce a na různých místech obce zanikly hromady odpadů kolem popelnic. Přesto mají obyvatelé k úklidu veřejných prostranství připomínky. Největším problémem se v dotazníkovém šetření v lednu 2015 ukázala neexistence odpadkových košů na psí exkrementy. Tento problém byl „vyslyšen“ a od jara 2015 jsou tyto koše po celé obci umístěny. Pro spokojenější občany a čistější prostředí by obec měla zajistit odstranění dalších nedostatků v úklidu, zejména častější sekání trávy na veřejných prostranstvích a hřbitově, opravy či výměnu chodníkových dlažeb v bočních uličkách. Protože námitky byly i na neuklizené chodníky po zimě, mohla by obec zvážit možnost celoročně zaměstnat obyvatele obce na tyto práce, nejen brigádníky z řad studentů, kteří pomáhají s údržbou zeleně pouze během letních prázdnin.

Obec nabízí poměrně bohatý kulturní život po celý rok. Přestože nebyla zjištěna nespokojenost s nabízenými volnočasovými aktivitami, měla by obec začít řešit rekonstrukci místní sokolovny. Slouží nejen místním obyvatelům, ale na „vesnické“ plesy s oblibou jezdí i obyvatelé ze Šumperka a okolních obcí. Pro místní pořadatele plesů je přínosná vysoká návštěvnost, která se však za současných podmínek stává ohroženější. Na tuto investiční akci bylo opakovaně žádáno o dotaci, nikdy ale úspěšně. Stálo by proto za zvážení, zda nepodat žádost na nižší částku a zvýšit tím šanci na získání alespoň částečné dotace (vždy bylo žádáno na celou rekonstrukci) a řešit rekonstrukci v rámci postupných etap a co nejdříve provést opravu či rekonstrukci sálu a toalet.

Uvedené návrhy a doporučení by mohly přispět k tomu, aby se obec Nový Malín dále rozvíjela, nabízela příjemné místo k bydlení a obyvatelé obce byly spokojeni.

6 Závěr

Diplomové práce analyzuje rozvoj obce Nový Malín na základě demografické analýzy, analýzy hospodaření obce a analýzy silných a slabých stránek obce v základní občanské vybavenosti.

K analýze demografických ukazatelů byly použity údaje Českého statistického úřadu za období 2000 až 2014, případně ze sčítání lidu, domů a bytů v letech 2001 a 2011. Mezi hodnocené demografické ukazatele patřily časové řady: počet obyvatel, narození, zemřelí, přistěhovalí, vystěhovalí, přírůstek přirozený, migrační a celkový přírůstek. Tyto údaje tvořily základní matici pro analýzu demografických ukazatelů. Z nich byly počítány další demografické ukazatele, základní elementární charakteristiky, ukazatelé indexní analýzy a s 95% pravděpodobností byla stanovena prognóza budoucího vývoje dvou ukazatelů.

Pozitivním jevem je trvajícím růst počtu obyvatel. Během patnáctiletého období došlo ke zvýšení o 50,93%, průměrný roční absolutní přírůstek činil 87 obyvatel. Počet obyvatel je ovlivněn dvěma základními faktory, přirozenou a migrační měnou. V obci se každoročně v průměru narodilo 35 dětí a zemřelo 22 osob. Hrubá míra porodnosti vykazovala ke konci sledovaného období výrazný pokles, což bylo způsobeno úbytkem obyvatel ve věkové kategorii 20-29 let. Hrubá míra úmrtnosti byla za začátku a na konci sledovaného období přibližně stejná, pohybovala se na nižší úrovni než hrubá míra porodnosti, což je vzhledem k mládnutí populace a přirozeného přírůstku pozitivní trend. Průměrný migrační přírůstek byl na vyšší úrovni než přirozený přírůstek, průměrně se každoročně do obce přistěhovalo 117 obyvatel a vystěhovalo 59 obyvatel. Index atraktivity sídla dosahoval po celé období kladných hodnot. Mezi rozhodující faktory pro stěhování do obce patří bezprostřední blízkost okresního města Šumperk, nižší cenová úroveň stavebních pozemků než ve městě, vysoká aktivita zastupitelstva v případě síťování pozemků určených pro individuální výstavbu, dostatečná občanská vybavenost a dopravní dostupnost. V období let 2001 až 2011 se v obci každoročně průměrně zkolaudovalo 23 domů a počet nových či zrekonstruovaných domů se ve stejném období zvýšil o 108%. Tento fakt svědčí o zájmu o přesídlení do obce, jež se zastupitelstvo snaží také podpořit nižší cenou provozních poplatků domácností ve srovnání s okolními obcemi a městem.

Ve struktuře obyvatelstva podle pohlaví byl zjištěn opačný trend, než přetrvává v České republice, tj. v Novém Malíně převažuje počet mužů nad počtem žen.

Věková struktura obyvatel je příznivá. Počet osob v předproduktivní generaci (20%) je vyšší než počet osob v generaci poproduktivní (10%). V posledních letech však dochází k nárůstu indexu stáří a indexu hospodářského zatížení. Struktura obyvatel dle věku rozdělených do deseti věkových kategorií zaznamenala největší nárůst v počtu osob ve věkové kategorii 60-64 let o 32% a pokles ve věkové kategorii 20-29 let o 20%, který je způsoben nedostatkem pracovních příležitostí pro absolventy středních a vysokých škol v okolí obce.

Z provedené prognózy vyplynulo, že s 95% pravděpodobností v roce 2017 dojde k úbytku obyvatel. Také další předpovídaný ukazatel není pro rozvoj obce pozitivní, stárnutí populace obce vyjadřuje index stáří, který se bude výrazně zvyšovat.

Analýza hospodaření byla provedena za období pěti let, tj. 2010 až 2014 z podkladů obecního úřadu Nový Malín (výňatky ze závěrečných účtů). Podrobně byly rozebrány příjmy a výdaje v členění podle tříd (1-6 třída) a z nich plynoucí celkové hospodaření. Dále byla provedena analýza zadlužení a zhodnocena investiční činnost obce. V závěru této části byl porovnán rozpočtový výhled se skutečným rozpočtem.

Analýza hospodaření ukázala stabilitu hospodaření. Krytí běžných výdajů zabezpečujících chod obce běžnými příjmy je dostatečné, část běžných příjmů je používána i na investiční činnosti obce. Celkové příjmy dosáhly nejvyšších hodnot v roce 2014, průměrně se každoročně zvyšovaly. V přepočtu celkových příjmů na jednoho obyvatele došlo však s růstem počtu obyvatel k průměrnému snižování celkových příjmů.

Zastupitelstvo obce vyvíjí velkou snahu získat pro rozvoj obce ze státního rozpočtu či z fondů Evropské unie. Průměrně obec podávala 18 žádostí o dotace ročně. Průměrná úspěšnost byla 51%, v roce 2014 byla úspěšnost 70%. Maximální zhodnocení dotací obec podporuje přímým zadáváním zakázek stavební činnosti obecní společnosti Provozní Nový Malín s.r.o. Výstavbu čistírny odpadních vod a přístavbu mateřské školy v letech 2011 a 2012 musela obec financovat ze svých zdrojů, což způsobilo v těchto letech schodek v celkovém hospodaření, v roce 2013 dosáhla ve svém hospodaření kladných hodnot. Mimo tyto dvě finančně náročnější stavby se obec v rámci přijatých dotací se spoluúčastí podílela značnými peněžními prostředky na dalších významných investicích. Během sledovaného období bylo obci přiznáno 44 dotací se spoluúčastí. Obec v uvedeném období

čerpala dva dlouhodobé a jeden krátkodobý úvěr. Přesto analýza zadlužení dosahuje nízkých hodnot.

Rozpočtový výhled obec sestavuje vyrovnaný, a lze pozitivně hodnotit, že běžné výdaje, které obec plánuje, nejsou překračovány. Nižší hodnota skutečných příjmů oproti očekávaným byla způsobena nižší částkou přijatých dotací.

Analýza silných a slabých stránek základní občanské vybavenosti v obci byla zjišťována prostřednictvím dotazníkového šetření.

V této části byla nejdříve uvedena základní charakteristika respondentů. Následovala analýza osmi vybraných okruhů přispívajících ke kvalitě života v obci: spokojenost s četností spojů prostředků veřejné hromadné dopravy, spokojenost s poskytovanými zdravotními a sociálními službami, spokojenost se zásobováním potravin a běžných potřeb, spokojenost s dostupností předškolních a školních zařízení, spokojenost s úklidem veřejných prostranství, spokojenost s kulturním a sportovním vyžitím v obci, spokojenost s činností zastupitelstva, obecního úřadu a informovaností občanů o dění v obci a závěrem spokojenost s mezilidskými vztahy a životem v obci. V závěru této části byla zjišťována závislost mezi vybranými kvalitativními znaky.

Současný stav základní občanské vybavenosti v obci je dostačující a uspokojivý. Ve všech osmi vybraných okruzích převažovala u respondentů spokojenost nad nespokojeností, což znamená, zajištění základní občanské vybavenosti může zastupitelstvo obce považovat za svou silnou stránku. Za slabou stránku lze považovat nízkou míru využívání prostředků veřejné hromadné dopravy, což může mít vliv na nižší bezpečnost na komunikacích a životním prostředím v obci. Nižší spokojenost s úklidem veřejných prostranství byla respondenty uváděna v rámci otevřené otázky v dotazníku.

Závěrem lze uvést, že zastupitelstvo obce se snaží rozvíjet obec a zvyšovat úroveň života svých občanů poskytováním kvalitních služeb, rozšiřováním základní občanské vybavenosti či atraktivnějším vzhledu obce. To jsou důležité faktory, které přispívají při rozhodování o trvalém pobytu v obci. Pozornost je zaměřována na všechny věkové kategorie, od nejmladších obyvatel, kterým byla vystavěna dětská hřiště, lanový park, dochází k rozšiřování kapacit v předškolních či školních zařízeních a pro zpříjemnění výuky na čerstvém vzduchu byl u základní školy vybudován výukový altán, po nejstarší obyvatele, kterým je v rámci nové výstavby nabízeno více míst v domě s pečovatelskými byty. V rámci zvýšení komfortu s likvidací odpadu došlo ke změně v systému svozu

tříděného odpadu a současně byl v obci vybudován sběrný dvůr a kompostárna. Základní infrastrukturu rozšířila čistírna odpadních vod, malá vodní elektrárna, kanalizace v Mladoňově, nové veřejné osvětlení a průběžně probíhá rekonstrukce komunikací. Obec dbá o životní prostředí výsadbou alejí, obnovou zeleně a budováním průleहů zvýšila protierozní opatření. Přitom je neustále podporována domovní a bytová výstavba, na nově vznikajících lokalitách určených pro individuální výstavbu je budována technická infrastruktura, přístupové komunikace a inženýrské sítě. Důraz je kladen i na celkový vzhled obce, což lze potvrdit uskutečněnou celkovou revitalizací centra obce v roce 2014, která se stala příjemným, důstojným a reprezentativním místem setkávání nejen občanů Nového Malína, ale i návštěvníků obce.

Představitelé obce dbají o spokojenost svých obyvatel. Vybudováním Ústavu ekologického vzdělávání, který nabízí jednodenní či pobytové výukové programy, podporují rozvoj obce i tím, že zvyšují povědomí o obci do vzdálenějších míst České republiky.

7 Seznam použitých zdrojů

- BERVIDOVÁ, L. – VANČUROVÁ, P. *Ekonomika veřejného sektoru*, 1. vyd. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2008, ISBN 978-80-213-1816-8.
- ČMEJREK, J. – KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*, 1. vyd., první dotisk. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2008, ISBN 978-80-213-1626-3.
- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISHER J. *Statistika pro ekonomy*, 8. vyd. Praha: Professional Publishing 2007, ISBN 978-80-86946-43-6.
- HUDEČKOVÁ, H., LOŠTÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*, 1. vyd., čtvrtý dotisk. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1413-9.
- KALIBOVÁ, K. *Úvod do demografie*, Praha: Katedra demografie a geografie, Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2002, ISBN 80-246-0222-9.
- KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva: Zákon o obcích v komentovaném znění*, Brno: Šabata J., 2006, ISBN 80-7239-193-3.
- KOUDELKA, Z. *Samospráva*, Praha: Linde, 2007, ISBN 978-80-7201-665-5.
- KROPÁČ, J. *Statistika B, Jednorozměrné a dvourozměrné datové soubory, Regresní analýza, Časové řady*, 2. doplněné vyd. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009, ISBN 978-80-214-3295-6.
- MAJEROVÁ, V. MAJER, E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství: část II.*, 2. vyd., první dotisk. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1698-0.
- MELZER, M., SCHULZ, J. s kolektivem. *Vlastivěda Šumperského okresu*. Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993, ISBN 80-85083-02-7.
- PAVEL, J., CÍSAŘOVÁ, E. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, Praha: Transparency International, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*, 1. vyd. Praha: Management Press, 2004, ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, J., PILNÝ J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, s.r.o., 2002, ISBN 80-86395-21-9.

- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009, ISBN 978-80-247-2789-9.
- POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa*, 1. vyd. Praha: Beck, 2002, ISBN 80-717-9748-0.
- ROUBÍČEK, V. *Úvod do demografie*, 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, s.r.o., 1997, ISBN 80-85963-43-4.
- SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*, 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1736-9.
- SVATOŠOVÁ, L., PRÁŠILOVÁ, M., *Statistické metody v příkladech*, 1. vyd., 3. dotisk Praha: ČZU v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2010, ISBN 978-80-213-1673-7.
- WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I.*, 1. vyd., Praha: ASPI Publishing, s.r.o., 2006, ISBN 80-7357-138-2.
- WOKOUN R., *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, ISBN 978-807-2016-990.
- ŽEHROVÁ, J. – PFEIFEROVÁ, D. *Finance municipalit*, 2. vyd., 1. dotisk, Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2012, ISBN 978-80-213-2024-6.

Ostatní zdroje

- BŘEZINA, J. *Vlastivěda Moravská*, Brno: Musijní spolek v Brně s podporou Moravského výboru zemského, České akademie věd a umění a Ministerstvem školství a národní osvěty, 1932.
- MARTINOVSKÝ, J. A., ŠICR, V. *Kronika Českého Malína*, vyd. 1983
- Brožura Nový Malín 2008 – 2009, vydal Obecní úřad Nový Malín
- Výňatky ze závěrečných účtů obce Nový Malín z let 2010 – 2014
- Rozpočtový výhled obce ze dne 18. 11. 2008

Elektronické zdroje

- Český statistický úřad. *Databáze demografických ukazatelů za obce*. [online].2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z:
<<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>>.
- Český statistický úřad. *Počet obyvatel v obcích*. [online].2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z:<<http://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>.

Český statistický úřad. SLDB. *Profil území Nový Malín*. [online].2014 [cit. 2014-10-23].

Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__540501#>.

Deník veřejné správy. *Modely výkonu soudobé veřejné správy*. [online]. [cit. 2014-02-10].

Dostupné z:< <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6364525>>.

Elektronická skripta sociální a regionální rozvoj. *Kapitola 5* [online].(PDF) [cit. 2015-02-

22]. Dostupné z:< <https://moodle.czu.cz/course/view.php?id=3585>>.

MAS Šumperský venkov. [online].2012 [cit. 2014-01-09]. Dostupné

z:<[http://www.sumperskyvenkov.cz/mas-sumpersky- /](http://www.sumperskyvenkov.cz/mas-sumpersky-/)>.

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strukturální a investiční fondy*. [online].2011 [cit. 2015-04-

22]. Dostupné z: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/>>.

Ministerstvo vnitra. *Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy č. 5/2011*

[online].2011 [cit. 2015-08-22]. Dostupné z: < www.mvcr.cz/soubor/s-5-43-pdf.aspx>.

Místopisy. *Místopisný průvodce po České republice*. [online].2009 [cit. 2015-01-12].

Dostupné z:<http://www.mistopisy.cz/pamatky_novy-malin_4931.html>.

Obec Nový Malín. [online].2014 [cit. 2014-30-12]. Dostupné

z:<<http://www.novymalin.cz/obecni-urad.html>>.

Rozpočet obce. *Jak číst rozpočet obcí*. [online].2012 [cit. 2014-30-12]. Dostupné z:<

<http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>>.

Portál na podporu rozvoje obcí. ČR. *Demografie v regionálním rozvoji*. [online].2009 [cit.

2015-10-31]. Dostupné z:<<http://www.rozvojobci.cz/news/demografie-v-regionalnim-rozvoji/>>.

>.

Portál na podporu rozvoje obcí. ČR. *Organizace obecního zřízení*. . [online].2009 [cit.

2014-10-31]. Dostupné z:<<http://www.rozvojobci.cz/news/organizace-obecniho-zrizeni/>

>.

Vypálené obce. *Iniciativa pro podporu vypálených obcí*. [online].2010 [cit. 2014-10-30].

Dostupné z:< http://www.vypaleneobce.cz/?option=com_content&view=article&id=8>.

Zákony

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Zákon 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy ČR.

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Zákon č. 368/1992 b., o správních poplatcích.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

8 Seznam tabulek

Tabulka 1. Základní demografické údaje obce Nový Malín v letech 2000-2014.....	41
Tabulka 2. Počet mužů a žen dle ekonomických generací a přirozené měny v letech 2005 – 2014.....	44
Tabulka 3. Indexy determinace a trendové funkce vybraných ukazatelů.	53
Tabulka 4. Bodová předpověď počtu obyvatel a indexu stáří na období 2015-2017.....	54
Tabulka 5. Příjmy, výdaje a saldo v letech 2010-2014 (v tis. Kč).....	55
Tabulka 6. Příjmy, výdaje a saldo na 1 obyvatele v letech 2010–2014 (v Kč).	56
Tabulka 7. Daňové příjmy v letech 2010-2014 (v tis. Kč).	58
Tabulka 8. Přehled úvěrů v letech 2010-2014.	60
Tabulka 9. Přehled žádostí o investiční dotace v letech 2010-2014.	64
Tabulka 10. Struktura respondentů dle vzdělání a věku.	73
Tabulka 11. Přehled vybraných ročních nákladů čtyřčlenných domácností v Novém Malíně a v okolí obce Nový Malín (v Kč).	74
Tabulka 12. Hodnocení úklidu veřejného prostranství dle pohlaví respondentů.	81
Tabulka 13. Četnost spojů dle ekonomické aktivity.	88
Tabulka 14. Četnost spojů dle ekonomické aktivity (po sloučení sloupců.)	89
Tabulka 15. Závislost mezi nakupováním v obci a pravidelnou cestou mimo obec.	90
Tabulka 16. Zájem o hospodaření obce dle pohlaví a spokojenost s činností zastupitelstva dle věkové kategorie.	92

9 Seznam grafů

Graf 1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2000-2014.....	42
Graf 2. Hustota obyvatel na km ² v letech 2000-2014.	43
Graf 3. Věková struktura obyvatel v letech 2001 a 2011.....	45
Graf 4. Podíl ekonomických generací v roce 2011(v %).	46
Graf 5. Index stáří v letech 2005-2014.	47
Graf 6. Index hospodářského zatížení v letech 2005-2014.....	47
Graf 7. Vývoj počtu narozených a zemřelých obyvatel a salda přirozené měny v letech 2000-2014.	48
Graf 8. Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel a salda přirozené měny v letech 2000-2014.....	49
Graf 9. Index atraktivity sídla v letech 2000-2014.	50
Graf 10. Vývoj nově vystavěných nebo rekonstruovaných domů.....	52
Graf 11. Trend počet obyvatel.	53
Graf 12. Trend index stáří.....	53
Graf 13. Vývoj příjmů v letech 2010-2014 (v tis. Kč).	57
Graf 14. Vývoj vybraných místních poplatků v letech 2010-2014(v tis. Kč).	58
Graf 15. Vývoj běžných a kapitálových výdajů v letech 2010-2014 (v tis. Kč).	61
Graf 16. Ukazatel dluhové služby v letech 2010-2014 (v %).	63
Graf 17. Přehled poskytovatelů dotací v letech 2010 –2014.	65
Graf 18. Porovnání příjmů a výdajů s rozpočtovým výhledem v letech 2010-2014 (v tis. Kč).	69
Graf 19. Struktura respondentů dle délky života v obci a pohlaví.	71
Graf 20. Struktura respondentů dle věku a pohlaví.	72
Graf 21. Počet členů v domácnostech respondentů.	74
Graf 22. Druh použitého dopravního prostředku respondentů v závislosti na vzdálenosti vyjíždějících za prací.	76
Graf 23. Četnost spojů veřejné dopravy dle ekonomické aktivity respondentů.	77
Graf 24. Spokojenost se zdravotními službami dle věku a pohlaví respondentů.	78
Graf 25. Nákup v obci/mimo obec dle ekonomické aktivity respondentů.	79
Graf 26. Spokojenost s kulturními a sportovními možnostmi dle věku respondentů.	82
Graf 27. Zájem respondentů o rozšíření volnočasových aktivit.	83

Graf 28. Způsob získávání informací o dění v obci.....	84
Graf 29. Účast respondentů na zasedání zastupitelstva.	85
Graf 30. Spokojenost respondentů s činností zastupitelstva a obecního úřadu.	86
Graf 31. Hodnocení mezilidských vztahů v obci dle délky života v obci.	87

10 Seznam příloh

Příloha 1. Počet obyvatel k 31. 12. v letech 2000 – 2014.

Příloha 2. Počet mužů a žen k 31. 12. v letech 2000 – 2014.

Příloha 3. Věková struktura obyvatel v letech 2001 a 2011.

Příloha 4. Ekonomické kategorie obyvatel v letech 2005 – 2014.

Příloha 5. Hrubá míra porodnosti a hrubá míra úmrtnosti v letech 2000 – 2014 (v ‰).

Příloha 6. Intenzita imigrace a intenzita emigrace v letech 2000 – 2014 (v ‰).

Příloha 7. Porovnání rozpočtu a rozpočtového výhledu v letech 2010 – 2014.

Příloha 8. Dotazník

Příloha 9. Zájem o hospodaření dle pohlaví.

Příloha 10. Spokojenost s činností zastupitelstva dle věku.

Příloha 11. Spokojenost s činností zastupitelstva dle věku (po sloučení sloupců).

Příloha 12. Fotodokumentace vybraných investičních akcí

Příloha 1.

Počet obyvatel k 31.12. v letech 2000 - 2014.

Rok	Počet obyvatel	d_{1t}	k_t	b_t
2000	2 248	-	-	-
2001	2 363	115	1,0512	1,0512
2002	2 434	71	1,03	1,0827
2003	2 713	279	1,1146	1,2069
2004	2 773	60	1,0221	1,2335
2005	2 871	98	1,0353	1,2771
2006	2 919	48	1,0167	1,2985
2007	3 008	89	1,0305	1,3381
2008	3 114	106	1,0352	1,3852
2009	3 172	58	1,0186	1,411
2010	3 203	31	1,0098	1,4248
2011	3 293	90	1,0281	1,4649
2012	3 326	33	1,01	1,4795
2013	3 367	74	1,0225	1,4978
2014	3 393	67	1,0201	1,5093
Průměr	2 946	87	1,0299	-

Příloha 2.

Počet mužů a žen k 31.12. v letech 2000 – 2014.

Rok	Ženy	Muži	Celkem	p_f	p_m	I^F	I^M
2000	1 104	1 144	2 248	0,4911	0,5089	0,965	1,036
2001	1 153	1 210	2 363	0,4879	0,5121	0,953	1,049
2002	1 191	1 243	2 434	0,4893	0,5107	0,958	1,044
2003	1 330	1 383	2 713	0,4902	0,5098	0,962	1,040
2004	1 360	1 413	2 773	0,4904	0,5096	0,962	1,039
2005	1 413	1 458	2 871	0,4922	0,5078	0,969	1,032
2006	1 435	1 484	2 919	0,4916	0,5084	0,967	1,034
2007	1 483	1 525	3 008	0,4930	0,5070	0,972	1,028
2008	1 536	1 578	3 114	0,4933	0,5067	0,973	1,027
2009	1 556	1 616	3 172	0,4905	0,5095	0,963	1,039
2010	1 562	1 641	3 203	0,4877	0,5123	0,952	1,051
2011	1 601	1 692	3 293	0,4862	0,5138	0,946	1,057
2012	1 618	1 708	3 326	0,4865	0,5135	0,947	1,056
2013	1 648	1 719	3 367	0,4895	0,5105	0,959	1,043
2014	1 660	1 733	3 393	0,4892	0,5108	0,958	1,044
Průměr	1 443	1 503	2 946	0,490	0,510	0,960	1,041

Příloha 3.**Věková struktura obyvatel v letech 2001 a 2011.**

Věk	2001	2011	d_{1t}	k_t
0-4	145	217	72	1,50
5-14	320	386	66	1,21
15-19	160	209	49	1,31
20-29	455	363	-92	0,80
30-39	312	648	336	2,08
40-49	346	444	98	1,28
50-59	273	393	120	1,44
60-64	84	195	111	2,32
65-74	129	153	24	1,19
75+	88	118	30	1,34
Celkem	2 312	3 126	-	-

Příloha 4.**Ekonomické kategorie obyvatel v letech 2005 – 2014.**

Rok	0-14 let	k_t	15-64 let	k_t	65+ let	k_t	IS	IHZ
2005	559		2042		270		48,30	1,41
2006	570	1,020	2072	1,015	277	1,026	48,60	1,41
2007	582	1,021	2141	1,033	285	1,029	48,97	1,40
2008	607	1,043	2232	1,043	275	0,965	45,30	1,40
2009	614	1,012	2280	1,022	278	1,011	45,28	1,39
2010	604	0,984	2329	1,021	270	0,971	44,70	1,38
2011	651	1,078	2351	1,009	291	1,078	44,70	1,40
2012	665	1,022	2347	0,998	314	1,079	47,22	1,42
2013	669	1,006	2367	1,009	331	1,054	49,48	1,42
2014	674	1,007	2373	1,003	346	1,045	51,34	1,43
Průměr	620	1,021	2253	1,0168	294	1,0279	47,39	1,41

Příloha 5.

Hrubá míra porodnosti a hrubá míra úmrtnosti v letech 2000 – 2014 (v‰o).

Rok	HMP (‰o)	HMU (‰o)
2000	14,61	6,39
2001	10,75	7,74
2002	10,84	5,42
2003	13,07	8,59
2004	14,95	5,47
2005	13,11	5,67
2006	12,09	6,22
2007	15,18	7,76
2008	16,01	11,43
2009	12,09	6,36
2010	9,10	10,35
2011	13,01	5,89
2012	9,97	10,27
2013	8,96	8,37
2014	8,58	6,80
Průměr	12,15	7,52

Příloha 6.

Intenzita imigrace a intenzita emigrace v letech 2000 – 2014 (v ‰).

Rok	Míra intenzity imigrace (‰)	Míra intenzity emigrace (‰)
2000	62,10	17,35
2001	45,14	16,34
2002	40,85	16,67
2003	40,72	18,30
2004	41,20	28,80
2005	43,23	15,95
2006	29,36	18,65
2007	53,29	30,69
2008	46,06	16,01
2009	29,91	17,18
2010	38,58	27,60
2011	48,02	14,87
2012	30,82	20,54
2013	33,76	22,11
2014	28,40	22,49
Průměr	40,76	20,24

Příloha 7.

Porovnání rozpočtu s rozpočtovým výhledem v letech 2010 - 2014.

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Výhled	Skutečnost	Rozdíl	Výhled	Skutečnost	Rozdíl	Výhled	Skutečnost	Rozdíl	Výhled	Skutečnost	Rozdíl	Výhled	Skutečnost	Rozdíl
Příjmy															
Daňové	21 080	24 726	3 646	20 500	27 104	6 604	23 115	26 761	3 646	23 225	34 477	11 252	22 925	37 773	14 848
Nedaňové	3 900	2 040	-1 860	4 100	1 819	-2 281	4 300	1 468	-2 832	4 500	1 999	-2 501	4 700	2 199	-2 501
Kapitálové	6 300	8 061	1 761	6 500	9 320	2 820	6 700	5 490	-1 210	6 900	4 372	-2 528	7 100	3 532	-3 568
Přijaté dotace	46 690	21 081	-25 609	25 300	12 689	-12 611	35 085	7 411	-27 674	34 325	10 151	-24 174	18 725	13 483	-5 242
Úvěry dlouh.	0	0	0	0	5 038	5 038	0	7 462	7 462	0	0	0	0	3 000	3 000
Celkem příjmy	77 970	55 908	-22 062	56 400	55 970	-430	69 200	48 592	-20 608	68 950	50 999	-17 951	53 450	59 987	6 537
Výdaje															
V běžné	22 000	18 152	-3 848	22 300	15 683	-6 617	22 600	17 548	-5 052	22 900	22 542	-358	23 200	20 546	-2 654
V kapitálové	55 920	36 329	-19 591	34 100	39 685	5 585	46 600	34 473	-12 127	46 050	23 622	-22 428	30 250	37 972	7 722
Úvěry dlouh.	1 161	1 120	-41	0	0	0	0	0	0	0	2 184	2 184	0	2 712	2 712
Celkem výdaje	79 081	55 601	-23 480	56 400	55 368	-1 032	69 200	52 021	-17 179	68 950	48 348	-20 602	53 450	61 230	7 780

Příloha 8.

Dotazník pro obyvatele obce Nový Malín

Vážení spoluobčané,

ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku. Dotazník slouží pro výzkumnou část diplomové práce „Rozvoj obce Nový Malín“. Ze zpracovaných výsledků tohoto dotazníkového šetření bude vyhodnocena subjektivní spokojenost či nespokojenost obyvatel z hlediska základní občanské vybavenosti a kvalitou života v obci. Dotazník je určen pro občany starší 18 let, je zcela anonymní a dobrovolný. Variantu odpovědi, která nejlépe vystihuje Váš názor či skutečnost, prosím označte křížkem.

Předem Vám děkuji za ochotu a čas strávený vyplněním dotazníku.

Martina Kukulová, studentka Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze

1) Máte trvalý pobyt v obci?

- Ano
- Ne

2) Narodil/a jste se v obci?

- Ano
- Ne

3) V obci žijí:

- Méně než 10 let
- 10 – 25 let
- Více než 25 let

4) Vaše pohlaví:

- Muž
- Žena

5) Do jaké věkové kategorie patříte?

- 18 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 51 – 60
- 61 a více

- 6) **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené ukončené vzdělání?**
- Základní škola
 - Střední odborná škola (bez maturity)
 - Střední odborná škola (s maturitou)
 - Vyšší odborná škola
 - Vysoká škola
- 7) **Kolik členů žije ve Vaší domácnosti?**
- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5 a více
- 8) **Jaká je v současné době Vaše ekonomická aktivita?**
- Student
 - Zaměstnanec
 - OSVČ, podnikatel
 - Na mateřské dovolené
 - Důchodce
 - Nezaměstnaný
- 9) **V případě, že pracujete, vyjíždíte za prací mimo obec:**
(pokud nepracujete, přejděte prosím na otázku č. 10)
- Nevjíždím mimo obec
 - Vyjíždím do vzdálenosti 10 km
 - Vyjíždím do vzdálenosti 10- 30 km
 - Vyjíždím více než 30 km
- 10) **Jakým dopravním prostředkem za prací nejčastěji cestujete?**
- Na kole
 - Autem
 - Vlákem
 - Autobusem
 - Ani jedním z uvedených
- 11) **Domníváte se, že četnost spojů veřejné hromadné dopravy z hlediska dostupnosti okolních obcí a měst je dostačující?**
- Ano
 - Ne
 - Nevyužívám, nemohu posoudit
- 12) **Jste spokojen/a s poskytovanými zdravotními službami?**
- Ano
 - Ne
 - Nevyužívám, nemohu posoudit

- 13) **Obec poskytuje seniorům možnost dovozu hotových jídel a ubytování v domech s pečovatelskou službou. Myslíte si, že je o seniory v obci**
- Ano
 - Ne
 - Nevím
- 14) **Nakupujete potraviny převážně:**
- V obci
 - Mimo obec
- 15) **Považujete dostupnost základních potravin a běžných potřeb v rámci obchodní sítě v obci za:**
- Dostačující
 - Nedostačující
 - Nevím, nevyužívám
- 16) **Pokud žije ve Vaší domácnosti dítě/děti předškolního a školního věku (základní škola) navštěvuje předškolní/školní zařízení přímo v obci?**
- Ano
 - Ne
 - Nemám takové dítě/děti
- 17) **Jste spokojen/a s dostupností předškolních a školních zařízení přímo v obci?**
- Spokojen/a
 - Nespokojen/a
 - Nevím, netýká se mě
- 18) **Jakou známkou byste ohodnotil/a úklid veřejných prostranství?**
(1-nejlepší, 5-nejhorší)
- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
- 19) **Pokud si myslíte, že jsou v obci problémy s čistotou obce, které jsou podle Vás nejzávažnější?**
Vepište prosím. Pokud nemáte problémy s čistotou nevyplňujte.

--

20) Jste spokojen/a s možnostmi sportovního a kulturního vyžití v obci?

- Spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Tak napůl
- Spíše nespokojen/a
- Nespokojen/a

21) Jakou možnost rozšíření volnočasových či sportovních aktivit byste v obci nejvíce přivítal/a?

- Koncerty kapel
- Akce pro děti
- Sportovní aktivity
- Udržování tradic
- Výlety pro seniory
- Jiné, uveďte prosím.....

22) Jak hodnotíte přístup k informacím o dění v obci?

- Dostačující
- Spíše nedostačující
- Velmi malá informovanost

23) Prostřednictvím jakých komunikačních prostředků nejčastěji získáváte informace o dění v obci?

- Osobně na obecním úřadě
- Obecní rozhlas
- Internet (webové stránky obce)
- Úřední deska
- Reklamní poutače
- Místní tisk
- Jiné, uveďte prosím.....

24) Jste spokojen/a s činností zastupitelstva a obecního úřadu?

- Spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Nespokojen/a

25) Zajímáte se o hospodaření obce?

- Ano
- Ne

26) Chodíte na zasedání zastupitelstva obce?

- Ano, pravidelně
- Občas
- Ne

27) **Považujete vztahy mezi lidmi obce:**

- Velmi dobré
- Dobré
- Spíše špatné
- Špatné

28) **Můžete, prosím stručně vyjádřit, co se Vám na životě v obci nejvíce líbí a naopak co Vám nejvíce vadí?**

Líbí se mi,

.....
.....
.....
.....
.....

Vadí mi,

.....
.....
.....
.....
.....

29) **Je něco co Vám v obci chybí?**

Vepište prosím.

30) **Doporučil/a byste bydlení v obci svým známým?**

- Ano
- Ne

Příloha 9.

Zájem o hospodaření dle pohlaví respondentů.

Zájem o hospodaření obce	Pohlaví		Celkem
	MUŽ	ŽENA	
ANO	55	44	99
NE	24	31	55
Celkem	79	75	154

Příloha 10.

Spokojenost s činností zastupitelstva dle věku.

Spokojenost s činností zastupitelstva	Věk					Celkem
	18-30	31-40	41-50	51-60	61 a více	
Spokojen	4	10	18	10	6	48
Spíše spokojen	11	21	28	13	13	86
Spíše nespokojen	-	5	5	2	5	17
Celkem	15	36	51	25	24	154

Příloha 11.

Spokojenost s činností zastupitelstva dle věku (po sloučení sloupců).

Spokojenost s činností zastupitelstva	Věk		Celkem
	18-50	51 a více	
Spokojen	32	16	48
Spíše spokojen	60	26	86
Spíše nespokojen	10	7	17
Celkem	102	49	151

Příloha 12.

Dům s pečovatelskými byty v Novém Malíně

Rekonstrukce bývalého statku na sídlo společnosti Provozní Nový Malín, s.r.o. a Sběrný dvůr

Přestavba ZŠ v Mladoňově na Ústav ekologického vzdělávání

